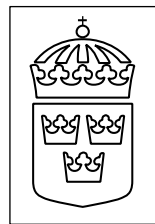

Regeringens proposition

2025/26:298

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden

Prop.
2025/26:298

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 2 juli 2026

Camilla Waltersson Grönvall

Gunnar Strömmer
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att det ska införas en ny lag med kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden. Genom förordningen införs gemensamma regler för överföring av straffrättsliga förfaranden mellan medlemsstaterna. Den föreslagna lagen ska möjliggöra EU-förordningens tillämpning i Sverige och innehåller bestämmelser om när Sverige ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat såväl som när en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige. Förslagen innebär bland annat att åklagare ska vara behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden till andra medlemsstater och pröva ansökningar om överföring till Sverige. Det lämnas också förslag på bestämmelser om bland annat hur rätten till ett effektivt rättsmedel enligt EU-förordningen ska utformas och om rätten till rättsligt biträde.

I propositionen föreslås även lagändringar som avser kommunikationsmedel med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft mellan den 1 februari 2027 och den 18 januari 2031.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott.....	9
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.....	10
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall	11
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen	12
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall	13
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen.....	14
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:485) om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen.....	15
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder	16
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdsåtgärder inom Europeiska unionen.....	17
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder	18
3	Ärendet och dess beredning	19
4	Internationellt samarbete om överföring av straffrättsliga förfaranden.....	19
4.1	Lagföringskonventionen och lagföringslagen	19
4.2	Övriga grunder för samarbete.....	20
4.3	Förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden.....	21
4.4	Plattformer för samarbete kring lagföring.....	21
5	EU-förordningen om överföring av straffrättsliga förfaranden.....	22
5.1	Bakgrund till EU-förordningen	22
5.2	Innehåll och tillämplighet.....	23
5.3	Förfarandet i den ansökande staten	24
5.4	Förfarandet i den anmodade staten.....	25
5.5	Rätt till ett effektivt rättsmedel.....	26

5.6	Effekter i den ansökande staten av att ett straffrättsligt förfarande överförs.....	26
5.7	Effekter i den anmodade staten av att ett straffrättsligt förfarande överförs.....	27
5.8	Samråd och kommunikation.....	28
5.9	Inrättande av ett decentraliserat it-system	29
5.10	Kostnader för överföring, insamling av statistik och krav på anmälan till kommissionen.....	29
5.11	EU-förordningens ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	30
6	En ny lag ska komplettera EU-förordningen.....	30
7	Behörig myndighet.....	32
7.1	Åklagare ska vara behörig att handlägga och besluta i ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden	32
7.2	EU-förordningens behörighetsbestämmelse	35
8	När Sverige är ansökande stat	37
8.1	Hur ett förfarande inleds.....	37
8.2	Ansökningsförfarandet	39
8.3	Återkallelse av en ansökan	40
8.4	Effekter av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.....	41
8.5	Effekter av att ett straffrättsligt förfarande överförs	44
9	När Sverige är anmodad stat	49
9.1	Åklagarens prövning och beslut	49
9.2	Tvångsmedel och andra utredningsåtgärder i avvaktn på beslut	51
9.3	Domstolsprövning	55
9.4	Rätt till ett effektivt rättsmedel.....	61
9.5	Effekter av att ett straffrättsligt förfarande överförs till Sverige	63
9.5.1	Hanteringen av det straffrättsliga förfarandet i samband med förundersökning och åtal	63
9.5.2	Bevisning och påföljd.....	67
10	Kommunikation	69
10.1	Direkt kommunikation.....	69
10.2	Metoder för kommunikation.....	70
11	Rättsligt biträde, sekretess och uppgiftslämnande samt personuppgiftsbehandling och dataskydd	72
11.1	Rättsligt biträde	72
11.2	Sekretess och uppgiftslämnande.....	75
11.3	Personuppgiftsbehandling och dataskydd.....	78
12	Lagstiftningsåtgärder till följd av EU:s digitaliseringsförordning.....	81
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	82
14	Konsekvenser av förslagen	84

Prop. 2025/26:298	15	Författningskommentar.....	89
	15.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden	89
	15.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott.....	100
	15.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.....	100
	15.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall	101
	15.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen	101
	15.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall	102
	15.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen.....	102
	15.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:485) om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen.....	103
	15.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder	103
	15.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen	104
	15.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder	104
	Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden	105
	Bilaga 2	Sammanfattning av promemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden (Ds 2025:14)	161
	Bilaga 3	Promemorians lagförslag.....	162
	Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	166
	Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	167
	Bilaga 6	Lagrådets yttrande	171
		Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 juli 2026	172

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2015:485) om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen.
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen.
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden

Häri genom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden, i denna lag kallad EU-förordningen.

Ord och uttryck

2 § Ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen.

2 kap. När Sverige ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat

Ansökande myndighet

1 § Åklagare är behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden till andra medlemsstater.

Fortsatta åtgärder

2 § Åtal får inte väckas i Sverige för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat. Utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder får dock vidtas till dess åklagaren har mottagit ett slutligt beslut med anledning av ansökan.

Verkställighet i Sverige

3 § Om det har meddelats en dom mot en tilltalad för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat, får domen inte verkställas utom i den del domen avser enskilt anspråk med anledning av brottet.

Åtalspreskription

4 § En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat medför förlängning av tiden för åtalspreskription i Sverige med sex månader för det eller de brott som ansökan omfattar.

Rättegångshinder

5 § Om ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat efter att åtal har väckts vid svensk domstol, utgör det förhållandet rättegångshinder i brottmålet.

3 kap. När en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige

Anmodad myndighet

1 § Åklagare är behörig att handlägga och fatta beslut om ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden till Sverige.

Tvångsmedel och andra utredningsåtgärder

2 § Om åklagare tar emot en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör ett brott som bara med stöd av artikel 3 i EU-förordningen kan lagföras i Sverige och den misstänkte eller tilltalade befinner sig i Sverige, får

1. de tvångsmedel användas som enligt svensk lag får användas i fråga om brottet, och

2. AI-system enligt 4 § 4 lagen (2026:806) om användning av AI-system för ansiktsgenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål användas för att lokalisera någon som är anhållen eller häktad med stöd av 1.

I fråga om tvångsmedel enligt första stycket 1 tillämpas det som föreskrivs i svensk lag.

Vid användning av AI-system enligt första stycket 2 tillämpas bestämmelserna i lagen om användning av AI-system för ansiktsgenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål, med undantag för 7 § andra stycket.

3 § Åtgärder enligt 2 § får inte användas om det kan antas att ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet kommer att avslås.

Prövning i domstol

4 § Misstänkta, tilltalade och brottsoffer får inom 15 dagar från mottagandet av åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige begära rättens prövning av beslutet. Begäran om en sådan prövning ska göras skriftligen hos åklagaren, som med ett eget yttrande ska överlämna ärendet till tingsrätten.

5 § Behörig domstol är laga domstol i brottmål enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Prop. 2025/26:298 Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, är behörig domstol den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

6 § Vid rättsens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål.

Åtalsförordnande

7 § Bestämmelserna om krav på åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken gäller inte för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige med stöd av EU-förordningen har övertagit från en annan medlemsstat.

4 kap. Rättsligt biträde

Offentlig försvarare och målsägandebitråde

1 § Om en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör ett brott som bara med stöd av artikel 3 i EU-förordningen kan lagföras här, har misstänkta, tilltalade och brottsoffer samma rätt till offentlig försvarare och målsägandebitråde som vid en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål.

2 § Staten ska stå för kostnader för offentlig försvarare och målsägandebitråde som uppstått med anledning av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

3 § Beslut i frågor om offentlig försvarare och målsägandebitråde fattas av behörig domstol i brottmål enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, är behörig domstol den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

Offentligt biträde

4 § Misstänkta, tilltalade och brottsoffer som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har rätt till ett offentligt biträde, om det behövs.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2027.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

Prop. 2025/26:298

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag äger enligt förordnande av regeringen tillämpning i fråga om överförande av lagföring för brott till eller från stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål. I fråga om trafikbrott gäller lagen dock ej i förhållande till stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 30 november 1964 om straff för vägtrafikbrott.

Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag helt eller delvis ska tillämpas vid överförande av lagföring för brott till eller från en stat som har tillträtt den europeiska konventionen av den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål.

Lagen gäller dock inte

1. när det gäller trafikbrott, i förhållande till en stat som har tillträtt den europeiska konventionen av den 30 november 1964 om straff för vägtrafikbrott, eller

2. om Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden är tillämplig.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2027.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §

En arresteringsorder får översändas genom Schengens informationssystem (SIS) eller genom ett annat system för eftersökning av personer som är misstänkta för brott.

Om det är känt att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, får arresteringsordern skickas direkt till behörig åklagare. Detta *skall* ske *skriftligen genom post, bud eller telefax.* *Efter överenskommelse i det enskilda fallet får dock översändandet ske på annat sätt.*

Om det är känt att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, får arresteringsordern skickas direkt till *en* behörig åklagare. Detta *ska* ske *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2028.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

Prop. 2025/26:298

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

Ett frysningsbeslut *skall* skickas direkt till behörig åklagare. Frysningsbeslutet *skall* åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilagan till rambeslutet.

Frysningsbeslutet och intyget *skall* översändas *skriftligen genom post, bud eller telefax. Efter överenskommelse i det enskilda fallet får dock översändandet ske på annat sätt.*

Ett frysningsbeslut *ska* skickas direkt till *en* behörig åklagare. Frysningsbeslutet *ska* åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilagan till rambeslutet.

Frysningsbeslutet och intyget *ska* översändas *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2030.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Behörig myndighet eller centralmyndighet i den andra medlemsstaten ska sända över beslutet om bötesstraff och intyget till Kronofogdemyndigheten.

*Beslutet om bötesstraff och intyget ska sändas över *skriftligen genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.**

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §

En behörig myndighet eller en centralmyndighet i den andra medlemsstaten ska sända över beslutet om bötesstraff och intyget till Kronofogdemyndigheten.

*Beslutet om bötesstraff och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.**

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2030.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall

Prop. 2025/26:298

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §

Ett beslut om förverkande och intyget ska sändas över *skriftligen genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.*

Ett beslut om förverkande och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2030.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §

En utländsk dom som sänds över för erkännande och verkställighet ska sändas *skriftligen* till Kriminalvården. Domen ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga I till rambeslutet.

Domen och intyget ska sändas över *genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.*

En utländsk dom som sänds över för erkännande och verkställighet ska sändas till Kriminalvården. Domen ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga I till rambeslutet.

Domen och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2029.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:485)
om erkännande och uppföljning av beslut om
övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen

Prop. 2025/26:298

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § lagen (2015:485) om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §

Ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder ska sändas *skriftligen* till behörig åklagare. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga 1 till rådets rambeslut 2009/829/RIF.

Beslutet och intyget ska sändas över *genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.*

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder ska sändas till *en* behörig åklagare. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga 1 till rådets rambeslut 2009/829/RIF.

Beslutet och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2031.

Prop. 2025/26:298 2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:642)
om europeisk skyddsorder

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

En europeisk skyddsorder ska sändas till behörig åklagare. Skyddsordern ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU, i den ursprungliga lydelsen, och vara skriven på svenska eller *vara åtföljd* av en översättning till svenska.

Den europeiska skyddsordern ska sändas över *genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.*

En europeisk skyddsorder ska sändas till *en* behörig åklagare. Skyddsordern ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU, i den ursprungliga lydelsen, och vara skriven på svenska eller *åtföljas* av en översättning till svenska.

Den europeiska skyddsordern ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2029.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen

Prop. 2025/26:298

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §

En dom på frivårdspåföljd ska sändas *skriftligen* till Kriminalvården. Domen ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga I till rådets rambeslut 2008/947/RIF.

Domen och intyget ska sändas över *genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.*

En dom på frivårdspåföljd ska sändas till Kriminalvården. Domen ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga I till rådets rambeslut 2008/947/RIF.

Domen och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2031.

Prop. 2025/26:298 2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:1000)
om en europeisk utredningsorder

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 13 § lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

13 §

En utredningsorder ska sändas *skriftligen* till behörig åklagare eller tingsrätt och vara upprättad i enlighet med formuläret i bilaga A till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU, i den ursprungliga lydelsen.

En utredningsorder ska sändas till *en* behörig åklagare eller tingsrätt och vara upprättad i enlighet med formuläret i bilaga A till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU, i den ursprungliga lydelsen.

Utredningsordern ska sändas över i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.

Utredningsordern ska vara skriven på eller översatt till svenska. Om den åklagare eller tingsrätt som handlägger ärendet bedömer att det är lämpligt i det enskilda fallet, får utredningsordern vara skriven på eller översatt till engelska.

Denna lag träder i kraft den 18 januari 2028.

Den 5 november 2024 antog Europaparlamentet och rådet förordningen (EU) 2024/3011 om överföring av straffrättsliga förfaranden. Förordningen trädde i kraft den 7 januari 2025 och ska tillämpas från och med den 1 februari 2027. Förordningen är publicerad i Europeiska unionens officiella tidning och finns i svensk lydelse, se *bilaga 1*.

För att ge underlag till den kompletterande nationella reglering som behövs för att förordningen ska kunna tillämpas i Sverige togs departementspromemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden (Ds 2025:14) fram inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet) under 2025.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Lagförslagen i promemorian finns i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats, [regeringen.se](https://www.regeringen.se), och i Justitiedepartementet (Ju2025/01130).

I denna proposition behandlas de lagförslag som lämnas i promemorian. Dessutom föreslås lagändringar av författningsteknisk karaktär med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2844 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete (här benämnd digitaliseringsförordningen).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 7 maj 2026 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Regeringen följer Lagrådets synpunkt som behandlas i avsnitt 9.2 och i författningsskomentaren. I förhållande till lagrådsremissens lagförslag görs dessutom vissa språkliga och redaktionella ändringar.

4 Internationellt samarbete om överföring av straffrättsliga förfaranden

4.1 Lagföringskonventionen och lagföringslagen

Sverige har tillsammans med ett 20-tal andra stater varav 13 EU-medlemsstater, tillträtt 1972 års konvention om överförande av lagföring i brottmål (lagföringskonventionen). Syftet med konventionen är att i varje enskilt fall göra det möjligt att lagföra i den stat där det med hänsyn till samtliga omständigheter framstår som mest ändamålsenligt.

Lagföringskonventionen har införlivats i svensk rätt genom lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott (lagföringslagen). Lagföringslagen är tillämplig i förhållande till de stater som har tillträtt lagföringskonventionen och innehåller bestämmelser om överförande av lagföring till och från Sverige. Den kompletteras av

Prop. 2025/26:298 förordningen (1978:108) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott (lagföringsförordningen).

Lagföringslagen möjliggör för Sverige att göra framställningar om överförande av lagföring till andra stater som tillträtt konventionen. En förutsättning för detta är att den misstänkte har hemvist i den främmande staten eller annan närmare anknytning dit. Överförande av lagföring kan även ske efter att dom har meddelats om domen inte kan verkställas och ett utlämningsförfarande inte heller kan komma till stånd. En framställning om överförande av lagföring till en annan stat medför hinder mot att åtal väcks i Sverige. Om åtal har hunnit väckas i Sverige medför en framställan rättgångshinder vid svensk domstol. På motsvarande sätt får en dom, meddelad vid svensk domstol, inte verkställas när det gjorts en sådan framställan. En framställning om överförande av lagföring för brott medför även att tiden för åtalspreskription förlängs med sex månader.

Lagföringslagen möjliggör även för andra stater som har tillträtt konventionen att begära överförande av lagföring till Sverige på motsvarande villkor. Som en grundläggande förutsättning gäller ett krav på dubbel straffbarhet. Därtill finns ett antal tvingande respektive fakultativa avslagsgrunder vid prövning av en framställan. Om lagföring överförs till Sverige innebär det att svensk lag ska tillämpas. Lagföringslagen reglerar vidare användningen av tvångsmedel i fråga om brott som inte ursprungligen faller under svensk straffrättslig behörighet (se 15 §).

4.2 Övriga grunder för samarbete

Sverige har tillträtt den europeiska konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål (rättshjäpskonventionen) som antogs av Europarådet den 20 april 1959. I rättshjäpskonvention åtar sig staterna att lämna varandra rättslig hjälp i största möjliga utsträckning i mål eller ärenden som avser beivrandet av brott. En framställning om lagföring i annat land ska som huvudregel översändas från justitieministeriet i den ansökande staten till justitieministeriet i den anmodade staten (artikel 21) och den anmodade parten ska meddela om framställningen har efterkommit och i förekommande fall översända en avskrift av domen.

Sverige har även tillträtt 1964 års konvention om straff för vägtrafikbrott (trafikbrottskonventionen). Den syftar till att öka möjligheterna att effektivt och smidigt ingripa mot vissa trafikbrott som begåtts av en trafikant vid tillfällig vistelse utanför sitt hemland. I samband med ratificeringen av trafikbrottskonvention antogs lagen (1971:965) om straff för vissa trafikbrott som begåtts utomlands. Lagen innebär att tillämpningsområdet för vissa straffbestämmelser gällande trafikbrott i svensk rätt också omfattar förseelser som har begåtts utanför Sverige. För en mer omfattande redogörelse för lagen och konventionens bestämmelser, se propositionen med förslag till lag om straff för trafikbrott som begåtts utomlands, m.m., prop. 1971:114.

1970 ingick de högsta åklagarmyndigheterna i de nordiska länderna ett samarbetsavtal om lagföring i annat nordiskt land än det där brottet har förövats. Avtalet är i sin svenska version intaget i RÅ:s cirkulär C 65 den

25 september 1970. Cirkuläret upphörde att gälla den 1 januari 2000 (RÅFS 1999:7) men det har inte inneburit att innehållet i cirkuläret i sin helhet sakligt sett är föråldrat (se betänkandet Verkställighet av vissa trafikböter/trafikavgifter för utländska trafikanter, SOU 2002:72, s. 29–30). Den 9 juni 2025 undertecknade de nordiska riksåklagarna en ny nordisk överenskommelse om överförande av lagföring som ersatte 1970 års avtal. Överenskommelsen innehåller praktisk vägledning som kompletterar befintliga internationella instrument på området och syftar till att underlätta och förbättra samarbetet gällande överföring av straffrättsliga förfaranden mellan de nordiska länderna. Bestämmelserna i avtalet ska inte tillämpas om de strider mot nationell rätt eller internationella överenskommelser som staterna är bundna av.

Bestämmelser om överföring av lagföring finns vidare intagna i ett antal olika FN-konventioner, däribland konventionen mot korruption (artikel 47), konventionen mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (artikel 8) och konventionen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (artikel 21). Även i 1957 års europeiska utlämningskonvention finns en bestämmelse om överföring av lagföring (artikel 6.2).

Stater kan också samarbeta i frågor som rör överföring av lagföring utan att det finns något internationellt instrument eller avtal, under förutsättning att det är förenligt med nationell lagstiftning.

4.3 Förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden

Den 30 november 2009 antogs rådets rambeslut 2009/948/RIF om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden. Målet med rambeslutet är att främja ett närmare samarbete mellan behöriga myndigheter i medlemsstater som driver straffrättsliga förfaranden, i syfte att säkerställa en effektiv och korrekt rättskipning. Ett syfte med ett sådant samarbete är att förhindra situationer där samma person är föremål för parallella straffrättsliga förfaranden i olika medlemsstater avseende samma gärning och resultat som strider mot förbudet mot dubbelbestraffning, principen om *ne bis in idem* (se artikel 1.2 a). Ett annat syfte är att undvika de negativa följder som uppkommer av sådana parallella förfaranden, såsom att de berörda behöriga myndigheterna drabbas av tidsspillan och resursslöseri (se artikel 1.2 b och skäl 4). Rambeslutet har genomförts i svensk rätt genom förordningen (2014:1553) om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden inom Europeiska unionen. Den svenska förordningen innehåller närmare bestämmelser om hur informationsutbyte och samråd enligt rambeslutet ska ske.

4.4 Plattformer för samarbete kring lagföring

Genom lagen (2003:1174) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar genomförde Sverige rådets rambeslut 2002/465/RIF av

Prop. 2025/26:298 den 13 juni 2002 om gemensamma utredningsgrupper. Enligt rambeslutet kan en eller flera medlemsstater genom en ömsesidig överenskommelse inrätta en gemensam utredningsgrupp för brottsutredningar (artikel 1). Gruppen ska inrättas för ett särskilt syfte och för en begränsad period och utgör en möjlighet för de brottsutredande myndigheterna att mer effektivt och framgångsrikt bedriva brottsutredningar.

I den svenska lagen regleras vissa samarbetsformer som de brottsbekämpande myndigheterna kan använda sig av. Bland dessa återfinns bestämmelser om gemensamma utredningsgrupper för brottsutredningar (2–9 §§). Lagen kompletteras av förordningen (2003:1176) om vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar.

Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) roll är framför allt att stödja och stärka samordningen och samarbetet mellan nationella utredande myndigheter i samband med grov brottslighet när den brottsligheten berör två eller fler medlemsstater eller kräver lagföring på gemensamma grunder. För att leva upp till sitt mål ska Eurojust bland annat ge stöd i syfte att förbättra samarbetet mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och bistå myndigheterna genom att säkerställa bästa möjliga samordning av utredningar och lagföring.

Eurojust får bland annat anmoda de berörda myndigheterna i medlemsstaterna att genomföra en utredning eller lagföra specifika gärningar, eller att godta att en av medlemsstaterna kan vara bättre lämpad att genomföra en utredning eller att lagföra specifika gärningar. Eurojust kan även bistå i de fall medlemsstaterna inte kan komma överens om vilken av dem som ska genomföra en utredning eller lagföra specifika gärningar. (Se Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 av den 14 november 2018 om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust), och om ersättning och upphävande av rådets beslut 2002/187/RIF artiklarna 2–4.)

5 EU-förordningen om överföring av straffrättsliga förfaranden

5.1 Bakgrund till EU-förordningen

Den ökande gränsöverskridande brottsligheten leder till att samma brottsliga gärning allt oftare kan åtalas i flera medlemsstater. Det kan exempelvis vara så att ett brott förbereds i en medlemsstat och begås i en annan, att gärningsmännen grips i en tredje medlemsstat och att brottsutbytet överförs till en fjärde medlemsstat. Problematiken är särskilt påtaglig vid brottslighet som begås av kriminella organisationer, såsom narkotikahandel, smuggling av migranter, människohandel, olaglig vapenhandel, miljöbrott, it-brottslighet och penningtvätt. Lagföring av exempelvis kriminella organisationer som är verksamma i flera medlemsstater kan skapa stora svårigheter för de berörda myndigheterna. Parallella straffrättsliga förfaranden kan vidare innebära utmaningar när

det kommer till samordning och effektivitet samt medföra att principen om ne bis in idem (förbudet mot att straffas två gånger för samma gärning) åsidosätts.

Det har tidigare saknats gemensamma regler för överföring av straffrättsliga förfaranden inom EU. Det mest heltäckande internationella instrumentet för överföring av straffrättsliga förfaranden, lagföringskonventionen, har bara ratificerats av 13 medlemsstater. De flesta medlemsstater tillämpar vid behov artikel 21 i rättshjälpskonventionen men den bestämmelsen innehåller ingen närmare reglering av förfarandet för överföring. Andra rättsliga grunder för samarbete är nationella lagar, bilaterala eller multilaterala avtal samt ömsesidighetsprincipen.

Mot den bakgrunden, och efter flertalet försök genom åren att få till stånd en gemensam reglering, presenterade kommissionen i april 2023 ett förslag till en förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden. Förordningen, som fått namnet Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden, antogs den 5 november 2024 och ska tillämpas från och med den 1 februari 2027.

5.2 Innehåll och tillämplighet

I EU-förordningen fastställs regler för överföring av straffrättsliga förfaranden mellan medlemsstaterna i syfte att säkerställa en effektiv och korrekt rättskipning inom det gemensamma området med frihet, säkerhet och rättvisa. EU-förordningen är tillämplig på varje överföring av ett straffrättsligt förfarande som äger rum i medlemsstaterna och ska inte påverka skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheter och rättsprinciper som stadfästas i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen (se artikel 1).

I skälen anges vissa riktlinjer för EU-förordningens tillämplighet i förhållande till andra rättsakter (se skäl 9–12 och 72–73). I artikel 2 EU-förordningen finns det ett antal definitioner av centrala ord och uttryck. Exempelvis framgår att de berörda medlemsstaterna benämns ”ansökande stat” respektive ”anmodad stat” och att de behöriga myndigheterna i den ansökande och anmodade staten benämns ”ansökande myndighet” respektive ”anmodad myndighet”. Medlemsstaterna ska anmäla till kommissionen vilka nationella myndigheter som är behöriga att utfärda eller godkänna ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande samt de myndigheter som är behöriga att fatta beslut om sådana ansökningar (artikel 32).

Varje medlemsstat får även utse en eller flera centrala myndigheter med ansvar för administrationen av överföringen och mottagandet av ansökningar om överföring samt för övrig officiell korrespondens i samband med ansökningar (artikel 20).

Om den anmodade staten saknar behörighet enligt nationell rätt finns en särskild behörighetsregel som, under vissa förutsättningar, ger den staten behörighet att döma över alla brott som omfattas av den ansökande statens nationella rätt (artikel 3). Syftet med regleringen är att säkerställa att det

Prop. 2025/26:298 är möjligt att överföra straffrättsliga förfaranden enligt EU-förordningen när det krävs för en effektiv och korrekt rättskipning (se vidare skäl 17). Det finns vidare en möjlighet för medlemsstater vars rättssystem bygger på principen om obligatorisk lagföring att avsäga sig lagföringen (artikel 4). Bestämmelsen syftar till att uppfylla syftet med EU-förordningen och förhindra behörighetskonflikter.

Ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande måste uppfylla vissa kriterier (artikel 5). Exempelvis får en sådan ansökan bara utfärdas om den ansökande myndigheten anser att målet om en effektiv och korrekt rättskipning, inbegripet proportionalitet, skulle gagnas om det berörda straffrättsliga förfarandet genomfördes i en annan medlemsstat. Därtill följer en rad kriterier som den ansökande myndigheten särskilt ska beakta när den överväger att ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande (se artikel 5.2 och skäl 24 och 25).

En ansökande myndighet kan ansöka om överföring på eget initiativ (se skäl 24) men en ansökan kan även initieras genom att en misstänkt, en tilltalad eller ett brottsoffer föreslår för den ansökande eller anmodade statens behöriga myndigheter att ett straffrättsligt förfarande ska överföras (artikel 5.3). Sådana förslag ska beaktas och dokumenteras men medför inga skyldigheter för den ansökande staten. En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande kan också aktualiseras efter samråd mellan den ansökande och anmodade myndigheten (artikel 14.2). En begäran om samråd enligt artikel 14 ska besvaras utan oskäligt dröjsmål.

5.3 Förfarandet i den ansökande staten

Innan den ansökande myndigheten ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska hänsyn tas till misstänkta, tilltalade och brottsoffers berättigade intressen, inbegripet aspekter som rör reparativ rättvisa (artikel 6 och 7). Den ansökande myndigheten innehar, med vissa undantag, en viss informationsskyldighet i förhållande till misstänkta, tilltalade och brottsoffer och har även en skyldighet att ge de här parterna tillfälle att yttra sig. Ett sådant yttrande ska lämnas senast tio dagar efter att vederbörande blev informerad (artiklarna 6.4 och 7).

Om den ansökande myndigheten utfärdar en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska den, med vissa undantag, skyndsamt lämna information om detta till misstänkta, tilltalade och brottsoffer (se artiklarna 6.6 och 7.4). Om den misstänkta eller tilltalade befinner sig i den anmodade staten får informationsskyldigheten överlämnas till den anmodade myndigheten (se artikel 6.5 och 6.7).

För att ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska ett särskilt ansökningsformulär som finns i bilaga I EU-förordningen användas. Vilken information ansökan ska innehålla framgår av EU-förordningen (artikel 8). Till ansökan ska biläggas eventuella yttranden från berörda parter liksom ytterligare relevant information och handlingar (se artikel 8.3 och 8.4). Dessa ska vidare översättas till ett officiellt språk i den anmodade staten eller ett annat språk som godtas av den anmodade staten (artikel 32.1 d). Ansökan ska översändas direkt till den anmodade myndigheten eller, i förekommande fall, genom en central myndighet

(artikel 8.6). EU-förordningen innehåller bestämmelser om hur den ansökande myndigheten ska gå till väga för att få reda på vilken myndighet i den anmodade staten som är behörig och vad som gäller om ansökan hamnar hos fel myndighet i den anmodade staten (artikel 8.7 och 8.9).

Om processhandlingar eller åtgärder av betydelse för det straffrättsliga förfarandet vidtas i den ansökande staten efter att ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet översänts, ska den ansökande myndigheten skyndsamt meddela den anmodade myndigheten om det och tillhandahålla alla relevanta handlingar (artikel 9).

Den ansökande myndigheten får när som helst innan den mottagit den anmodade myndighetens beslut om att bifalla eller avslå ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet återkalla ansökan (artikel 10). I sådana fall föreligger en skyldighet att omedelbart underrätta den anmodade myndigheten och informera misstänkta, tilltalade och brottsoffer.

5.4 Förfarandet i den anmodade staten

Den anmodade myndigheten ska utan oskäligt dröjsmål och senast sju dagar efter mottagandet underrätta den ansökande myndigheten om att ansökan har mottagits (artikel 8.8). Den anmodade myndigheten ska besluta om den helt eller delvis bifaller eller avslår en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och i enlighet med nationell rätt besluta vilka åtgärder som ska vidtas. Därtill finns ett antal ytterligare bestämmelser om den anmodade myndighetens beslut (artikel 11). Den anmodade myndigheten ska exempelvis meddela den ansökande myndigheten sitt beslut utan onödigt dröjsmål och senast 60 dagar efter mottagandet av ansökan. Om den anmodade myndigheten i ett enskilt fall inte kan hålla den angivna tidsfristen ska den skyndsamt informera den ansökande myndigheten om detta och ange skälen för förseningen. I sådana fall får tidsfristen förlängas med högst 30 dagar. (Se artiklarna 11.2 och 13.)

Efter att den ansökande myndigheten har fattat beslut och beslutet har mottagits av den anmodade myndigheten ska den ansökande myndigheten skyndsamt översända handlingarna i ärendet eller relevanta delar därav i original eller bestyrkt kopia, samt en översättning (se artikel 11.5). Om det straffrättsliga förfarandet sedan avbryts i den ansökande staten enligt artikel 21, ska den ansökande myndigheten enligt artikel 11.6 skyndsamt översända alla återstående relevanta delar av ärendeakten i original eller i bestyrkt kopia, inbegripet relevant fysisk bevisning. Den ansökande och anmodade myndigheten får samråda med varandra för att fastställa vilka relevanta delar av ärendeakten som ska översändas och översättas (se vidare skäl 42).

I EU-förordningen anges såväl obligatoriska som fakultativa avslagsgrunder (artikel 12). En ansökan bör inte avslås på andra grunder än de som anges (se skäl 43). Om något av skälen för avslag föreligger ska den anmodade myndigheten, innan den beslutar att helt eller delvis avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och när så är lämpligt, samråda med den ansökande myndigheten och vid behov begära

Prop. 2025/26:298 att den ansökande myndigheten skyndsamt tillhandahåller all nödvändig information (se artikel 12.3).

Om den anmodade myndigheten har beslutat att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, föreligger en informationsskyldighet gentemot misstänkta, tilltalade och brottsoffer (artiklarna 15.1 och 16.1). Om beslutet i stället innebär att den anmodade myndigheten avslår ansökan är det i stället den ansökande myndigheten som under vissa angivna omständigheter ska informera misstänkta och tilltalade samt brottsoffer om beslutet (se artiklarna 15.3 och 16.3). I artiklarna 15.5 och 16.4 finns undantag från informationsskyldigheten.

5.5 Rätt till ett effektivt rättsmedel

Misstänkta, tilltalade och brottsoffer ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel i den anmodade staten, vid en domstol eller tribunal, mot beslut att bifalla ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden (artikel 17.1–2). Prövningen av beslutet ska ske i enlighet med nationell rätt och på grundval enbart av de skäl för avslag som anges i EU-förordningen (artikel 12.1 och 12.2). Vid bedömningen bör hänsyn tas till samtliga omständigheter som är relevanta för prövningen av dessa kriterier och den anmodade myndigheten bör ha ett stort utrymme för skönsmässig bedömning när den ska ta ställning till om en överföring gagnar en effektiv och korrekt rättskipning samt huruvida en ansökan om överföring bör avslås på grundval av något av de fakultativa skäl för avslag som fastställs i förordningen (skäl 47–48). Tidsfristen för att använda ett effektivt rättsmedel ska vara högst 15 dagar från dagen för mottagandet av beslutet att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Ett slutligt beslut ska fattas utan onödigt dröjsmål och om möjligt inom 60 dagar.

Om en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande utfärdas efter det att brottsutredningen har avslutats och åtal har väckts mot den misstänkte eller tilltalade ska användningen av ett rättsmedel ha suspensiv verkan (artikel 17.2).

Den anmodade myndigheten ska informera den ansökande myndigheten om det slutliga resultatet av överprövningen. För det fall beslutet upphävs ska det straffrättsliga förfarandet återgå till den ansökande myndigheten.

Den anmodade staten ska även säkerställa att misstänkta, tilltalade och brottsoffer, med vissa undantag, har rätt att få tillgång till alla handlingar rörande överföringen som legat till grund för beslutet att bifalla ansökan och som är nödvändiga för att vederbörande ska kunna utöva sin rätt till ett rättsmedel (artikel 17.3).

5.6 Effekter i den ansökande staten av att ett straffrättsligt förfarande överförs

I artikel 21 anges vilka effekter överföring av ett straffrättsligt förfarande har i den ansökande staten. Där framgår att det straffrättsliga förfarandet ska vilandeförklaras eller avbrytas i den ansökande staten i enlighet med

nationell rätt vid mottagandet av beslutet att bifalla ansökan eller det slutliga beslutet efter en överprövning enligt artikel 17. Detta gäller dock inte om rättsmedlet leder till att ärendet ska återgå till den ansökande staten eller om den ansökande myndigheten redan har vilandeförklarat eller avbrutit det straffrättsliga förfarandet enligt artikel 4. Det straffrättsliga förfarandet i den ansökande staten får dock fortsätta så att den ansökande myndigheten kan vidta nödvändiga brådskande utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder, och upprätthålla tidigare antagna utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder som är nödvändiga för att verkställa ett beslut enligt rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, ett annat instrument om ömsesidigt erkännande eller en begäran om ömsesidig rättslig hjälp (artikel 21.2). Begreppet ”utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder” bör enligt förordningen tolkas extensivt (skäl 53). När sådana åtgärder har slutförts eller inte längre är nödvändiga ska det straffrättsliga förfarandet i den ansökande staten vilandeförklaras eller avbrytas (se artikel 21.4).

När en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har bifallits ska den ansökande och anmodade myndigheten, enligt artikel 21.3, samarbeta i största möjliga utsträckning. Den ansökande och anmodade myndigheten ska även samarbeta i fråga om de provisoriska åtgärder som vidtas före överföringen och i enlighet med artikel 21.2.

Om den anmodade myndigheten beslutar att avbryta ett straffrättsligt förfarande som överförs enligt EU-förordningen får den ansökande staten, under vissa förutsättningar, fortsätta eller återuppta det straffrättsliga förfarandet (se artikel 21.5 och skäl 56). Även brottsoffer ska ha möjlighet att inleda eller ansöka om återupptagande av ett straffrättsligt förfarande i den ansökande staten i enlighet med den statens nationella rätt (se artikel 21.6).

5.7 Effekter i den anmodade staten av att ett straffrättsligt förfarande överförs

I artikel 22 regleras vilka effekter överföring av ett straffrättsligt förfarande har i den anmodade staten. Enligt artikel 22.1 ska det överförda straffrättsliga förfarandet regleras enligt den anmodade statens nationella rätt. Ingenting i EU-förordningen bör tolkas som att det inkräktar på eventuella regler om fakultativt åtal i nationell rätt (se skäl 57).

Varje handling som utförs av den ansökande statens behöriga myndigheter i samband med det straffrättsliga förfarandet eller de inledande undersökningarna ska ha samma giltighet i den anmodade staten (artikel 22.2). Detta förutsätter dock att det inte strider mot den anmodade statens grundläggande rättsprinciper. Detsamma gäller även för preskriptionsavbrytande åtgärder som har utförts i den ansökande staten, förutsatt att en sådan åtgärd skulle ha en sådan verkan enligt den anmodade statens nationella rätt.

Medlemsstaterna får i nationell rätt reglera möjligheten för behörig myndighet i den anmodade staten att använda tvångsmedel, innan beslut i frågan om överföring av det straffrättsliga förfarandet har fattats när den

Prop. 2025/26:298 statens behörighet bara kan grundas på den särskilda behörighetsregeln i artikel 3. Den nationella regleringen får avse användning av tvångsmedel i situationer när en misstänkt eller tilltalad vistas i den anmodade staten. Nödvändiga tvångsmedel kan exempelvis bestå av gripande eller andra åtgärder som säkerställer att personen stannar kvar i landet (artikel 22.3–22.4).

I artikel 22.5 regleras hur bevisning som översänds av den ansökande myndigheten ska hanteras av den anmodade staten i samband med att ett straffrättsligt förfarande överförs. Den ansökande myndigheten ska även översända all information om tid för frihetsberövanden till den anmodade myndigheten för att den totala tiden ska kunna avräknas (artikel 22.6).

Påföljden för brottet ska som huvudregel bestämmas enligt den anmodade statens rätt, om den inte föreskriver annat (artikel 22.8).

Efter att ett straffrättsligt förfarande har överförts ska den anmodade myndigheten, eller i tillämpliga fall en annan behörig myndighet, förse den ansökande myndigheten med information om det straffrättsliga förfarandet skulle avbrytas samt om varje beslut som meddelas i slutet av ett straffrättsligt förfarande, liksom information om den slutliga verkställigheten av utdömd påföljd (artikel 23).

5.8 Samråd och kommunikation

Om det är nödvändigt ska den ansökande och den anmodade myndigheten, utan onödigt dröjsmål, samråda med varandra för att säkerställa en effektiv tillämpning av EU-förordningen (artikel 14.1). Samråd får även ske inför en ansökan (artikel 14.2). En korrekt tillämpning av EU-förordningen förutsätter kommunikation mellan den ansökande och anmodade myndigheten som bör uppmuntras att samråda närhelst det är lämpligt för att underlätta en smidig och effektiv tillämpning av förordningen, antingen direkt eller, när så är lämpligt, via Eurojust (skäl 37). Önskemål om samråd ska besvaras utan onödigt dröjsmål.

Den ansökande och den anmodade myndigheten får vidare i varje skede av förfarandet begära bistånd från Eurojust eller det Europeiska straffrättsliga nätverket i enlighet med deras respektive behörigheter (artikel 18). I artikel 24 finns regler om hur kommunikation ska ske mellan de behöriga myndigheterna, genom eventuella centrala myndigheter och med Eurojust. Exempelvis ska utbyte av ansökningsformulär och andra formulär, samt den anmodade myndighetens beslut och andra handlingar översändas i enlighet med artikel 3 i digitaliseringsförordningen. Vidare anges att digitaliseringsförordningens bestämmelser om bl.a. elektroniska underskrifter ska tillämpas på den kommunikation som sker genom det decentraliserade it-systemet. Samråd enligt artiklarna 11.7 och 14 EU-förordningen är dock undantaget från kravet på att kommunikation ska ske enligt digitaliseringsförordningen.

EU-förordningen innehåller även bestämmelser om inrättande av ett decentraliserat it-system för utbyte av ärendelaterade uppgifter (artiklarna 25–27). Med decentraliserat it-system avses ett nätverk av it-system och interoperabla åtkomstpunkter, vilka drivs under en medlemsstats, ett unionsorgans eller en unionsbyrås individuella ansvar och förvaltning och möjliggör ett säkert och tillförlitligt gränsöverskridande utbyte av information (se artikel 2.3 i digitaliseringsförordningen). Kommissionen är ansvarig för att inrätta det decentraliserade it-systemet genom antagande av genomförandeakter och dessa ska antas i enlighet med ett visst kommittéförfarande (artikel 25 och 31).

Kommissionen ska ansvara för skapandet, tillgängligheten, underhållet och utvecklingen av en referensprogramvara som medlemsstaterna kan välja att använda som sitt backend-system i stället för ett nationellt it-system (artikel 26). Skapandet, underhållet och utvecklingen av referensprogramvaran ska finansieras genom unionens allmänna budget. Även Eurojust ska kunna använda referensprogramvaran.

Varje medlemsstat ska bära sina kostnader för installation, drift och underhåll av de åtkomstpunkter för vilka de är ansvariga, dvs. de enheter som sammankopplar de nationella it-systemen inom ramen för det decentraliserade it-systemet (artikel 27). Medlemsstaterna, liksom Eurojust, ska också bära kostnaderna för att upprätta och anpassa sina relevanta nationella eller andra it-system för att göra dem driftskompatibla med åtkomstpunkterna samt för att administrera, driva och underhålla dessa system.

5.10 Kostnader för överföring, insamling av statistik och krav på anmälan till kommissionen

Huvudregeln är att varje medlemsstat ska bära sina egna kostnader för överföring av ett straffrättsligt förfarande enligt EU-förordningen (artikel 19). Om översättningen skulle medföra stora eller exceptionella kostnader får den ansökande myndigheten dock föreslå för den anmodade myndigheten att de ska dela på kostnaderna. Medlemsstaterna bör dock inte kunna avkräva varandra ersättning för kostnader i samband med tillämpningen av EU-förordningen (skäl 61).

Medlemsstaterna är skyldiga att samla in och bevara statistik avseende tillämpningen av förordningen samt att översända den till kommissionen varje år (artikel 28). Kommissionen ska i sin tur, senast den 1 februari 2033 överlämna en rapport till Europaparlamentet, rådet samt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av förordningen (artikel 34).

Medlemsstaterna ska senast den 1 februari 2027 anmäla till kommissionen vilka myndigheter som är behöriga att hantera ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden enligt EU-förordningen (artikel 32).

5.11 EU-förordningens ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förordningen ska, enligt artiklarna 35 och 36, tillämpas från och med den 1 februari 2027. Ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden som mottagits före detta datum ska fortsätta att regleras av befintliga instrument som rör överföring av straffrättsliga förfaranden. Bestämmelserna i artikel 24 om kommunikation via det decentraliserade it-systemet ska dock börja tillämpas först den 1 februari 2029. Enligt övergångsbestämmelsen i artikel 35 ska kommunikationen dessförinnan ske på andra lämpliga sätt och med beaktande av behovet av ett snabbt, säkert och tillförlitligt informationsutbyte.

Enligt artikel 33.1 ersätter EU-förordningen, från den dag då den börjar tillämpas, i tillämpliga delar motsvarande bestämmelser i lagföringskonventionen och rättshjälpskonventionen, som är tillämpliga mellan de medlemsstater som är bundna av EU-förordningen. EU-förordningen påverkar dock inte konventionernas tillämpning mellan medlemsstater och tredjeländer.

6 En ny lag ska komplettera EU-förordningen

Regeringens förslag

Det ska införas en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen.

Hänvisningar till EU-förordningen i de föreslagna bestämmelserna ska vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ord och uttryck i den nya lagen ska ha samma betydelse som i EU-förordningen.

Lagen om internationellt samarbete rörande lagföring för brott ska inte gälla om EU-förordningen är tillämplig.

Förslaget i promemorian

Förslaget i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget.

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet efterfrågar en fördjupad analys av den fortsatta betydelsen av lagföringskonventionen och det nordiska samarbetsavtalet, särskilt med tanke på vikten av samarbete med Danmark.

En kompletterande lag bör införas

EU-förordningen innehåller en i stort sett komplett reglering av förfarandet för överföring av straffrättsliga förfaranden inom EU som ska tillämpas direkt av behöriga, nationella myndigheter med stöd av förordningsbestämmelserna. En EU-förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater (se artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Som närmare redogörs för i promemorian kräver dock förordningen att medlemsstaterna i vissa avseenden inför kompletterande nationella bestämmelser. Förordningen förutsätter exempelvis att medlemsstaterna själva reglerar vilka myndigheter som är behöriga att agera enligt förordningen och hur rätten till ett effektivt rättsmedel ska utövas. Mot den bakgrunden delar regeringen förslaget i promemorian om att det krävs viss kompletterande svensk reglering.

Det mest heltäckande regelverket på området för överföring av straffrättsliga förfaranden i dag är lagföringskonventionen och den svenska lagföringslagen som genomför konventionen. Från och med den 1 februari 2027 ska dock EU-förordningen tillämpas i stället för lagföringskonventionen och rättshjälpskonventionen i förhållande till de stater som är bundna av förordningen (se artikel 33.1 i EU-förordningen). Konventionerna kommer därefter enbart att vara tillämpliga i förhållande till stater som inte är bundna av förordningen. Lagföringslagen, som genomför lagföringskonventionen, kan alltså inte upphävas men kommer att få ett begränsat tillämpningsområde efter det att EU-förordningen börjar tillämpas. Att föra in kompletterande bestämmelser till EU-förordningen i lagföringslagen skulle dock göra regleringen svåröverskådlig och osammanhängande. EU-förordningen föranleder inte heller någon betydande ändring eller komplettering av redan befintlig lag och den ska tillämpas i det praktiska utredningsarbetet. Det är därför både lämpligt och mest ändamålsenligt att de kompletterande bestämmelserna till EU-förordningen, i enlighet med förslaget i promemorian, tas in i en särskild lag. Härutöver bör vissa närmare föreskrifter om hur lagen ska tillämpas regleras i en förordning.

Regeringen delar bedömningen i promemorian om att en upplysningsbestämmelse om att lagföringslagen inte gäller om EU-förordningen är tillämplig bör införas i 1 § lagföringslagen.

Den fördjupade analys som *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet* efterfrågar när det gäller den fortsatta betydelsen av lagföringskonventionen och det nordiska samarbetsavtalet kan inte utföras inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Hänvisningsteknik

I den kompletterande lagen föreslås några bestämmelser i vilka hänvisning till EU-förordningen görs. Hänvisningar till en EU-förordning kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-förordningen i en viss angiven lydelse medan en dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Prop. 2025/26:298 För att eventuella ändringar i EU-förordningen ska få omedelbart genomslag i den svenska lagstifningen anser regeringen att det i enlighet med förslaget i promemorian är lämpligt att hänvisningarna till förordningen är dynamiska.

Ord och uttryck

I artikel 2 i EU-förordningen finns det ett antal definitioner av centrala ord och uttryck, bland annat vad som avses med ”ansökande myndighet” och ”anmodad myndighet”. Där anges även att med ”brottsoffer” avses ett brottsoffer enligt definitionen i artikel 2.1 a i brottsofferdirektivet, eller en juridisk person enligt definitionen i nationell rätt, som har lidit skada eller ekonomisk förlust som en direkt följd av ett brott som är föremål för straffrättsliga förfaranden som omfattas av EU-förordningen. För redogörelse av hur brottsofferdirektivet genomförts i svensk rätt, se propositionen Genomförande av brottsofferdirektivet, prop. 2014/15:77 s. 11–13.

Eftersom den kompletterande lagens syfte är att komplettera EU-förordningen är det inte möjligt att ge ord och uttryck i lagen annan innebörd än vad de har i EU-förordningen. Den kompletterande lagen bör därför innehålla en upplysning om att ord och uttryck i lagen har samma betydelse som i EU-förordningen.

7 Behörig myndighet

7.1 Åklagare ska vara behörig att handlägga och besluta i ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden

Regeringens förslag

Åklagare ska vara behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden till andra medlemsstater samt att handlägga och fatta beslut om att bifalla eller avslå ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden till Sverige.

Förslaget i promemorian

Förslaget i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget.

Juridiska fakulteteten vid Lunds universitet anser att det behöver förtydligas till vilken behörig åklagare i Sverige som en ansökan ska sändas när Sverige är anmodad stat. Fakulteten anser även att det bör

Skälen för regeringens förslag

EU-förordningens bestämmelser

Förfarandet för överföring av straffrättsliga förfaranden, liksom övrig kommunikation och eventuella samråd, ska enligt EU-förordningen skötas av medlemsstaternas behöriga myndigheter (se bland annat artiklarna 8.6 och 14). De behöriga myndigheterna benämns i förordningen som ansökande respektive anmodad myndighet. Vilka närmare uppgifter och vilket ansvar dessa myndigheter har framgår direkt av förordningens bestämmelser.

Enligt artikel 2.3 a i EU-förordningen avses med ”ansökande myndighet” en domare, domstol, undersökningsdomare eller allmän åklagare som är behörig i det berörda ärendet.

Med ”anmodad myndighet” avses enligt artikel 2.4 en domare, domstol, undersökningsdomare eller allmän åklagare som är behörig att fatta beslut med anledning av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och som är behörig att vidta efterföljande åtgärder i enlighet med EU-förordningen eller nationell rätt.

En förutsättning för att EU-förordningen ska kunna tillämpas är att medlemsstaterna utser de myndigheter som är behöriga att agera enligt förordningen. I skäl 13 till förordningen anges att medlemsstaterna bör utse sina behöriga myndigheter på ett sätt som främjar principen om direkta kontakter. Medlemsstaterna ska också anmäla till kommissionen vilka myndigheter som enligt nationell rätt är behöriga att dels utfärda eller godkänna ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden, dels fatta beslut med anledning av sådana ansökningar (se artikel 32).

Åklagare bör vara behörig att handlägga och besluta i ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden

Överföring av straffrättsliga förfaranden enligt EU-förordningen kommer i den absoluta merparten av fallen att aktualiseras redan under förundersökningen. Det framstår därför som naturligt att låta åklagare sköta frågor om överföring av straffrättsliga förfaranden. I åklagarnas arbete ingår också att ha kontakt och samarbeta med utländska myndigheter inom ramen för brottsutredningar. Åklagare har också utsetts som behörig myndighet enligt flera andra regleringar på området för internationellt rättsligt samarbete. Exempelvis är riksåklagaren, och i vissa fall åklagare, behörig att ansöka om överförande av lagföring och pröva en ansökan från en annan stat enligt lagföringskonventionen (se 4, 12 och 22 §§ lagföringsförordningen). Åklagare har getts behörighet att utfärda en utredningsorder enligt lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder och att i fråga om beslut om frysning vara såväl utfärdande som verkställande myndighet enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Den ansökande och anmodade myndighetens uppgifter enligt EU-förordningen har stora likheter med åklagarens uppgifter i ovan nämnda

Prop. 2025/26:298 ärenden. Det är även åklagare som är behöriga att agera enligt rambeslutet och den svenska förordningen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden. Om det vid ett sådant informationsutbyte visar sig att det pågår parallella straffrättsliga förfaranden som bör koncentreras till en medlemsstat kan det leda till en överföring av det straffrättsliga förfarandet. Den mest effektiva lösningen vore då att åklagare även är behörig att sköta den processen.

Regeringen delar sammantaget bedömningen i promemorian om att den mest ändamålsenliga lösningen är att utse åklagare till ansökande och anmodad myndighet. En sådan lösning ligger även i linje med EU-förordningens syfte att tillskapa ett instrument för ett enkelt och effektivt samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter. I likhet med förslaget i promemorian anser regeringen vidare att åklagarens behörighet bör framgå av den nya lagen och att ansvaret för att utse behörig åklagare bör ankomma på riksåklagaren, något som kan regleras i förordning.

Juridiska fakulteten vid Lunds universitet påpekar att 2 kap. 1 § i promemorians förslag till ny lag endast föreskriver att åklagare är behörig att ansöka om överföring och inte vem som är behörig att ta emot en ansökan. Fakulteten framför att det visserligen framgår av förslaget till kompletterande förordning att Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som är behöriga, men att bestämmelsen inte pekar ut vem inom kretsen behöriga åklagare och att det därmed kan framstå oklart till vilken åklagare i Sverige som ansökan ska sändas till, samt att detta även får betydelse för vilken domstol som är behörig att fatta beslut om tvångsmedel. Regeringen konstaterar att föreslagna 2 kap. 1 § reglerar den situationen då Sverige är ansökande medlemsstat. I 3 kap. 1 § regleras den motsatta situationen, nämligen att en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige. Där framgår att åklagare är behörig att handlägga och fatta beslut om att bifalla eller avslå ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden till Sverige. Vad gäller förfarandet för ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande framgår det av EU-förordningen att den ansökande myndigheten ska använda ett särskilt ansökningsformulär (artikel 8.1) och att ansökan ska översändas direkt till den anmodade myndigheten (artikel 8.6). Det är alltså tydligt hur ansökan ska göras. Att det vid ansökningstillfället inte framgår för den ansökande medlemsstaten vilken åklagare som kommer att handlägga frågan kan inte anses utgöra en olägenhet. Det bedöms därför inte finnas ett behov av ytterligare förtydliganden om vilken åklagare som ska handlägga en ansökan.

När det gäller *Juridiska fakulteten vid Lunds universitet*s förslag att det bör framgå av de kompletterande författningarna att en åklagares beslut att ansöka om överföring inte kan överklagas noterar regeringen följande. Det framgår av EU-förordningen att misstänkta, tilltalade och brottsoffer ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel i den anmodade staten mot beslut om att bifalla ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande (artikel 17). Den rätten ska utövas vid en domstol eller tribunal i den anmodade staten i enlighet med den statens nationella rätt. Även om artikel 17 reglerar vilka beslut som enligt förordningen ska bli föremål för domstolsprövning i Sverige utesluter inte artikel 17 att övriga, nationella beslut som fattas under handläggningen av ett ärende som blir föremål för överföring kan bli prövade av högre instans. Något skäl att tillskapa en

särskild överklagandemöjlighet avseende åklagarens ansökningsbeslut finns dock inte. Det bör dock nämnas att i princip alla beslut som fattas av svenska åklagare kan överprövas vilket innebär att beslutet granskas av en högre åklagare. Rätten till överprövning av ett åklagarbeslut följer av bestämmelserna i 7 kap. 2 och 5 §§ rättegångsbalken. Överprövningsförfarandet är dock inte författningsreglerat utan har utvecklats i praxis (jfr propositionen En ny åklagarorganisation, 2004/05:26, s. 13).

7.2 EU-förordningens behörighetsbestämmelse

Regeringens bedömning

Bestämmelsen om behörighet i artikel 3 i EU-förordningen och om att avstå utövande av behörighet i artikel 4 medför inget behov av kompletterande nationell reglering.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Bestämmelsen om behörighet i artikel 3 i EU-förordningen innebär i korthet att en anmodad stat som saknar ursprunglig behörighet i vissa särskilt angivna situationer tar över den ansökande statens behörighet att döma över brott. Behörigheten är alltså subsidiär till nationella regler och får bara utövas i samband med en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande enligt EU-förordningen. Den särskilda behörighetsregeln i artikel 3 är direkt tillämplig och kräver ingen kompletterande svensk reglering.

Eftersom artikel 3 är subsidiär till nationella behörighetsregler och enbart gäller om ursprunglig behörighet saknas finns det anledning att uppehålla sig något vid hur dessa bestämmelser förhåller sig till reglerna om svensk domstols behörighet i 2 kap. brottsbalken. Utgångspunkten i 2 kap. 1 § brottsbalken är att svensk domstol är behörig att döma över brott som har begåtts i Sverige (territorialitetsprincipen). Motsvarande princip gäller i de flesta rättsordningar. I de fall artikel 3 blir tillämplig får det därför antas att brottet inte har begåtts i den anmodade staten eftersom den staten annars borde ha nationell behörighet.

Artikel 3.1 a och b omfattar situationer när den anmodade staten vägrar att till den ansökande staten överlämna en misstänkt eller tilltalad som uppehåller sig och är medborgare eller bosatt i den anmodade staten. Motsvarande situation kan täckas av svensk nationell behörighet även om brottet har begåtts utanför Sverige enligt 2 kap. 3 § 5 brottsbalken som reglerar härledd jurisdiktion. Enligt den bestämmelsen är svensk domstol behörig att, såvitt nu är av intresse, döma över brott som har begåtts av

Prop. 2025/26:298 någon som befinner sig i Sverige om a) en annan stat har begärt att lagföringen för brottet ska överföras till Sverige eller b) en begäran från en annan stat om utlämning eller överlämnande för brottet har lämnats utan bifall. De svenska behörighetsreglerna är i detta fall vidare och ställer inte krav på att personen i fråga är medborgare eller bosatt i Sverige. I stället är det tillräckligt att personen befinner sig här. Om de svenska behörighetsbestämmelserna är tillämpliga ska dessa som sagt tillämpas i första hand, eftersom artikel 3 i EU-förordningen är subsidiär till nationella regler.

Artikel 3.1 c omfattar situationen när merparten av brottets verkningar uppstod i den anmodade staten. Även i 2 kap. 1 § 2 brottsbalken finns en behörighetsregel som tar sikte på brottets verkningar. Enligt bestämmelsen är svensk domstol behörig att döma över brott där det för straffansvar krävs att gärningen medfört en viss effekt, i de fall effekten inträdde i Sverige eller, vid försök, enligt brottsplanen sannolikt skulle ha inträtt här. Svensk behörighet skulle också kunna föreligga om brottet har begåtts utanför Sverige men riktat sig mot svenskt enskilt eller allmänt intresse enligt 2 kap. 3 § 3 och 4 brottsbalken.

Enligt artikel 3.1 d och e kan behörighet för den anmodade staten slutligen grundas på att det i den staten antingen pågår straffrättsliga förfaranden mot den misstänkte eller tilltalade avseende andra sakförhållanden eller mot andra personer avseende samma eller delvis samma sakförhållanden och den misstänkte eller tilltalade i det straffrättsliga förfarande som ska överföras är medborgare eller bosatt i den anmodade staten. Enligt svensk rätt finns ingen behörighetsregel som tar sikte på just pågående processer. Däremot är svensk domstol exempelvis enligt 2 kap. 3 § 2 brottsbalken behörig att döma över brott som har begåtts utanför Sverige om brottet har begåtts av någon som vid gärningstillfället var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige, någon som när åtal väcks för brottet är svensk medborgare eller har hemvist i Sverige, eller någon som finns i Sverige och det på brottet enligt svensk rätt kan följa fängelse i mer än sex månader.

För att uppfylla syftet med EU-förordningen och för att förhindra behörighetskonflikter finns vidare i artikel 4 en möjlighet för den ansökande staten att avsäga sig lagföringen i samband med en ansökan om överföring. Bestämmelsen är särskilt tänkt att kunna tillämpas av medlemsstater vars rättssystem bygger på principen om obligatorisk lagföring och som utan denna grund inte skulle ha möjlighet att överföra ett straffrättsligt förfarande. Svensk rätt ger redan stöd för att överföra straffrättsliga förfaranden och det finns därmed varken behov av att tillämpa bestämmelsen eller att införa kompletterande reglering.

8.1 Hur ett förfarande inleds

Regeringens bedömning

Bestämmelserna i artikel 5 i EU-förordningen om kriterier för att ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande medför inget behov av kompletterande svensk reglering.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

När det finns anledning att överväga överföring av ett straffrättsligt förfarande

Som en grundläggande förutsättning gäller enligt artikel 5.1 i EU-förordningen att en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bara får utfärdas om den ansökande myndigheten anser att målet om en effektiv och korrekt rättskipning, inbegripet proportionalitet, skulle gagnas om det berörda straffrättsliga förfarandet genomfördes i en annan medlemsstat.

Härutöver ska ett antal kriterier som anges i artikel 5.2 särskilt beaktas. Listan är inte uttömmande och en helhetsbedömning ska alltid göras utifrån omständigheterna och sakfrågorna i varje enskilt fall för att fastställa vilken medlemsstat som är bäst lämpad att lagföra brottet i fråga, se skäl 24 och 25 i EU-förordningen.

Ett kriterium som särskilt ska beaktas vid bedömningen är om brottet helt eller delvis har begåtts på den anmodade statens territorium, eller om merparten av de effekter eller den skada som brottet orsakat och som utgör en del av brottsrekvisiten har uppstått på den anmodade statens territorium, se artikel 5.2 a. Den anmodade staten kan då anses ha bättre förutsättningar att lagföra brottet eftersom det exempelvis bör vara lättare att vidta utredningsåtgärder samt att ta upp och samla in bevisning. Dessutom skulle inledandet av ett senare skadeståndsförfarande i den anmodade staten underlättas om även det underliggande förfarandet för fastställande av straffrättsligt ansvar genomfördes där. (Se mer om vilka kriterier som ska beaktas i skäl 25.)

Ett annat kriterium som särskilt ska beaktas är om en eller flera misstänkta eller tilltalade är medborgare eller bosatta i den anmodade staten, se artikel 5.2 b. En överföring kan då vara motiverad för att exempelvis säkerställa den misstänktes eller tilltalades rätt att närvara vid rättegången (se skäl 26). Av samma anledning kan det finnas skäl att

Prop. 2025/26:298 ansöka om överföring om ett eller flera brottsoffer är medborgare eller bosatta i den anmodade staten (se artikel 5.2 j).

Det ankommer på den ansökande myndigheten att med stöd av tillgängligt material bedöma om det finns rimliga skäl att anta att en misstänkt, en tilltalad eller ett brottsoffer är bosatt i den anmodade staten. Om det bara finns begränsad information tillgänglig bör en sådan bedömning också kunna bli föremål för samråd mellan den ansökande och anmodade myndigheten för att bekräfta den misstänktes, den tilltalades eller brottsoffrets bosättning i den anmodade staten. Vid bedömningen kan olika omständigheter som tyder på att personen har etablerat sig i en viss medlemsstat, eller har för avsikt att göra det, vara relevanta. Rimliga skäl att anta att en person är bosatt i den anmodade staten kan särskilt föreligga om en person är registrerad som bosatt där genom att inneha ett identitetskort eller ett uppehållstillstånd eller genom att vara registrerad i ett officiellt bosättningsregister. Om personen i fråga inte är registrerad i den anmodade staten skulle bosättningsorten kunna indikeras av att vederbörande har uttryckt sin avsikt att bosätta sig i den medlemsstaten eller, efter en stadigvarande vistelse i den medlemsstaten, har fått en sådan anknytning dit som kan jämföras med sådan anknytning som följer av formell bosättning i den medlemsstaten. (Se mer om den bedömning som ska göras i skäl 27.)

Det kan vidare finnas anledning att ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande om den anmodade staten av vissa särskilt angivna skäl vägrar att överlämna en eller flera misstänkta eller tilltalade som befinner sig i den staten och som är föremål för en europeisk arresteringsorder (se artikel 5.2 c och d).

Om merparten av bevisningen finns i den anmodade staten eller om majoriteten av vittnena är medborgare i eller bosatta i den staten kan en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet vara motiverad (se artikel 5.2 e). Om en ansökan övervägs enbart på denna grund uppmanas den ansökande myndigheten dock att beakta möjligheterna att inhämta bevisning från andra medlemsstater genom befintliga instrument för ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden och ömsesidig rättslig hjälp (se skäl 29).

En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande kan också vara motiverad om det pågår straffrättsliga förfaranden i den anmodade staten avseende samma, delvis samma eller därmed relaterade sakförhållanden mot den misstänkte eller tilltalade eller mot andra personer (se artikel 5.2 f och g). I det senare fallet avses exempelvis lagföring i mål rörande gränsöverskridande organiserad brottslighet där olika medtilltalade kan lagföras i olika medlemsstater (se skäl 28).

Om en eller flera misstänkta eller tilltalade avtjänar eller ska avtjäna en påföljd för ett annat brott som innebär frihetsberövande i den anmodade staten kan det vara motiverat att överföra det straffrättsliga förfarandet enligt artikel 5.2 h. Detta för att säkerställa den dömdes rätt att närvara vid rättegången i det straffrättsliga förfarandet under tiden påföljden avtjänas i den anmodade staten (se skäl 28). Enligt artikel 5.2 i ska den ansökande myndigheten också ta hänsyn till om verkställigheten av påföljden i den anmodade staten troligtvis skulle förbättra utsikterna för social återanpassning av den dömda eller om det föreligger andra skäl till varför

verkställighet vore lämpligare i den anmodade staten. För det ändamålet kan hänsyn tas till personens band till den anmodade staten (se skäl 28).

Slutligen ska den ansökande myndigheten beakta om medlemsstaternas behöriga myndigheter har nått samförstånd om att de straffrättsliga förfarandena ska koncentreras till en medlemsstat (se artikel 5.2 k). Vilka överväganden som ska göras följer alltså direkt av EU-förordningen. Regeringen delar promemorians bedömning att det inte behövs några kompletterande nationella regler.

8.2 Ansökningsförfarandet

Regeringens bedömning

Bestämmelserna i artiklarna 8 och 9 i EU-förordningen om förfarandet för ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och information som ska lämnas i samband med en ansökan kräver ingen kompletterande svensk reglering.

Bedömningen i promemorian

Den bedömning som görs i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Förfarandet för att ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande regleras i artikel 8 i EU-förordningen. Av artikeln följer att den anmodade myndigheten ska använda det särskilda ansökningsformulär som finns i bilaga I till förordningen. I artikel 8 är det även närmare beskrivet vilken information ansökan ska innehålla. Det ifyllda ansökningsformuläret och väsentliga delar av eventuell annan skriftlig information som ska biläggas ansökan ska översättas till ett officiellt språk i den anmodade staten eller ett annat språk som godtas av den staten. Med de väsentliga delarna av de aktuella handlingarna menas de utdrag som framstår som nödvändiga för att den anmodade myndigheten ska kunna fatta ett välgrundat beslut (se skäl 39).

Ansökan ska översändas direkt till den anmodade myndigheten eller genom en centralmyndighet, om den anmodade staten har utsett en sådan enligt artikel 20 i EU-förordningen. Även all annan officiell kommunikation ska ske på det sättet. Om den anmodade myndigheten inte är känd ska den ansökande myndigheten göra alla nödvändiga förfrågningar för att fastställa vilken myndighet i den anmodade staten som är behörig.

Om det har vidtagits åtgärder i den ansökande staten i tiden efter att ansökan översändes som är av betydelse för det straffrättsliga förfarandet

Prop. 2025/26:298 ska den ansökande myndigheten enligt artikel 9 omedelbart meddela den anmodade myndigheten om det och bifoga alla relevanta handlingar.

EU-förordningen innehåller en komplett reglering av ansökningsförfarandet och därtill hörande frågor. Regeringen delar promemorians bedömning att det inte finns behov av någon kompletterande nationell reglering.

8.3 Återkallelse av en ansökan

Regeringens bedömning

Vad som gäller i fråga om återkallelse av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande följer direkt av artikel 10 i EU-förordningen och behöver därför inte regleras nationellt.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Återkallelse av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande regleras i artikel 10 i EU-förordningen. Enligt artikeln får den ansökande myndigheten återkalla en ansökan fram till dess att den anmodade myndighetens beslut med anledning av ansökan har mottagits. Skäl för att återkalla en ansökan kan exempelvis vara att den ansökande myndigheten får kännedom om ytterligare omständigheter som gör att överföringen inte längre framstår som motiverad (se skäl 40). Följden av en återkallelse är att det straffrättsliga förfarandet blir kvar i den ansökande staten. Vad som gäller vid återkallelse av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande följer alltså direkt av artikel 10 i EU-förordningen och behöver därför inte regleras nationellt.

Om ansökan återkallas framgår det av artikeln vilken information som ska lämnas och av vem. Utöver att information om återkallelsen ska lämnas till den anmodade myndigheten, följer det av artikel 10.2 att den ansökande myndigheten ska informera misstänkta, tilltalade och brottsoffer som dessförinnan har informerats enligt artiklarna 6.3 och 7.2. Om en misstänkt eller tilltalad uppehåller sig i den anmodade staten får den ansökande myndigheten, enligt artikel 10.3, överföra informationsskyldigheten till den anmodade myndigheten.

Regeringens förslag

Åtal ska inte få väckas i Sverige för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat. Utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder ska dock få vidtas till dess åklagaren har mottagit ett slutligt beslut med anledning av ansökan.

Om det har meddelats en dom mot en tilltalad för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska domen inte få verkställas utom i den del domen avser enskilt anspråk med anledning av brottet.

En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska medföra att tiden för åtalspreskription i Sverige förlängs med sex månader för brott som omfattas av ansökan.

Förslaget i promemorian

Förslaget i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget.

Juridiska fakulteten vid Lunds universitet anser att det behöver förtydligas att åtalsförbud gäller först efter att en ansökan om överföring har översänts till den anmodade medlemsstaten. Fakulteten påpekar även att det utöver dom bör anges strafföreläggande och föreläggande av ordningsbot i 2 kap. 3 § i den nya lagen.

Svea hovrätt efterfrågar ett förtydligande av hur 2 kap. 2 § i den nya lagen förhåller sig till svenska nationella regler för tvångsmedel. Hovrätten efterfrågar även ett förtydligande av när Sverige, i egenskap av anmodad stat, ska anses ha behörighet att lagföra ett brott.

Hovrätten för Västra Sverige anser att den föreslagna tiden för åtalspreskription framstår som kort.

Skälen för regeringens förslag

En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör medföra hinder mot åtal

I artikel 21 i EU-förordningen finns bestämmelser om effekterna i den ansökande staten av att ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat. EU-förordningen reglerar dock inte vad som gäller i den ansökande staten i tiden från att en ansökan om överföring görs till dess den anmodade myndigheten fattar beslut med anledning av ansökan. Det innebär till exempel att EU-förordningen inte hindrar att det under den tiden väcks åtal för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring.

En ansökan om att ett straffrättsligt förfarande ska överföras till en annan medlemsstat bör i många fall också leda till att förfarandet överförs. Om

Prop. 2025/26:298 åklagaren under mellantiden väcker åtal för brottet uppstår det parallella förfaranden i Sverige och den andra medlemsstaten. En sådan ordning framstår som onödig och resurskrävande. Regeringen delar bedömningen i promemorian om att det därför är lämpligt att i den nya lagen, på samma sätt som enligt 3 § första stycket lagföringslagen, införa en bestämmelse om att åtal inte får väckas för brottet i Sverige sedan det har gjorts en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet till en annan medlemsstat. Detta omfattar även förbud mot att utfärda strafföreläggande och förelägga om ordningsbot. Förbudet gäller, som *Juridiska fakulteteten vid Lunds universitet* efterfrågar klagande av, från den tidpunkt när åklagaren ansöker om överföring av det straffrättsliga förfarandet till en annan medlemsstat.

I övrigt bör dock, på samma sätt som enligt lagföringslagen, det straffrättsliga förfarandet i Sverige kunna fortgå till dess åklagaren har mottagit ett slutligt beslut med anledning av ansökan. I enlighet med förslaget i promemorian bör detta tydliggöras i den nya lagen. Avsikten är alltså att en förundersökning ska kunna bedrivas vidare och att tvångsmedel vid behov ska kunna användas. I EU-förordningen används begreppet ”utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder” för att ange vilka typer av åtgärder som i vissa fall får vidtas av den ansökande myndigheten efter att det straffrättsliga förfarandet har överförts till den anmodade staten, se artikel 21.2. I skäl 53 anges att begreppet bör tolkas extensivt, så att det omfattar inte bara alla åtgärder för inhämtning av bevisning, utan även alla processhandlingar som innebär frihetsberövande före rättegång eller andra interimistiska åtgärder. Det framstår som lämpligt att i den nya lagen använda samma uttryck som i EU-förordningen för att ringa in vilka typer av åtgärder som får vidtas till dess frågan om överföring av det straffrättsliga förfarandet är slutligt avgjord.

Svea hovrätt påpekar att den föreslagna 2 kap. 2 § innebär att en person som är häktad i en svensk förundersökning kan vara det till dess att åklagaren mottagit ett slutligt beslut om överförande från den anmodade staten (jfr art 21.2 i EU-förordningen). Enligt hovrätten väcker detta frågor kring grunden för att hålla den misstänkte fortsatt frihetsberövad eftersom 24 kap. rättegångsbalken bygger på att åtal ska väckas.

Regeringen gör följande överväganden. Rätten ska i samband med vissa beslut om tvångsmedel, t.ex. häktning och beslag, sätta ut en tid inom vilken åtal ska väckas (se t.ex. 24 kap. 18 § och 27 kap. 7 § rättegångsbalken). Den föreslagna bestämmelsen hindrar dock inte att utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder vidtas till dess att åklagaren har mottagit ett slutligt beslut med anledning av ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Motsvarande reglering finns i lagföringslagen av vilken det framgår att åtal inte får väckas efter att framställning om överförande av lagföring till annan stat gjorts, men att annan åtgärd för lagföring får vidtas intill dess den andra statens beslut har mottagits (3 § första stycket).

Av EU-förordningen följer att den ansökande myndigheten får samråda med den anmodade myndigheten inför en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande (artikel 14.2). Om sådant samråd sker ska även den anmodade myndigheten som huvudregel ges tillgång till information om det straffrättsliga förfarandet (artikel 14.3). En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska sedan innehålla information om bland

annat processhandlingar eller åtgärder av betydelse för det straffrättsliga förfarandet som har vidtagits i den ansökande staten, inbegripet eventuella pågående tillfälliga tvångsåtgärder och tidsfristen för tillämpningen av sådana åtgärder (artikel 8.2(f)).

Mot bakgrund av samrådsmöjligheterna, och att tidsfristen för tillämpningen av nationella tvångsåtgärder särskilt ska anges i ansökan, gör regeringen bedömningen att frågan om överförande av det straffrättsliga förfarandet, i de fall där det finns domstolsbeslut om tvångsmedel, ofta kan komma att hanteras inom ramen för en åtalsfrist. Kan så inte ske kan andra instrument för rättsligt samarbete, t.ex. en europeisk arresteringsorder, användas. Därtill finns alltid en möjlighet för den ansökande myndigheten att återkalla sin ansökan fram till dess att den har mottagit den anmodade myndighetens beslut om att bifalla eller avslå ansökan om överföring (artikel 10.1). Att en åklagare ansöker om överförande av det straffrättsliga förfarandet när det redan beslutats om tvångsmedel bör dock vara mycket ovanligt. Om så skulle ske är det särskilt viktigt att ha en nära kontakt med den anmodade myndigheten för att klara upp eventuella frågor som kan uppstå till följd av beslutet om tvångsmedel.

Mot bakgrund av vad *Svea hovrätt* anför om att det bör förtydligas när Sverige, i egenskap av anmodad stat, ska anses ha behörighet att lagföra ett brott, konstaterar regeringen följande. I avsnitt 9.2 framgår att även i tiden innan åklagaren har fattat beslut med anledning av en ansökan om överföring kan svenska straffprocessuella regler tillämpas i de fall Sverige har domsrätt enligt nationell rätt, något som gäller oberoende av EU-förordningen. Det innebär att svenska bestämmelser om bland annat förundersökning och tvångsmedel kan tillämpas utan att ett formellt beslut fattats om att ta över lagföringen. Av samma avsnitt framgår även vad som gäller när svensk domsrätt inte grundas på nationella regler utan enbart på den särskilda behörighetsregeln i artikel 3.

En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör medföra hinder mot verkställighet av dom

Frågan om överföring av ett straffrättsligt förfarande kommer i de flesta fall att aktualiseras under förundersökningen. Frågan kan dock aktualiseras efter att åtal har väckts och även efter att dom har meddelats men inte fått laga kraft. Eftersom vissa påföljder och särskilda rättsverkningar av brott får verkställas innan domen har vunnit laga kraft, finns det en risk för att den dömda börjar avtjäna straff i Sverige samtidigt som det pågår en process om överföring av det straffrättsliga förfarandet. För att förhindra det bör den nya lagen innehålla en bestämmelse motsvarande den i 3 § tredje stycket lagföringslagen. Om det har meddelats en dom för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat bör domen alltså inte få verkställas.

Det följer av 48 kap. 3 § rättegångsbalken att begreppet dom även avser godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande om ordningsbot, se bland annat propositionen Erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen, prop. 2014/15:116, s. 60.

Prop. 2025/26:298 Regeringen anser därför, i motsats till *Juridiska fakulteteten vid Lunds universitet*, att det inte behöver framgå av lagtexten.

Hinder mot verkställighet enligt en sådan bestämmelse bör omfatta utdömd påföljd, förverkande eller annan särskild rättsverkan på grund av brottet och beslut om återbetalningsskyldighet. Bestämmelsen bör dock inte medföra hinder mot verkställighet såvitt avser enskilt anspråk.

En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör medföra förlängning av tiden för åtalspreskription med sex månader

Även om en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat i många fall kan komma att godtas av den anmodade myndigheten, finns det situationer när så inte sker. Det kan även uppstå situationer när den anmodade myndigheten visserligen beslutar att överta det straffrättsliga förfarandet, men när det senare beslutas att detta ska avbrytas. I dessa situationer finns det som huvudregel möjlighet för Sverige att återuppta lagföringen. Processerna kan dock ta tid och medföra risk för att åtalspreskription inträder. Det finns därför anledning att införa en kompletterande bestämmelse som innebär att en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande medför förlängning av tiden för åtalspreskription i Sverige med sex månader, på samma sätt som enligt 5 § lagföringslagen. Till skillnad från *Hovrätten för Västra Sverige* anser regeringen att en sådan tidsfrist bör vara tillräcklig för att en överförandeprocess ska hinnas med.

8.5 Effekter av att ett straffrättsligt förfarande överförs

Regeringens förslag

Om ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat efter att åtal har väckts vid svensk domstol, ska det utgöra rättegångshinder i brottmålet.

Regeringens bedömning

EU-förordningen medför i övrigt inget behov av kompletterande reglering vad gäller vilka effekter som inträder i Sverige när ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat.

Förslaget och bedömningen i promemorian

Förslaget och bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget eller bedömningen.

Hovrätten för Västra Sverige framhåller att det bör förtydligas hur domstolen ska hantera att ett straffrättsligt förfarande överförs efter att dom meddelats, sett i ljuset av bestämmelsen i 2 kap. 5 § i den nya lagen att överförande av straffrättsligt förfarande utgör rättegångshinder efter att åtal väckts.

Juridiska fakulteten vid Lunds universitet påpekar att de skyldigheter som åligger åklagare och domstolar i den situationen att ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat bör framgå uttryckligen av lagtexten. Fakulteten framför vidare att det framstår lämpligare att en domstol vilandeförklarar ett mål i avvaktan på ett slutligt avgörande från den anmodade medlemsstaten.

Svea hovrätt efterfrågar ett förtydligande av om, och i vilken utsträckning, det finns förutsättningar att reglera hanteringen av bevisning, liksom egendom som är förverkad, i ett ärende om överförande av lagföring.

Åklagarmyndigheten påpekar att det finns behov av en närmare redogörelse för hur beslut ska hanteras.

Nacka tingsrätt framhåller att det bör förtydligas hur artikel 21.2 i förordningen förhåller sig till svenska nationella regler för straffprocessuella tvångsmedel.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Om åtal inte har väckts behövs ingen kompletterande reglering av hanteringen av den svenska förundersökningen

Enligt artikel 21.1 i EU-förordningen ska det straffrättsliga förfarandet avbrytas eller vilandeförklaras i enlighet med nationell rätt när det slutligt har avgjorts att förfarandet ska överföras till den anmodade staten, om det inte redan dessförinnan har vilandeförklarats eller avbrutits. Bestämmelsen innebär alltså att förundersökningen eller åtalet ska hanteras enligt svensk rätt.

När ett straffrättsligt förfarande har överförts till en annan medlemsstat bör den svenska förundersökningen i många fall kunna läggas ned med stöd av 23 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken, dvs. på den grunden att det inte längre finns anledning att fullfölja förundersökningen eftersom det straffrättsliga förfarandet har överförts till en annan stat och det föreligger hinder mot fortsatt lagföring i Sverige.

Regeringen delar promemorians bedömning att det inte finns något behov av kompletterande nationell reglering för att Sverige ska kunna avbryta ett straffrättsligt förfarande enligt artikel 21.1 i situationer när åtal inte har väckts.

Om åtal har väckts ska överföring av det straffrättsliga förfarandet utgöra rättegångshinder

I situationer när åtal redan har väckts, men dom ännu inte har meddelats, bör det finnas möjlighet för åklagaren att lägga ned åtalet på objektiva grunder om det straffrättsliga förfarandet överförs till en annan medlemsstat. Om åklagaren inte lägger ned åtalet eller om det straffrättsliga förfarandet överförs efter att dom har meddelats för brottet och åklagaren därför inte längre har möjlighet att lägga ned åtalet, måste

Prop. 2025/26:298 saken hanteras av domstolen. I en sådan situation kan frågor om rättegångshinder och vilandeförklaring enligt 32 kap. 5 § rättegångsbalken aktualiseras.

Som en jämförelse finns det i 3 § andra stycket lagföringslagen en bestämmelse som reglerar den aktuella situationen. Om lagföringen överförs efter det att åtal har väckts, föreskrivs i bestämmelsen att det förhållandet ska anses utgöra rättegångshinder i brottmålet. Bestämmelsen syftar främst till att undanröja de lispenseffekter som annars skulle kunna uppstå i samband med överföringen av lagföringen (se prop. 1975/76:3 s. 25).

Regeringen delar bedömningen i promemorian att en liknande bestämmelse bör införas i den nya lagen. Rättegångshindret ska beaktas ex officio. Målsäganden kan i dessa situationer inte överta åtalet. I författningskommentaren redovisas vilka åtgärder som åklagaren respektive domstolen bör vidta när ett sådant rättegångshinder uppstår. Till skillnad från *Juridiska fakulteten vid Lunds universitet* anser inte regeringen att det behöver framgå uttryckligen av lagtexten.

Med anledning av vad samma remissinstans framför om att ett ärende skulle kunna komma att återgå till Sverige och att det därför vore mer lämpligt om domstolen vilandeförklarade målet i avvaktan på ett slutligt avgörande, konstaterar regeringen att rättegångshindret endast uppstår i den situationen att det redan är slutligt avgjort att det straffrättsliga förfarandet ska överföras. Vad som gäller om ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat men sedan avbryts regleras i artikel 21.5 i förordningen, se nedan.

För att rätten på ett korrekt sätt ska kunna hantera mål där frågor om överföring av det straffrättsliga förfarandet aktualiseras behöver relevant information lämnas till domstolen av åklagaren, något som kan regleras i förordning.

Vad gäller det som *Hovrätten för Västra Sverige* anför om att det bör förtydligas hur domstolen ska hantera att ett straffrättsligt förfarande överförs efter att dom meddelats, sett i ljuset av föreslagna 2 kap. 5 §, kan regeringen konstatera följande. Den aktuella bestämmelsen blir tillämplig efter att åtal har väckts vid svensk domstol och det blivit slutligt avgjort att det straffrättsliga förfarandet ska överföras till en annan medlemsstat i tiden före det att dom har meddelats. Efter att dom meddelats kan, som redogörs för ovan, i stället frågor om rättegångshinder och vilandeförklaring enligt 32 kap. 5 § rättegångsbalken aktualiseras. Som en jämförelse finns en motsvarande reglering i 3 § andra stycket lagföringslagen.

Att fortsätta eller återuppta ett straffrättsligt förfarande

I artikel 21.2 finns bestämmelser om att handläggningen av ett överfört straffrättsligt förfarande under vissa förhållanden får fortsätta i den ansökande staten i syfte att möjliggöra för den staten att vidta eller upprätthålla nödvändiga och brådskande utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder. Begreppet ”utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder” bör enligt skälen tolkas extensivt, så att det omfattar inte bara alla åtgärder för bevisinsamling, utan även alla processuella åtgärder som innebär frihetsberövande före rättegång eller andra

interimistiska åtgärder (se skäl 53). När det inte längre finns behov av sådana åtgärder ska det straffrättsliga förfarandet, enligt artikel 21.4, avbrytas eller vilandeförklaras.

Nacka tingsrätt framför att det i den fortsatta beredningen bör utredas hur artikel 21.2 i EU-förordningen förhåller sig till svenska nationella regler för straffprocessuella tvångsmedel, och därvid särskilt förtydligas om ett beslut om överföring innebär att svensk domstol omedelbart ska häva pågående tvångsmedel i målet om inte annan medlemsstat utfärdat exempelvis en arresteringsorder eller åklagaren inkommit med en särskild begäran.

Vad gäller hur en svensk domstol ska förhålla sig i den situationen då det beslutas om överföring av ett mål i vilket tvångsmedel pågår konstaterar regeringen följande. Huvudregeln enligt EU-förordningen är att ett straffrättsligt förfarande ska avbrytas eller vilandeförklaras i enlighet med nationell rätt när det slutligt har avgjorts att förfarandet ska överföras till den anmodade staten, om det inte redan skett innan det (artikel 21.1). Detta innebär att den svenska förundersökningen som regel ska läggas ned för det fall ett slutligt beslut om överföring meddelats och att eventuella tvångsmedel därmed ska upphöra. Enligt EU-förordningen får dock ett straffrättsligt förfarande, utan hinder av vad som sägs i artikel 21.1, fortsätta i den ansökande staten så att den ansökande myndigheten kan vidta nödvändiga brådskande utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder, samt upprätthålla tidigare antagna utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder som är nödvändiga för att verkställa ett beslut på grundval av rambeslut 2002/584/RIF, ett annat instrument om ömsesidigt erkännande eller en begäran om ömsesidig rättslig hjälp (artikel 21.2). Den ansökande och anmodade myndigheten ska vidare samarbeta i största möjliga utsträckning när en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har bifallits och det gäller särskilt när den anmodade statens nationella rätt kräver att vissa formaliteter och förfaranden ska iakttas (artikel 21.3).

Mot bakgrund av detta, bedömer regeringen att frågan om vad som händer med vidtagna tvångsmedel om den anmodade staten bifaller ansökan om överföring får lösas på samma sätt som vid tillämpning av lagföringslagen, nämligen genom andra tillämpliga instrument för rättsligt samarbete, t.ex. inom ramen för ett överlämnandeförfarande, efter framställan av åklagare. Om det inte gjorts någon sådan framställan om tvångsmedel i samband med att det beslutats om att det straffrättsliga förfarandet övertas av en annan stat bör eventuella pågående tvångsmedel normalt upphävas. I en sådan situation bör nämligen den svenska förundersökningen läggas ner och reglerna om tvångsmedel i rättegångsbalken kan därmed inte tillämpas. Det bör dock vara mycket ovanligt att det förekommer tvångsmedel i det här skedet av processen och om så är fallet är det av särskild vikt att åklagaren har en nära kontakt med den anmodade myndigheten.

Sammantaget delar regeringen promemorians bedömning att det inte finns något behov av kompletterande nationell reglering i frågan om fortsatta utredningsåtgärder i Sverige efter det att beslut om överföring till en annan medlemsstat har fattats.

Om ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat men sedan avbryts får det straffrättsliga förfarandet, enligt de närmare

Prop. 2025/26:298 förutsättningar som anges i artikel 21.5, fortsätta eller återupptas i Sverige. Om den tidigare svenska förundersökningen har lagts ned med anledning av att förfarandet överförs kan det alltså finnas möjlighet att återuppta densamma, att inleda en ny förundersökning eller att väcka åtal. Innan det vidtas ytterligare åtgärder för lagföring bör det dock kontrolleras att beslutet att avbryta det straffrättsliga förfarandet enligt den anmodande myndighetens bedömning inte förhindrar ett fortsatt förfarande på grund av principen om *ne bis in idem* (se artikel 21.5 och skäl 56). Sådan information ska lämnas av den anmodade myndigheten enligt artikel 23 i EU-förordningen i samband med att den informerar den ansökande myndigheten om att det straffrättsliga förfarandet har avbrutits. Kontroll om sådan information har lämnats ska göras av åklagaren. Om åtal väcks vid domstol bör åklagaren också lämna informationen vidare till rätten, något som kan regleras i förordning. I övrigt krävs ingen kompletterande reglering med anledning av EU-förordningens bestämmelser om att fortsätta eller återuppta ett straffrättsligt förfarande i artikel 21.

Beslagtagen egendom

I EU-förordningen finns det ingen särskild artikel som tar sikte på hantering av egendom som har beslagtogs i den ansökande staten i samband med att ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat. I artikel 11, som rör den anmodade myndighetens beslut, finns det dock bestämmelser som rör översändande av ärendeakt och bevisning. Av artikel 11.5 följer att den ansökande myndigheten, när den har mottagit den anmodade myndighetens beslut att bifalla en ansökan om överföring, ska översända ärendeakten, eller relevanta delar av den, och en översättning till den anmodade myndigheten. Om det straffrättsliga förfarandet enligt artikel 21 har avbrutits i den ansökande staten på grund av att den anmodade staten har beslutat att bifalla ansökan, ska den ansökande myndigheten enligt artikel 11.6 översända alla återstående relevanta delar av ärendeakten, inbegripet relevant fysisk bevisning till den anmodade myndigheten. Detta innefattar exempelvis föremål som hör samman med brottet eller blod- eller DNA-prov. När en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har bifallits och för att underlätta en effektiv överföring, bör den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten vidare kunna samråda med varandra för att fastställa vilka nödvändiga handlingar, eller delar därav, som ska översändas och vid behov översättas (se skäl 42).

Svea hovrätt påpekar att det inte framgår om, och i vilken utsträckning, det finns förutsättningar enligt förordningen att hantera bevisning som översänds till eller från Sverige i ett ärende om överföring av lagföring och att den remitterade lagstiftningen endast innehåller begränsad reglering i sådana frågor (3 kap. 2 § i den nya lagen). Hovrätten påpekar vidare att det därtill även kan uppkomma frågor om egendom som är förverkad och att varken förordningen eller promemorian uttalar sig om detta.

Åklagarmyndigheten anser att det närmare behöver redogöras för hur beslag ska hanteras inom ramen för överföring av straffrättsliga förfaranden sett i ljuset av artikel 11.6 i EU-förordningen av vilken det framgår att den ansökande myndigheten, om ansökan om överföring bifallits, ska översända alla delar av akten, inbegripet fysisk bevisning.

Regeringen instämmer med *Svea hovrätt* och *Åklagarmyndigheten* om att EU-förordningen, liksom den remitterade lagstiftningen, innehåller begränsad reglering vad gäller hantering av bevisning och beslag. Regeringen delar emellertid promemorians bedömning att i den utsträckning det inte framgår särskilt vad som gäller i förordningen så kan frågan om överlämnande av beslagtagna egendom hanteras inom ramen för andra instrument för rättsligt samarbete, till exempel den europeiska utredningsordern, och att det inte behövs någon kompletterande nationell reglering. Med anledning av vad *Svea hovrätt* påpekar om egendom som är förverkad konstaterar regeringen att möjligheten att förverka viss egendom normalt bör säkras genom beslag. Om det kan bli aktuellt med överförande av beslag i ett ärende om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör den anmodade myndigheten uppmärksammas på det. Härvid kan särskilt hänvisas till vad som redogjorts för i avsnitt 8.4 om att nationella tidsfrister för tvångsmedel särskilt ska anges i ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

9 När Sverige är anmodad stat

9.1 Åklagarens prövning och beslut

Regeringens bedömning

Det behövs ingen kompletterande reglering vad gäller åklagarens prövning och beslut med anledning av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande enligt artiklarna 11–13 i EU-förordningen.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Förfarandet

När den anmodade myndigheten har mottagit en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande följer det av artikel 8.8 i EU-förordningen att myndigheten skyndsamt ska skicka ett mottagningsbevis till den ansökande myndigheten och i alla händelser inom sju dagar från mottagandet.

I artikel 11 finns bestämmelser om den anmodade myndighetens beslut. Av artikeln följer att myndigheten helt eller delvis ska bifalla eller avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och sedan besluta vilka åtgärder som ska vidtas i enlighet med nationell rätt. Det framgår

Prop. 2025/26:298 också att ett beslut att bifalla en ansökan ska vara motiverat. Om ansökan avslås ska den ansökande myndigheten informeras om skälen för avslaget. I artikeln finns också bestämmelser om samråd innan den anmodade myndigheten beslutar att helt eller delvis avslå en ansökan samt om information och handlingar som ska utbytas mellan de berörda myndigheterna. Enligt artiklarna 11.2 och 13 ska den anmodade myndigheten skyndsamt och senast 60 dagar efter mottagandet av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande meddela den ansökande myndigheten om sitt beslut.

I EU-förordningen finns alltså ett regelverk för hur den anmodade myndigheten ska gå till väga vid behandling av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och därtill sammanhängande frågor om bland annat översändande av ärendeakt och bevisning. Regeringen delar promemorians bedömning om att det inte finns behov av kompletterande nationell reglering i denna del.

Avslagsgrunder

I artikel 12 i EU-förordningen anges av vilka skäl en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska eller får avslås.

I artikel 12.1 anges de obligatoriska avslagsgrunderna. Den anmodade myndigheten ska helt eller delvis avslå en ansökan om den gärning som ansökan avser inte utgör ett brott enligt den anmodade statens rätt (krav på dubbel straffbarhet), om ett övertagande av det straffrättsliga förfarandet skulle strida mot principen om *ne bis in idem*, om den misstänkte eller tilltalade inte kan hållas straffrättsligt ansvarig på grund av sin ålder eller om åtalet har preskriberats enligt den anmodade statens nationella rätt. Den anmodade myndigheten ska också avslå ansökan om villkoren för lagföring av brottet i den anmodade staten inte är uppfyllda. Så kan till exempel vara fallet om en anmälan från brottsoffret, som är nödvändig för att lagföra brottet i den anmodade staten, inte har lämnats in i tid eller om det på grund av den misstänktes eller tilltalades död eller mentala sjukdom har blivit omöjligt att lagföra brottet enligt den anmodade statens nationella rätt (se skäl 43). Ansökan ska vidare avslås om brottet omfattas av amnesti i den anmodade staten eller om den staten varken har domsrätt enligt nationell rätt eller den kompletterande behörighetsregeln i artikel 3 i EU-förordningen.

I artikel 12.2 anges de fakultativa avslagsgrunderna. Den anmodade myndigheten får helt eller delvis avslå en ansökan om regler om immunitet och privilegier enligt den anmodade statens rätt gör det omöjligt att vidta åtgärder. Privilegier eller immunitet kan till exempel avse vissa kategorier av personer, såsom diplomater, eller särskilt skyddade förhållanden, såsom rätten till förtrolig kommunikation mellan advokat och klient (se skäl 43). En ansökan får vidare avslås om den anmodade myndigheten inte anser att en överföring gagnar en effektiv och korrekt rättskipning. Så kan exempelvis vara fallet om inget av kriterierna för en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande är uppfyllt (se skäl 43). Av skäl 45 framgår att bedömningen bör göras från fall till fall för att fastställa vilken medlemsstat som är bäst lämpad att lagföra det aktuella brottet. Den anmodade myndigheten bör ha ett stort utrymme för skönsmässig bedömning. En sådan bedömning bör dock endast omfatta relevanta

omständigheter i ärendet. Brottsoffers, vittnens eller andra berörda personers personliga, materiella eller familjemässiga situation bör inte i sig vara avgörande för bedömningen av om en överföring skulle gagna målet om en effektiv och korrekt rättskipning.

En annan fakultativ avslagsgrund är om varken brottet har begåtts eller skada uppstått på den anmodade statens territorium och den misstänkte eller tilltalade inte heller är medborgare eller bosatt i den staten. En ansökan får vidare avslås om ansökan är ofullständig eller uppenbart felaktig och inte kompletterats efter samråd eller, slutligen, om den gärning som ansökan avser inte utgör brott på gärningsorten och den anmodade staten saknar behörighet enligt nationell rätt att lagföra brottet.

I artikel 12.3 finns bestämmelser om samråd innan den anmodade myndigheten helt eller delvis avslår en ansökan på grund av något av de skäl som räknas upp i artikeln. Artikel 12.4 reglerar begäran om utövande av befogenheten att upphäva privilegier eller immunitet om det skulle vara aktuellt.

Uppräkningen i EU-förordningen är uttömmande och i skäl 43 anges uttryckligen att en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande inte bör avslås av andra skäl än de som anges i förordningen. Regeringen delar därmed promemorians bedömning att det alltså inte behövs någon kompletterande nationell reglering såvitt gäller skälen för att avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

9.2 Tvångsmedel och andra utredningsåtgärder i avvaktan på beslut

Regeringens förslag

Om åklagaren tar emot en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör ett brott som bara med stöd av artikel 3 i EU-förordningen kan lagföras i Sverige och den misstänkte eller tilltalade befinner sig i Sverige, ska

1. de tvångsmedel få användas som enligt svensk lag får användas i fråga om brottet, och
2. AI-system enligt 4 § 4 lagen (2026:806) om användning av AI-system för ansiktsgenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål få användas för att lokalisera någon som är anhållen eller häktad med stöd av 1.

I fråga om tvångsmedel ska det som föreskrivs i svensk lag tillämpas.

Vid användning av AI-system ska bestämmelserna i lagen om användning av AI-system för ansiktsgenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål tillämpas, med undantag för 7 § andra stycket.

De föreslagna åtgärderna ska inte få användas om det kan antas att ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet kommer att avslås.

Förslaget i promemorian överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås att även AI-system enligt 4 § 3 lagen om användning av AI-system för ansiktsigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål ska få användas för att lokalisera någon som är anhållen eller häktad med stöd av denna bestämmelse.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Bestämmelser i EU-förordningen

Av artikel 22.1 i EU-förordningen följer att svensk rätt ska tillämpas på ett straffrättsligt förfarande när det har överförts till Sverige. Även i tiden innan åklagaren har fattat beslut med anledning av en ansökan om överföring kan svenska straffprocessuella regler tillämpas i de fall Sverige har domsrätt enligt nationell rätt, något som gäller oberoende av EU-förordningen. I sådana situationer kan alltså svenska bestämmelser om bland annat förundersökning och tvångsmedel tillämpas utan att ett formellt beslut fattats om att ta över lagföringen från den andra staten.

Det motsatta gäller dock om Sverige saknar ursprunglig behörighet och domsrätt alltså enbart kan grundas på artikel 3 i EU-förordningen. Innan det har beslutats att det straffrättsliga förfarandet ska överföras till Sverige saknas i de fallen möjlighet att bland annat inleda förundersökning och använda straffprocessuella tvångsmedel. För att tillgodose det behov som kan finnas i en sådan situation och när en misstänkt eller tilltalad befinner sig i den anmodade staten ges medlemsstaterna enligt artikel 22.3 i EU-förordningen möjlighet att i nationell rätt reglera möjligheten att använda nödvändiga åtgärder i enlighet med nationell rätt för att gripa den misstänkte eller tilltalade eller för att säkerställa att personen stannar kvar i landet, eller för att vidta andra nödvändiga provisoriska åtgärder som frysning.

Enligt artikel 22.4 ska förfarandet regleras på samma sätt som ett motsvarande inhemskt förfarande, bland annat vad avser behörig myndighet, skyddsåtgärder och tidsfrister. Den ansökande och anmodade myndigheten ska enligt artikel 21.3 samarbeta i fråga om sådana provisoriska åtgärder som vidtas före överföringen och i enlighet med artikel 21.2.

Tvångsmedel

För att EU-förordningen ska kunna tillämpas på ett effektivt sätt även när svensk domsrätt inte grundas på nationella regler utan enbart på artikel 3 bör det, på sätt som möjliggörs för i EU-förordningen, införas bestämmelser som gör det möjligt att använda straffprocessuella tvångsmedel även innan beslut har fattats i överförandefrågan. Även om sådana fall, till följd av den förhållandevis vidsträckta svenska domsrätten, borde bli sällsynta bör det inte finnas någon lucka i regleringen som kan leda till att misstänkta undandrar sig lagföring här eller att bevis förstörs,

något som skulle försvåra den fortsatta processen. Regeringen instämmer i promemorians förslag om att det därför finns anledning att nyttja möjligheten att införa kompletterande nationell reglering i detta avseende. Som en jämförelse finns en delvis motsvarande reglering i 15 § lagföringslagen.

När det gäller utformningen av den svenska regleringen bör det beaktas att EU-förordningen inte innehåller några begränsningar till vissa typer av tvångsmedel. På samma sätt som gäller enligt 15 § andra stycket lagföringslagen och för att åstadkomma en heltäckande reglering bör därför samtliga tvångsmedel som enligt svensk lag får användas med anledning av det brott som avses i ansökan om överföring, få användas även i denna situation. Det handlar då bland annat om tvångsmedel som regleras i 24–28 kap. rättegångsbalken såsom häktning, anhållande, reseförbud, anmälningsskyldighet, kvarstad, beslag och husrannsakan, men också om åtgärder som regleras i särskild lag, till exempel hemlig dataavläsning.

I enlighet med vad som anges i artikel 22.3 i EU-förordningen ska en förutsättning för användning av tvångsmedel i den aktuella situationen vara att den misstänkte eller tilltalade befinner sig i Sverige. I övrigt finns det inte anledning att begränsa möjligheterna att tillämpa olika tvångsmedel i förhållande till vad som gäller enligt svensk rätt. En annan sak är att risk för fortsatt brottslighet kan förväntas vara en mer ovanlig häktningsgrund än att det exempelvis finns risk för att den dömde undrandrar sig lagföring. Det kan dock inte uteslutas att den andra staten lämnar uppgifter som gör att det finns en sådan konkret risk för fortsatt brottslighet att den grunden kan utgöra skäl för häktning.

Även i övrigt bör det som föreskrivs i svensk rätt tillämpas i fråga om användning av tvångsmedel, något som bör anges i den nya lagen. Det innebär bland annat att det som föreskrivs i 24–28 kap. rättegångsbalken kommer att gälla i fråga om exempelvis förutsättningar för användning av de olika tvångsmedlen och förfaranden vad gäller tidsfrister, krav på förhandling och överklagande. För exempelvis häktning kommer enligt huvudregeln i 24 kap. 1 § rättegångsbalken alltså krävas att det föreligger sannolika skäl för ett häktningsgrundande brott, att det finns skäl för häktning och att åtgärden är proportionerlig. Detsamma gäller de särskilda regler som gäller för häktning av någon som är under 18 år enligt 23 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

AI-system för ansiktsgenkänning i realtid

Riksdagen har den 26 maj 2026 beslutat om propositionen Polisens användning av AI för ansiktsgenkänning i realtid (prop. 2025/26:150). Den nya lagen (2026:806) om användning av AI-system för ansiktsgenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål möjliggör för polisen att använda AI-system för ansiktsgenkänning och annan biometrisk fjärridentifiering i realtid på allmän plats för brottsbekämpande ändamål. Lagen innebär att tekniken ska få användas fullt ut i den

Prop. 2025/26:298 utsträckning som EU:s AI-förordning¹ medger. Tekniken ska dock få användas endast för vissa specifika syften och det ska som utgångspunkt krävas tillstånd att använda den. Lagen, som träder i kraft den 1 juli 2026, syftar till att ge polisen effektiva verktyg för att kunna söka efter personer som misstänks vara utsatta för brott, förhindra allvarliga brott samt utreda, lagföra och verkställa straffrättsliga påföljder för vissa allvarliga brott. Metoden, som närmast är att likna vid en polisiär utredningsmetod, bedöms vara mycket effektiv för att hitta personer.

AI-system för ansiktsigenkänning i realtid kommer också att få användas inom det internationella straffrättsliga samarbetet. Detta för att lokalisera en person som är anhållen eller häktad i ett utlämningsärende eller för att lokalisera en person som är anhållen eller häktad för överlämnande från Sverige till en annan stat för lagföring eller verkställighet av en frihetsberövande påföljd. Tekniken kommer vidare få användas inom ramen för det internationella straffrättsliga samarbetet för bevisinhämtning. (Se mer om detta i prop. 2025/26:150 s. 96 ff).

På det sätt som möjliggörs för i artikel 22.3 i EU-förordningen, bör AI-system för ansiktsigenkänning i realtid under vissa förutsättningar få användas för att lokalisera någon som har anhållits eller häktats inom ramen för ett ärende om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige. Det kan bidra till att minska risken för att personen hinner fly landet innan beslut i överförandefrågan har fattats. *Lagrådet* påpekar att bestämmelsen i punkten 2 anger att 4 § punkterna 3 och 4 i lagen om användning av AI-system för ansiktsigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål får användas för att lokalisera någon som är anhållen eller häktad i sin frånvaro och att hänvisningen till 4 § 3 i den lagen bör tas bort då den avser en situation som inte aktualiseras vid en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige. Regeringen delar *Lagrådets* uppfattning att användningen bör begränsas till de situationer som anges i 4 § 4 i samma lag. Lagtexten bör justeras i detta avseende i förhållande till förslaget i lagrådsremissen. Tekniken ska således bara få användas om den gärning som ligger till grund för ansökan om överföring motsvarar ett brott som omfattas av lagen om användning av AI-system för ansiktsigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål och i de situationer som anges i 4 § 4 i den lagen. Vidare ska krävas att den misstänkte eller tilltalade befinner sig i Sverige, vilket följer av artikel 22.3 i EU-förordningen, samt att personen har anhållits eller häktats med stöd av tvångsmedelsbestämmelsen som föreslås i detta avsnitt. Användningen bör i övrigt ske enligt de förutsättningar som anges i lagen om användning av AI-system för ansiktsigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, med undantag för bestämmelsen om forum i 7 § andra stycket. Forum ska i stället följa vad som gäller vid domstolsprövning av ett beslut enligt den lag som föreslås i denna proposition, se avsnitt 9.3.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordning om artificiell intelligens).

Av artikel 22.3 i EU-förordningen följer att enbart nödvändiga åtgärder får vidtas i avvaktan på ett beslut att bifalla en ansökan om överföring. I likhet med vad som exempelvis gäller för att använda tvångsmedel mot den som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder (se 4 kap. 5 § andra stycket lagen om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder) bör åtgärder enligt den nu föreslagna regleringen därför inte få användas om det kan antas att det finns skäl att avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Regeringen anser, i likhet med vad som föreslås i promemorian, att det bör anges i den kompletterande lagen. Åklagaren och rätten måste alltså göra en förhandsbedömning av hur frågan om överföring slutligt kommer att bedömas.

9.3 Domstolsprövning

Regeringens förslag

Misstänkta, tilltalade och brottsoffer ska inom 15 dagar från mottagande av åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige kunna begära rättens prövning av beslutet. Begäran om en sådan prövning ska göras skriftligen hos åklagaren, som med ett eget yttrande ska överlämna ärendet till tingsrätten.

Behörig domstol ska vara laga domstol i brottmål enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, ska behörig domstol vara den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

Vid rättens handläggning ska reglerna om domstols handläggning i brottmål tillämpas.

Förslaget i promemorian

Förslaget i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget.

Örebro tingsrätt bedömer att prövning i domstol av en ansökan om överföring av straffrättsligt förfarande bör specificeras till en domstol i landet.

Juridiska fakulteten vid Lunds universitet anser inte att frågan om reservforum enbart är en fråga för behörig åklagare utan något den misstänkte, tilltalade och målsäganden kan tänkas ha synpunkter på samt att det bör övervägas om en specifik domstol bör pekas ut som reservdomstol. Även *Stockholms tingsrätt* påpekar att det kan övervägas

Prop. 2025/26:298 om en specifik domstol bör pekas ut som reservdomstol, i stället för den ordning som nu föreslås, dvs. att åklagaren får välja själv.

Åklagarmyndigheten efterfrågar ett förtydligande av konsekvenserna av att åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige inte behöver delges berörda parter. Myndigheten anser även att det bör övervägas om det ska krävas prövningstillstånd för hovrättens prövning av sådana beslut.

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet anser att det särskilt bör förtydligas vilka beslut som ska kunna prövas av domstol.

Skälen för regeringens förslag

Vilka beslut som ska kunna prövas av domstol

Enligt artikel 17 i EU-förordningen ska misstänkta, tilltalade och brottsoffer ha rätt till ett effektivt rättsmedel i den anmodade staten mot ett beslut att överföra ett straffrättsligt förfarande. Rätten till ett effektivt rättsmedel ska kunna utövas vid en domstol eller tribunal i den anmodade staten i enlighet med nationell rätt. Av skäl 47 framgår att den rätten ska vara utformad i enlighet med artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Av artikel 47 i stadgan följer att var och en har rätt att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag. Var och en ska också ha möjlighet att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företrädas.

Av artikel 17 i EU-förordningen följer alltså en skyldighet för Sverige att se till att berörda misstänkta, tilltalade och brottsoffer har möjlighet att enligt nationell rätt få till stånd en domstolsprövning av åklagarens beslut att bifalla en ansökan om att ett straffrättsligt förfarande ska överföras hit enligt förordningen. När det gäller frågan om hur den rätten ska tillgodoses kan det inledningsvis konstateras att reglerna om överklagande i förvaltningslagen (2017:900) inte är tillämpliga på åklagares beslut i den brottsbekämpande verksamheten (se 3 §). Vidare tillgodoser inte den etablerade ordning som finns för överprövning av åklagares beslut och som innebär att ett åklagarbeslut kan granskas av högre åklagare EU-förordningens krav på att överprövningen ska ske av domstol. I stället måste särskilda bestämmelser om rättsens prövning av åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige införas. Regeringen anser, i likhet med vad som föreslås i promemorian, att sådana bestämmelser bör införas i den föreslagna kompletteringslagen. Ett åklagarbeslut om att bifalla en ansökan om överföring till Sverige ska prövas av allmän domstol.

Med anledning av vad *Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet* anför om att det behöver uppmärksammas vilka beslut som ska kunna prövas av domstol, och att det finns anledning till en bredare ansats för att säkerställa att hela den svenska regleringen lever upp till EU-rättens krav, konstaterar regeringen att det presenterade lagförslaget uppfyller EU-förordningens krav vad gäller domstolsprövning.

När det gäller frågan om hur en reglering om rätten till domstolsprövning ska utformas finns det inte någon förebild i lagföringslagen. Ledning bör dock kunna hämtas från bestämmelser i rättegångsbalken om domstolsprövning av åklagares beslut under förundersökning och i lagstiftning som rör det internationella straffrättsliga samarbetet i övrigt.

Regler om förundersökning finns i 23 kap. rättegångsbalken och förundersökningskungörelsen. Enskildas möjligheter att påkalla rättens prövning av åklagares eller annan undersökningsledares beslut under förundersökningen är begränsade och många beslut kan inte överklagas. Det gäller exempelvis beslut att lägga ned en förundersökning eller beslut om huruvida åtal ska väckas. Detsamma gäller beslut att överföra en förundersökning från en åklagarkammare till en annan. En delvis annan sak är att frågor om hemliga tvångsmedel prövas av rätten på ansökan av åklagaren (27 kap. 21 § rättegångsbalken).

Det finns dock exempel på att åklagarbeslut kan överklagas eller underställas domstolsprövning på annat sätt. En av de situationerna är om en åklagare har beslutat att döma ut ett förelagt vite på grund av att en person inte har inställt sig till förhör under förundersökningen. Den som har förpliktats att betala vite får då begära rättens prövning av beslutet inom tre veckor från det att han eller hon fick del av beslutet. Begäran om sådan prövning ska göras hos åklagaren, som med eget yttrande ska överlämna ärendet till rätten. (Se 23 kap. 6 b § rättegångsbalken.)

En annan situation är om förundersökningsledaren har slutfört utredningen utan att tillmötesgå en begäran om komplettering av förundersökningen, eller om den misstänkte eller försvararen anser att det finns någon annan brist i utredningen. I ett sådant fall kan den misstänkte eller försvararen anmäla detta till rätten som så snart det går ska pröva anmälan. Om det finns skäl för det får rätten hålla förhör med den misstänkte eller någon annan eller vidta den åtgärd i övrigt som behövs. (Se 23 kap. 18 b och 19 §§ rättegångsbalken.)

Även beslut om beslag kan underställas rättens prövning. Allmänt gäller att om ett beslag har verkställts utan rättens förordnande får den som drabbats av beslaget begära rättens prövning av detsamma (27 kap. 6 § rättegångsbalken). Motsvarande princip gäller när åklagaren har beslutat om erkännande och verkställighet av ett utländskt beslut om frysning enligt 4 kap. 11 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande. Även den som genom bestämmelserna i lagen om en europeisk utredningsorder har förelagts att bevara en viss lagrad uppgift får begära rättens prövning (se 2 kap. 16 a §).

Det framstår som lämpligt att regeln om rättens prövning av åklagares beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande enligt EU-förordningen, som ska införas i lagen, utformas med ovanstående regler om prövning av bland annat viten och beslag som förebild. Misstänkta, tilltalade och brottsoffer ska alltså kunna begära rättens prövning av åklagares beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige. En begäran om sådan prövning ska göras skriftligen hos åklagaren som med ett eget yttrande ska överlämna ärendet till rätten.

Några andra åklagarbeslut enligt EU-förordningen eller den föreslagna lagen ska inte kunna bli föremål för domstolsprövning. Det innebär alltså att beslut att avslå en ansökan om överföring inte kan prövas i domstol. När det gäller överföringar av straffrättsliga förfaranden från Sverige till en annan medlemsstat får berörda misstänkta, tilltalade och brottsoffer angripa beslutet att godta ett sådant överförande genom tillgängliga rättsmedel i den anmodade staten.

Av artikel 17.2 i EU-förordningen följer att det ska finnas en tidsfrist om längst 15 dagar från den dag när beslutet mottogs, för det rättsmedel som införs i nationell rätt mot beslut om att bifalla en ansökan om överföring. Regeringen bedömer, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, att en sådan längsta tidsfrist framstår som väl avvägd och bör införas i den svenska regleringen. Regeringen delar även bedömningen i promemorian att det förhållande att fristdagen ska räknas från det att beslutet mottogs inte innebär ett krav på att beslutet formellt ska delges (se bland annat 23 kap. 6 b § rättegångsbalken och propositionen Snabbare lagföring, prop. 2001/02:147, s. 35, samt Fitger m.fl., Rättegångsbalken, 12 dec 2025, Version 99, JUNO, kommentaren till 52 kap. 1 § andra stycket).

Vad gäller det *Åklagarmyndigheten* anför om att konsekvenserna av att det inte krävs ett formellt delgivande bör förtydligas, konstaterar regeringen följande. Även om det inte är något krav att den berörda personens delges beslutet är det viktigt att denne får del av det. En klagande kan mycket väl ha fått del av ett avgörande utan att någon formlig delgivning har skett, nämligen om avgörandet har kommit honom eller henne till handa och han eller hon har känt till att det var fråga om ett avgörande (jfr Fitger m.fl., Lagen om domstolsärenden, 3 uppl., s. 105). Som utgångspunkt för överklagandetiden kommer domstolen att behöva godta den misstänkte eller tilltalades egna uppgifter om när han eller hon mottog beslutet, åtminstone när det rör sig om ett rimligt tidsperspektiv. Till detta hör att det följer av EU-förordningen att den ansökande myndigheten har en informationsskyldighet i förhållande till misstänkta, tilltalade och brottsoffer inför en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, liksom vid utfärdandet av en sådan ansökan (artiklarna 6–7). Därtill följer att den anmodade myndigheten, efter att ha fattat beslut om att bifalla en ansökan, har en skyldighet att utan onödigt dröjsmål informera den misstänkte, tilltalade och brottsoffer om beslutet (artiklarna 15–16). Även med hänsyn tagen till att det finns undantag till informationsskyldigheten kommer det därmed i många fall att ha funnits en tidigare kontakt med berörda.

Behörig domstol

Det behöver regleras vilken domstol som är behörig att överpröva åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Behörig domstol bör därvid vara laga domstol i brottmål enligt bestämmelserna i 19 kap. rättegångsbalken. I likhet med vad som föreslås i promemorian ska detta framgå av den nya lagen. Regeringen bedömer inte att ärenden om överföring av ett straffrättsligt förfarande är så särpräglade att de bör förbehållas endast vissa domstolar som är specialiserade på sådana mål. Till skillnad från vad *Örebro tingsrätt* anför

bör ärenden om överföring därför kunna handläggas vid samtliga tingsrätter och hovrätter.

Det kan dock uppstå situationer när behörig domstol inte går att fastställa enligt reglerna i rättegångsbalken, exempelvis när brottet inte har begåtts i Sverige och det inte heller finns någon misstänkt. Det finns därför behov av att reglera den situationen.

Till skillnad från vad *Juridiska fakulteten vid Lunds universitet* och *Stockholms tingsrätt* framför, anser regeringen inte att regleringen avseende reservforum innebär att behörig åklagare ges en möjlighet att välja forum och så bör inte heller vara fallet. Det finns inte heller skäl, såsom *Juridiska fakulteten vid Lunds universitet* föreslagit, att låta berörda parter erbjudas en möjlighet att framföra synpunkter i frågan. Vidare finns det inte heller i den här situationen behov att utse en specifik domstol till reservforum.

I enlighet med förslaget i promemorian bör det därför införas en bestämmelse om att behörig domstol, i de fall behörig domstol inte går att fastställa enligt 19 kap. rättegångsbalken, är den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet. En liknande ordning finns i 3 kap. 11 § lagen om en europeisk utredningsorder.

Processordning

I den nya lagen ska det anges vilken processordning som ska gälla vid handläggningen i domstol. Vid bedömningen av vilken processordning som ska gälla bör ledning kunna hämtas från vad som gäller vid domstolsprövning av åklagarbeslut i nationella förfaranden och inom ramen för det internationella samarbetet i brottmål. I de fall åklagarens beslut enligt rättegångsbalken kan bli föremål för domstolsprövning tillämpas bestämmelserna om domstols handläggning i brottmål vid rättens handläggning, se bland annat 23 kap. 6 b, 19 och 21 d §§ rättegångsbalken samt 24–28 kap. samma balk som rör tvångsmedel. Även inom ramen för det internationella rättsliga samarbetet har man låtit rättegångsbalkens bestämmelser om domstols handläggning i brottmål vara tillämpliga vid domstolens prövning av åklagarbeslut. Så är exempelvis fallet vid prövning av åklagares beslut i fråga om erkännande och verkställighet av beslut om frysning enligt 4 kap. 14 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om ömsesidigt erkännande av beslut om frysning och beslut om förverkande.

Även om åklagares beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande inte fattas med stöd av rättegångsbalken är det ett beslut av en åklagare som har likheter med beslut som fattas under förundersökningen. Den prövning som ska göras har vidare tydliga straffrättsliga och straffprocessuella kopplingar.

Sammantaget anser regeringen att övervägande skäl talar för att rättegångsbalkens bestämmelser om domstols handläggning i brottmål ska tillämpas vid handläggningen, något som ska anges i den nya lagen. Det innebär bland annat att rättegångsbalkens bestämmelser om rättens sammansättning i 1 kap. 3 § och om jäv i 4 kap. blir tillämpliga. Det innebär också att tingsrättens slutliga beslut får överklagas enligt 49 kap. 3 § och att det inte krävs prövningstillstånd i hovrätten enligt 49 kap. 13 § sista stycket. Vad *Åklagarmyndigheten* framhåller om att ärenden om

Prop. 2025/26:298 överföring av straffrättsliga förfaranden riskerar att dra ut på tiden och att det därför bör krävas prövningstillstånd för hovrättens prövning, föranleder enligt regeringen inte någon annan bedömning avseende processordning än den som föreslås i promemorian.

Eftersom det redan i tingsrätten är fråga om en överprövning och inte en förstainstansprövning bör vidare reglerna i 52 kap. rättegångsbalken om överklagande av beslut kunna tillämpas även vid tingsrättens handläggning. Så är exempelvis fallet vid tingsrättens prövning i ärenden om klagan på godkänt strafföreläggande, där tingsrätten får samma funktion som en överrätt. Det framgår av 59 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken där det anges att bestämmelserna i 52 kap. 2, 3 och 5–12 §§ ska tillämpas i fråga om handläggningen och att bestämmelserna som avser hovrätt därvid i stället gäller tingsrätten.

När det gäller handläggningstiden i domstol ska enligt artikel 17.1 i EU-förordningen ett slutligt beslut i rättsmedelsprocessen fattas utan onödigt dröjsmål och, om möjligt, inom 60 dagar. Det innebär alltså att prövningen hos rätten måste ske med viss skyndsamhet. Eftersom fristen följer direkt av förordningen behövs ingen kompletterande nationell reglering i det avseendet.

Rättens prövning

När det gäller rättens materiella prövning anges i artikel 17.2 i EU-förordningen att beslutet ska prövas i enlighet med nationell rätt och, i materiellt hänseende, på grundval av avslagsgrunderna i artikel 12. Det domstolen har att ta ställning till är alltså om ansökan om överföring ska avslås med stöd av någon av de obligatoriska eller fakultativa vägransgrunderna i artikel 12.1 och 12.2. Om beslutet grundar sig på en skönmässig bedömning ska överprövningen begränsas till en bedömning av om den anmodade myndigheten uppenbart har överskridit gränserna för sitt utrymme för en sådan bedömning. Den anmodade myndigheten bör med andra ord ha ett stort utrymme för skönmässig bedömning (se skäl 48 i EU-förordningen). Överprövningen ska inte innebära en omprövning av sakförhållandena i målet, exempelvis om bevisningen är tillräcklig för att inleda eller fortsätta en utredning (se skäl 50).

Misstänkta, tilltalade och brottsoffer som inte informerats om beslutet

Som redogörs för i avsnitt 9.4 är det så att misstänkta, tilltalade och brottsoffer i vissa fall inte ska eller behöver informeras om den anmodade myndighetens beslut med anledning av en ansökan om överföring av straffrättsligt förfarande. Det handlar om sådana fall där information om beslutet skulle undergräva utredningssekretessen eller där den berörde inte kan nås (se artiklarna 15.5 och 16.4 i EU-förordningen). Det kan också finnas situationer där en misstänkt eller ett brottsoffer ännu inte har identifierats när beslutet fattas. Sådana misstänkta och brottsoffer kan inte heller anses omfattas av informationsskyldigheten enligt artiklarna 15 och 16 och av skäl 52 i EU-förordningen följer att sådana situationer, såvitt avser en eventuell rätt till rättsmedel, får regleras i nationell rätt.

Vad gäller frågan om en särskild reglering av rätten till domstolsprövning ska införas för misstänkta, tilltalade och brottsoffer som av ovan nämnda skäl inte har informerats om åklagarens beslut att bifalla

en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige görs följande överväganden. En ordning där ett beslut om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige under en obegränsad tid skulle kunna angripas allteftersom ytterligare misstänkta, tilltalade och brottsoffer identifieras eller nås framstår varken som lämplig eller nödvändig. Inte minst skulle det kunna medföra långdragna processer och ovisshet om var det straffrättsliga förfarandet slutligen ska bedrivas, något som inte är förenligt med EU-förordningens övergripande syfte om en effektiv och korrekt rättskipning. Detsamma gäller om information om förfarandet lämnas till berörda parter i ett senare skede på grund av att behovet av sekretess har upphört eller minskat. I sammanhanget bör också nämnas de möjligheter som misstänkta, tilltalade och brottsoffer har att föreslå att det straffrättsliga förfarandet ska överföras till en annan medlemsstat i enlighet med artikel 5.3 i EU-förordningen.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, att det inte ska införas någon särskild reglering avseende information och rätt till domstolsprövning beträffande misstänkta, tilltalade och brottsoffer som av olika skäl, vid tidpunkten för överföringen, inte har meddelats det motiverade beslutet om överföring.

9.4 Rätt till ett effektivt rättsmedel

Regeringens bedömning

Det som föreskrivs i artikel 17 i EU-förordningen om prövningen, suspensiv verkan, informationsskyldighet och rätten att ta del av handlingar medför inget behov av kompletterande svensk reglering.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Rätt att ta del av handlingar

Enligt artikel 17.3 i EU-förordningen ska den anmodade staten säkerställa att misstänkta, tilltalade och brottsoffer har rätt att få del av alla handlingar som legat till grund för beslutet att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och som är nödvändiga för att vederbörande ska kunna utöva sin rätt till ett rättsmedel. Rätten att få del av handlingar ska hanteras i enlighet med den anmodade statens nationella rätt och får, i enlighet med nationell rätt, begränsas om det skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt skada utredningen eller personers säkerhet. Av skäl 51 framgår att möjligheten att begränsa rätten att få del av relevanta handlingar bör tolkas restriktivt.

Artikel 1 innebär alltså att svenska regler om handlingsoffentlighet och sekretess ska tillämpas. Av dessa regler framgår att var och en har en grundlagsskyddad rätt att ta del av handlingar som är att anses som allmänna enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen (TF). Den som vill ta del av en allmän handling får vända sig till den myndighet som förvarar handlingen, se 2 kap. 17 § TF. Bestämmelser om förfarandet för utlämnande av allmänna handlingar i övrigt finns i bland annat 2 kap. 15–20 § TF.

Rätten att ta del av allmänna handlingar får begränsas med hänsyn bland annat till intresset av att förebygga eller beivra brott eller skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Uppgifter i en pågående förundersökning kan därmed inte lämnas ut om de kan antas skada utredningen. Inte heller uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som förekommer i en sådan utredning kan lämnas ut om en enskild person skulle lida skada eller men av att uppgifterna blir offentliga (se 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL). Uppgifter i den typ av handlingar som avses i artikel 17.3 i EU-förordningen kan alltså många gånger omfattas av sekretess, eftersom en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ofta kan komma att aktualiseras under förundersökningen. Det finns även andra sekretessbestämmelser som kan vara tillämpliga, exempelvis den i 18 kap. 17 § OSL om sekretess i verksamhet som avser rättsligt samarbete.

Parter kan dock ha rätt att ta del av handlingar eller annat material som omfattas av sekretess i ett mål och ärende enligt svenska regler och principer om partsinsyn. Rätten till partsinsyn innebär att en part ska ha fri insyn i de förhållanden som kan läggas till grund för en domstols eller myndighets avgörande, även om uppgifterna omfattas av sekretess. Rätten till partsinsyn får dock begränsas om det med hänsyn till ett allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagda uppgifter i materialet inte röjs, vilket framgår av 10 kap. 3 § OSL. Om så är fallet ska myndigheten i stället på annat sätt informera parten om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska kunna ta till vara sin rätt, om det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda. Enligt nämnda bestämmelse i OSL hindrar dock sekretess aldrig att en part tar del av en dom eller ett beslut i målet eller ärendet. Sekretess innebär inte heller någon begränsning i en parts rätt enligt rättegångsbalken att få del av alla omständigheter som läggs till grund för avgörande i ett mål eller ärende. Gällande rätt ligger därmed väl i linje med artikel 17.3 och skrivningen i skäl 51.

Sammantaget bedömer regeringen att det inte behövs någon kompletterande nationell reglering när det kommer till parter rätt att ta del av handlingar i ärendet.

Suspensiv verkan och informationslämning

Enligt artikel 17.2 tredje stycket kan en begäran om domstolsprövning av ett beslut att överta ett straffrättsligt förfarande ha suspensiv verkan. Så är fallet när ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande görs efter det att brottsutredningen har avslutats och åtal har väckts. Suspensiv verkan innebär att verkställighet av beslutet att överta det straffrättsliga

förfarandet inte får ske förrän beslutet har överprövats. Sådan suspensiv verkan ska dock, enligt artikeln, inte påverka den anmodade statens möjlighet att upprätthålla vissa nödvändiga provisoriska åtgärder. Om ett rättsmedel med suspensiv verkan har åberopats i den anmodade staten bör det straffrättsliga förfarandet inte vilandeförklaras eller avbrytas i den ansökande staten förrän ett beslut om rättsmedlet har fattats i den anmodade staten (se skäl 53).

Av femte stycket samma artikel följer att den anmodade myndigheten ska informera den ansökande myndigheten om den slutliga utgången i överklagandeprocessen. Om den slutliga utgången innebär att beslutet att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande upphävs ska det straffrättsliga förfarandet återgå till den ansökande myndigheten.

Regeringen delar promemorians bedömning att de aktuella artiklarna inte kräver någon kompletterande nationell reglering.

9.5 Effekter av att ett straffrättsligt förfarande överförs till Sverige

EU-förordningen innebär en förpliktelse för Sverige att ta emot ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden från andra medlemsstater och att fatta beslut med anledning av sådana ansökningar. För detta innehåller EU-förordningen förfaranderegler. Därefter, om ett straffrättsligt förfarande överförs till den anmodade staten, ska det hanteras enligt nationell rätt (se artikel 22.1). Det innebär alltså att svensk straff- och processrätt ska tillämpas på ett straffrättsligt förfarande som har överförts till Sverige. I artikel 22 finns det dock några bestämmelser som den anmodade staten måste förhålla sig till även efter att det straffrättsliga förfarandet har överförts, däribland hur brottsutredningar och bevisning från den ansökande staten ska hanteras.

I det följande berörs vissa frågor som kan aktualiseras när ett straffrättsligt förfarande har överförts till Sverige.

9.5.1 Hanteringen av det straffrättsliga förfarandet i samband med förundersökning och åtal

Regeringens förslag

Bestämmelserna om krav på åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken ska inte gälla för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige med stöd av EU-förordningen har övertagit från en annan medlemsstat.

Regeringens bedömning

I övrigt behövs ingen kompletterande nationell reglering med anledning av vad som föreskrivs i artikel 22.1 och 22.2 i EU-förordningen om hanteringen av det straffrättsliga förfarandet och åtgärder som har vidtagits av den ansökande statens behöriga myndigheter.

Förslaget och bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget eller bedömningen.

Åklagarmyndigheten efterfrågar en närmare analys av hur 3 kap. 7 § i den nya lagen förhåller sig till bestämmelserna om undantag från åtalsförordnande som finns i 2 kap. 7 § brottsbalken.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Svenska regler om förundersökning och åtal gäller

Som nämnts innebär artikel 22.1 i EU-förordningen att ett straffrättsligt förfarande som har överförs till Sverige ska hanteras enligt svensk rätt, däribland enligt reglerna om förundersökning och åtal. Det gäller oavsett om brottet omfattas av ursprunglig svensk behörighet eller om svensk behörighet grundas på den särskilda behörighetsregeln i artikel 3 i EU-förordningen. Den omständigheten att ett straffrättsligt förfarande har överförs till Sverige innebär alltså inte att brottet måste lagföras här. Svensk åklagare kan exempelvis lägga ned förundersökningen eller besluta att inte väcka åtal i enlighet med den bedömning som ska göras enligt svensk rätt (jfr prop. 1971:114 s. 64 och 65). I skäl 57 i EU-förordningen anges att ingenting i förordningen bör tolkas som att det inkräktar på eventuella regler om fakultativt åtal i nationell rätt. Det innebär alltså att de svenska reglerna om fakultativt åtal, dvs. begränsningar i den allmänna åtalsplikten enligt regler om särskild åtalsprövning och åtalsunderlåtelse, gäller även på ett överfört straffrättsligt förfarande. Vid angivelsebrott, dvs. i situationer när svensk rätt uppställer krav på angivelse av målsäganden för att åtal ska få väckas, finns dock en bestämmelse i artikel 22.7 som innebär att en angivelse som har gjorts i den ansökande staten kan ha giltighet i Sverige.

Det finns inte heller något som hindrar att åtal inte väcks på grund av att senare utredning exempelvis utvisar att gärningen inte är straffbar i Sverige, att brottet är preskriberat eller att den misstänkta inte hade uppnått svensk straffbarhetsålder vid tiden för brottet, jfr de obligatoriska vägransgrunderna i artikel 12.1 i EU-förordningen. Någon särskild reglering likt den som återfinns i 9 och 10 §§ lagföringslagen och som innebär att ett beslut om att överta lagföringen ska återkallas i de fall grund för avslag framkommer innan åtal har väckts, behövs alltså inte i den nya lagen.

Av artikel 22.2 i EU-förordningen framgår vidare att åtgärder som har vidtagits av den ansökande statens behöriga myndigheter ska ha samma giltighet i den anmodade staten som om de på ett lagenligt sätt hade utförts av den anmodade statens behöriga myndigheter, om det inte skulle strida mot grundläggande rättsprinciper. Detta gäller även preskriptions-avbrytande åtgärder. Bestämmelsen innebär alltså att allt som har tillförts det straffrättsliga förfarandet i den ansökande staten ingår i den svenska förundersökningen. Vilka åtgärder som ska vidtas med anledning av ett

överfört straffrättsligt förfarande är i övrigt upp till ansvarig åklagare på samma sätt som i ett svenskt förfarande. Prop. 2025/26:298

Svenska regler om åtalsförordnande

En fråga är om de svenska bestämmelserna om åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken ska gälla för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige har övertagit från en annan medlemsstat enligt EU-förordningen. Svensk domsrätt är vidsträckt och omfattar i flera fall även brott som har begåtts utomlands (extraterritoriell behörighet). Lagstiftarens avsikt har dock inte varit att svenska domstolar ska utöva domsrätt i den utsträckning som reglerna tillåter. Därför finns den svenska ordningen med åtalsförordnande som innebär att det i vissa fall krävs ett särskilt tillstånd för att åtal ska få väckas vid svensk domstol. Därvid ska en lämplighetsprövning göras av om åtal bör väckas i Sverige. Ordningen är ett effektivt sätt att bland annat upprätthålla en restriktiv praxis såvitt avser användande av extraterritoriell jurisdiktion. (Se prop. 2020/21:204 s. 123 och 124.)

Som huvudregel uppställs det ett krav på åtalsförordnande för brott som har begåtts utomlands (2 kap. 7 § brottsbalken). I vissa fall krävs det också åtalsförordnande för brott som har begåtts i Sverige, till exempel om brottet har begåtts av en utlänning på ett utländskt fartyg eller luftfartyg och riktat sig mot en sådan utlänning eller mot utländskt intresse (2 kap. 2 § första stycket brottsbalken). Åtalsförordnande behövs också om frågan om ansvar för brottet har prövats genom en dom som har meddelats av någon annan domstol än svensk domstol och som fått laga kraft (2 kap. 10 § brottsbalken). Ett åtalsförordnande utgör en processförutsättning. Om kravet på åtalsförordnande inte är uppfyllt ska svensk domstol avvisa åtalet.

Beslut om åtalsförordnande för brott som har begåtts i Sverige fattas, med något undantag, av regeringen (2 kap. 2 § andra stycket brottsbalken). De handlar då om fall där utrikes- eller säkerhetspolitiska aspekter inte sällan aktualiseras, exempelvis vissa gärningar som har begåtts av en utlänning i utövning av tjänst som innefattar svensk allmän ställning eller av en utlänning som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete. (Se prop. 2020/21:204 s. 125.)

Beslut om åtalsförordnande när det gäller brott som har begåtts utomlands eller där frågan om ansvar redan har prövats av annan domstol än svensk domstol fattas som huvudregel av riksåklagaren (2 kap. 8 § första stycket och 10 § brottsbalken). Vid denna prövning ska det särskilt beaktas om ett åtal här i landet är förenligt med Sveriges folkrättsliga förpliktelser, i vilken utsträckning brottsligheten eller den misstänkte har anknytning till Sverige, om åtgärder för lagföring har inletts eller kommer att inledas i en annan stat eller vid en internationell domstol samt vilka faktiska möjligheter det finns att utreda brottet och lagföra den misstänkte här (2 kap. 8 § andra stycket brottsbalken). Uppräkningen är inte uttömmande utan även andra omständigheter får beaktas vid den helhetsbedömning som ska göras. För att åtalsförordnande ska meddelas bör krävas att det finns ett påtagligt och berättigat intresse av att lagföring sker i Sverige. Avgörande för prövningen ska vara omständigheterna i det enskilda fallet. (Se prop. 2020/21:204 s. 154.)

I vissa fall får riksåklagaren delegera uppgiften att pröva frågan om åtalsförordnande till en annan allmän åklagare. Så är fallet när det gäller brott som svensk medborgare, eller en person som vid gärningstillfället hade hemvist i Sverige, har begått utomlands. Detsamma gäller för brott som begåtts av en person som efter gärningen har blivit svensk medborgare eller tagit hemvist här (2 kap. 8 § brottsbalken tredje stycket brottsbalken). I de fall då prövningen har särskild betydelse för Sveriges utrikes- eller säkerhetspolitik och riksåklagaren bedömer att det inte finns något som hindrar att åtal väcks, ska ärendet enligt 2 kap. 8 § fjärde stycket brottsbalken överlämnas till regeringen för beslut. Bestämmelsen tar sikte på de fall där prövningen kan kräva känsliga utrikes- eller säkerhetspolitiska överväganden (se prop. 2020/21:204 s. 155).

Svenska regler om åtalsförordnande ska inte gälla när ett straffrättsligt förfarande har överförs

Vid införandet av lagföringslagen uttalades att lagföringskonventionen uttömmande reglerar i vilka fall en framställning om överförande får avslås och att någon ytterligare särskild prövning av åtalsfrågan inte borde göras om en framställning om lagföring har bifallits. De intressen som låg bakom regleringen om åtalsprövning i brottsbalken fick i stället beaktas vid prövningen av framställningen (se prop. 1975/76:3 s. 35–36). Av 13 § lagföringslagen följer således att om en framställning från en annan stat om överförande av lagföring har bifallits så får åtal väckas även om åtalsförordnande inte har meddelats.

Dessa överväganden gör sig i huvudsak gällande även när det handlar om ansökningar som bifallits enligt EU-förordningen. EU-förordningen syftar till att säkerställa att den bäst lämpade medlemsstaten utreder eller lagför brott och i förordningen anges uttömmande på vilka grunder en ansökan ska eller får avslås. Vägransgrunderna i artikel 12.2 innebär att det finns möjlighet att avslå en ansökan om en överföring inte gagnar en effektiv rättsskipning eller avser brott som har begåtts utomlands och där den misstänkte varken är medborgare eller bosatt i Sverige. I detta ligger att göra en prövning likt den som ska göras vid åtalsförordnande avseende vilka faktiska möjligheter det finns att utreda brottet i Sverige och det berättigade intresset av att gärningar som begås utomlands av personer utan anknytning till Sverige prövas här. De intressen som ligger bakom reglerna om åtalsprövning kan alltså i allt väsentligt beaktas vid prövningen av om det straffrättsliga förfarandet bör överföras till Sverige. Det framstår också som osäkert om det är förenligt med EU-förordningen att det efter prövningen i överförandefrågan skulle krävas ytterligare en prövning, grundad på liknande omständigheter avseende lämpligheten av att lagföring ska ske här, för att åtal ska få väckas i ett överfört straffrättsligt förfarande. En ordning som medger att Sverige först skulle kunna överta ett straffrättsligt förfarande för att sedan besluta att inte meddela åtalsförordnande med följd att lagföring inte kan ske här, skulle därutöver vara ineffektiv. Till detta kommer att bestämmelserna om åtalsförordnande i brottsbalken under alla förhållanden inte skulle kunna tillämpas i de fall svensk domsrätt enbart grundas på artikel 3 i EU-förordningen.

Till skillnad från *Åklagarmyndigheten* anser regeringen att det genom 3 kap. 7 § i den föreslagna lagen, i vilken det uttryckligen anges att bestämmelserna om krav på åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken inte ska gälla för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige med stöd av EU-förordningen har övertagit från en annan medlemsstat, är tydligt hur regelverken förhåller sig till varandra.

Sammantaget anser regeringen att övervägande skäl talar för att bestämmelserna om åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken inte ska gälla för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige har övertagit från en annan medlemsstat enligt EU-förordningen. Detta ska inte sammanblandas med att åklagare på annan grund kan besluta att inte väcka åtal i ett överfört straffrättsligt förfarande, till exempel med hänvisning till reglerna om fakultativt åtal.

9.5.2 Bevisning och påföljd

Regeringens bedömning

Bestämmelserna i artikel 22 i EU-förordningen om bevisning, påföljdsbestämning och tillgodoräkning av tid för frihetsberövande medför inget behov av kompletterande nationell reglering.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Bevisning

För att en överföring av ett straffrättsligt förfarande ska få full effekt föreskrivs i artikel 22.5 i EU-förordningen att bevisning som översänds av den ansökande myndigheten inte får avvisas i ett straffrättsligt förfarande i den anmodade staten endast på grund av att bevisningen har inhämtats i en annan medlemsstat. Sådan bevisning får vidare användas under förutsättning att det är förenligt med den anmodade statens nationella rätt och grundläggande rättsprinciper. Domstolens befogenhet att fritt bedöma bevisningen ska inte påverkas av förordningen. I skäl 59 anges att behörig domstol i den anmodade staten bör behålla sitt utrymme för skönsmässiga bedömningar av sådan bevisning i enlighet med nationell rätt.

Reglerna i EU-förordningen om bevisstillåtlighet och bevisprövning är väl förenliga med svensk rätt, enligt vilken parterna som utgångspunkt är fria att lägga fram vilken bevisning som helst (principen om fri bevisföring) och domstolen är fri att avgöra vilket bevisvärde ett visst bevis har för utgången i målet (principen om fri bevisvärdering). Som en följd av dessa principer har som huvudregel ansetts gälla att parter kan åberopa bevisning som inte har tillkommit i föreskriven ordning eller vars

Prop. 2025/26:298 ursprung är oklart, faktorer som dock kan påverka bevisets värde (se ”Kroppskamerainspelningen” NJA 2021 s. 286 p. 7). När det gäller reglerna om avvisning av bevisning i 35 kap. 7 § rättegångsbalken finns inte någon avvisningsgrund som tar sikte på att beviset har inhämtats i en annan stat.

Sammanfattningsvis delar regeringen bedömningen i promemorian att bestämmelserna om bevisning i EU-förordningen inte föranleder något behov av kompletterande nationell reglering.

Påföljdsbestämning

I artikel 22.8 i EU-förordningen finns bestämmelser om påföljdsbestämningen i den anmodade staten. Där anges att påföljden för brottet ska bestämmas enligt den anmodade statens lag, om inte annat följer av den lagen. Om brottet har begåtts på den ansökande statens territorium får den anmodade myndigheten dock, i enlighet med nationell rätt, beakta maximistraflet enligt den ansökande statens nationella rätt om det är till fördel för den tilltalade. Så bör enligt skäl 60 till förordningen ske i situationer när överföring av ett straffrättsligt förfarande skulle leda till att den anmodade staten dömer ut ett högre straff än det maximistraflet som föreskrivs för samma brott i den ansökande staten. Om den anmodade statens behörighet grundas uteslutande på artikel 3 i EU-förordningen föreskrivs dock ett krav på att det inte får dömas till strängare straff än det straff som följer av den ansökande statens lag. Artikel 3 ger alltså uttryck för den lindrigaste lagens princip.

När det gäller frågan om svenska regler ger utrymme för att vid påföljdsbestämningen ta hänsyn till det föreskrivna straffet i den ansökande staten och den lindrigaste lagens princip kan konstateras att bestämmelser om detta finns i 2 kap. 5 § brottbalken, en paragraf som också reglerar krav på dubbel straffbarhet. De svenska reglerna innebär ett förbud mot att döma till påföljd som är strängare än det svåraste straff som är föreskrivet för brottet enligt lagen på gärningsorten i de fall det uppställs krav på dubbel straffbarhet. Svensk rätt innehåller alltså ett krav på iakttagande av den lindrigaste lagens princip. Kravet omfattar visserligen inte alla brott som har begåtts utomlands men det har bedömts att nuvarande ordning överensstämmer med folkrätten (se prop. 2020/21:204 s. 115). Bestämmelsen i artikel 22.8 är inte heller utformad som ett krav på att medlemsstaterna i sin nationella rätt ska föreskriva ett absolut krav på iakttagande av den lindrigaste lagens princip i alla fall när brottet har begåtts i den ansökande staten.

Vad gäller kravet på iakttagande av den lindrigaste lagens princip när svensk behörighet grundas på artikel 3 i EU-förordningen, så följer det direkt av förordningen.

Sammantaget bedömer regeringen, i enlighet med promemorian, att EU-förordningen inte medför något behov av kompletterande reglering vad avser reglerna om påföljdsbestämning.

Tillgodoräkning av tid för frihetsberövande

Enligt artikel 22.6 ska alla perioder av frihetsberövande i den ansökande staten tillgodoräknas den dömdes verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd i den anmodade staten. Bestämmelsen

överensstämmer i huvudsak med de svenska reglerna i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande. Prop. 2025/26:298

De svenska bestämmelserna om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande och kravet på att frihetsberövandet ska ha varat under en sammanhängande tid av minst 24 timmar har bedömts uppfylla de krav som uppställs i fråga om tillgodoräknande enligt artikel 26. 1 rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna. Det har därvid anförts att det varken framstår som meningsfullt eller praktiskt att avräkna kortare perioder än 24 timmar (se propositionen En ny strafftidslag, prop. 2017/18:250, s. 138). Den omständighet att det i EU-förordningen anges att alla perioder av frihetsberövande ska tillgodoräknas den dömde kan inte anses innebära någon skillnad i förhållande till regleringen i arresteringsorderrambeslutet. Den svenska regleringen bedöms därmed vara tillräcklig. Det finns alltså ett etablerat system för tillgodoräknande av tid för frihetsberövande på det sätt som föreskrivs i EU-förordningen. Regeringen delar promemorians bedömning att det därför inte finns behov av kompletterande svensk reglering i detta avseende.

10 Kommunikation

10.1 Direkt kommunikation

Regeringens bedömning

Det finns inte behov av att utse en centralmyndighet med ansvar för administrationen.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Enligt artikel 20 i EU-förordningen får varje medlemsstat utse en eller flera centrala myndigheter med ansvar för administrationen av överföringen och mottagandet av ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden, samt för övrig officiell kommunikation i samband med sådana ansökningar. I skäl 15 anges att det bör vara möjligt för medlemsstaterna att utse en eller flera centrala myndigheter med sådant ansvar om det är nödvändigt på grund av strukturen i medlemsstaternas interna rättssystem. Vidare anges att sådana centrala myndigheter också skulle kunna ge administrativt stöd och ha samordnande och stödjande

Prop. 2025/26:298 roller för att på så sätt underlätta och främja att ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden bifalls.

Bestämmelsen i artikel 20 är fakultativ och innebär därmed inget krav på att medlemsstaterna ska utse en ansvarig centralmyndighet. Sveriges rättssystem är inte heller utformat på ett sådant sätt att en centralmyndighet behöver utses. En centralmyndighet skulle visserligen kunna bidra till mindre administration för åklagarna. Men eftersom EU-förordningen bygger på direkt kommunikation mellan de behöriga myndigheterna och en sådan ordning kan förväntas skapa en mer effektiv process, bör utgångspunkten, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, dock vara att det inte ska utses en centralmyndighet.

Om den ansökande eller anmodade myndigheten skulle behöva bistånd i något skede av processen kan de begära sådant av Eurojust eller Europeiska straffrättsliga nätverket i enlighet med artikel 18. I artikeln föreskrivs också att särskilt Eurojust i lämpliga fall får underlätta de samråd mellan berörda myndigheter som föreskrivs i ett antal artiklar i förordningen. Regeringen delar promemorians bedömning att det inte behövs någon kompletterande nationell reglering i den delen.

10.2 Metoder för kommunikation

Regeringens bedömning

Det behövs inga kompletterande regler om tillåtna metoder för kommunikation.

Bestämmelserna om inrättande av ett decentraliserat it-system medför inget behov av kompletterande nationell reglering.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Innebörden av EU-förordningens bestämmelser

I artikel 24 i EU-förordningen finns bestämmelser om vilka kommunikationssätt som ska gälla. Där anges att kommunikation enligt förordningen ska ske i enlighet med artikel 3 i digitaliseringsförordningen. Detta gäller såväl kommunikation mellan berörda myndigheter som med eventuella centralmyndigheter och Eurojust. Vidare föreskrivs att digitaliseringsförordningens bestämmelser om elektroniska underskrifter och elektroniska stämplor, elektroniska handlingars rättsliga verkan och skydd för överförd information ska tillämpas på den kommunikation som överförs genom det decentraliserade it-systemet. Samråd enligt artiklarna 11.7 och 14 i EU-förordningen är dock undantaget från kravet på att kommunikation ska ske enligt artikel 3 i digitaliseringsförordningen.

Sådana samråd får i stället genomföras med hjälp av alla lämpliga kommunikationssätt, inbegripet genom det decentraliserade it-systemet.

Att kommunikation enligt EU-förordningen ska ske i enlighet med artikel 3 i digitaliseringsförordningen innebär att kommunikationen som huvudregel ska ske via ett säkert, effektivt och tillförlitligt decentraliserat it-system. Detta gäller dock inte muntlig kommunikation, exempelvis per telefon eller personligen (se skäl 16 i digitaliseringsförordningen). Vad som avses med det decentraliserade it-systemet och EU-förordningens bestämmelser kring detta har beskrivits närmare i avsnitt 5.9. Inrättandet av det decentraliserade it-systemet är väl reglerat i förordningen och regeringen delar promemorians bedömning att det inte kräver någon kompletterande reglering i detta sammanhang.

Artikel 3 i digitaliseringsförordningen innehåller ett antal undantag från huvudregeln om att kommunikation ska ske genom det decentraliserade it-systemet. Ett undantag som föreskrivs i artikel 3.2 är om sådan kommunikation inte är möjlig. Så kan vara fallet om det förekommer störningar i it-systemet eller i force majeure-situationer. Så kan också vara fallet om det är praktiskt omöjligt att kommunicera via it-systemet på grund av den fysiska eller tekniska karaktären hos det som ska överföras, såsom vid överföring av fysiska bevis eller om det finns behov av att överföra originalhandlingen i pappersformat för att bedöma dess äkthet.

Ett annat undantag som föreskrivs i artikel 3.3 är om det inte är lämpligt att använda det decentraliserade it-systemet i en viss situation. Undantaget kan exempelvis vara tillämpligt i en sådan enskild situation när kommunikationen inbegriper hantering av känsliga uppgifter eller när konvertering av omfattande dokumentation till elektronisk form medför en oproportionell administrativ börda för den behöriga myndighet som skickar dokumentationen.

Om något av dessa undantag är tillämpligt och kommunikation får ske med hjälp av alternativa medel ska de behöriga myndigheterna säkerställa att informationsutbytet sker på ett säkert och tillförlitligt sätt samt avseende artikel 3.2 att de alternativa kommunikationsmedel som används är de snabbaste och lämpligaste.

Ytterligare ett undantag föreskrivs i artikel 3.4. Om behöriga myndigheter i olika medlemsstater befinner sig på samma plats i en medlemsstat i syfte att bistå vid verkställandet av förfaranden för rättsligt samarbete får utbyte av formulär till olika rättsakter ske på annat lämpligt sätt om det är nödvändigt på grund av ärendets brådskande karaktär. De behöriga myndigheterna ska då säkerställa att utbytet av formulär sker på ett säkert och tillförlitligt sätt.

Om en handling som ska skickas via det decentraliserade it-systemet kräver eller innehåller en handskreven underskrift eller stämpel får kvalificerade elektroniska underskrifter eller kvalificerade elektroniska stämplat i stället användas. Sådana underskrifter och stämplat ska uppfylla de krav som ställs i den så kallade eIDAS-förordningen².

² Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG.

Huvudregeln enligt artikel 24 i EU-förordningen är alltså att kommunikation enligt förordningen ska ske via det decentraliserade it-systemet. I de fall EU-förordningen eller digitaliseringsförordningen föreskriver en möjlighet att göra undantag från kravet på kommunikation via det decentraliserade it-systemet innehåller förordningarna bestämmelser om hur kommunikationen ska ske. Regeringen delar promemorians bedömning om att det inte behövs någon kompletterande reglering om hur kommunikation ska ske enligt EU-förordningen när det decentraliserade it-systemet inte kan eller ska användas.

Artikel 24 i EU-förordningen angående kommunikationssätt ska börja tillämpas först två år efter att förordningen i övrigt ska börja tillämpas (se artikel 36). Hur kommunikationen ska ske innan dess regleras i övergångsbestämmelsen i artikel 35 i EU-förordningen. Enligt övergångsbestämmelsen ska kommunikation ske på andra lämpliga sätt och med beaktande av behovet av ett snabbt, säkert och tillförlitligt informationsutbyte. Det innebär att det inte heller behövs någon kompletterande reglering avseende kommunikationssätt under övergångsperioden.

11 Rättsligt biträde, sekretess och uppgiftslämnande samt personuppgiftsbehandling och dataskydd

11.1 Rättsligt biträde

Regeringens förslag

Om en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör en gärning som bara med stöd av artikel 3 i EU-förordningen kan lagföras här, ska misstänkta, tilltalade och brottsoffer ha samma rätt till offentlig försvarare och målsägandebiträde som vid en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål.

Staten ska stå för kostnader för offentlig försvarare eller målsägandebiträde som har uppstått med anledning av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

Beslut i frågor om offentlig försvarare och målsägandebiträde ska fattas av behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken. Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, ska behörig domstol vara den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

Offentligt biträde ska förordnas för misstänkta, tilltalade och brottsoffer som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, om det behövs.

Regeringens bedömning

Det behövs ingen kompletterande reglering i fråga om rätten till offentlig försvarare och målsägandebiträde i de fall Sverige har ursprunglig straffrättslig behörighet.

Förslaget och bedömningen i promemorian

Förslaget och bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget eller bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

I EU-förordningen föreskrivs inget krav på att misstänka, tilltalade och brottsoffer ska ha rätt till rättsligt biträde i ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden. Ett sådant ärende kan dock innehålla svåra frågor och medföra stora konsekvenser för den enskilde. Ett brottsoffer kan exempelvis behöva resa utomlands för att uppträda i rättegången och där också föra en talan om skadestånd. I fråga om det ska införas kompletterande nationella bestämmelser angående rättsliga biträden görs följande överväganden.

Vissa särskilda regler om offentlig försvarare och målsägandebiträde bör införas

En svensk ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat förutsätter att det pågår ett straffrättsligt förfarande i Sverige och att ett brott som omfattas av svensk straffrättslig behörighet har begåtts. Därmed är de svenska bestämmelserna om rätt till offentlig försvarare och målsägandebiträde tillämpliga. Detsamma gäller när Sverige är anmodad stat och svensk domstol är behörig att döma över det aktuella brottet. Även i de fallen kan svenska regler om förordnande av offentlig försvarare och målsägandebiträde tillämpas utan någon kompletterande nationell reglering (jfr motsvarande ställningstagande i prop. 1975/76:3 s. 40–41). Regeringen delar promemorians bedömning om att det därför inte behövs någon kompletterande reglering för de nu nämnda fallen.

Situationen är dock en annan om svensk behörighet enbart kan grundas på artikel 3 i EU-förordningen. I en sådan situation blir de svenska reglerna om offentlig försvarare och målsägandebiträde tillämpliga först när svensk behörighet erhålls genom att det straffrättsliga förfarandet överförs till Sverige. Det kan dock finnas behov av sådant biträde även innan det straffrättsliga förfarandet har överförts, exempelvis om det blir aktuellt att använda tvångsmedel i Sverige. På liknande sätt som gäller enligt 17 § lagföringslagen bör därför, i enlighet med förslaget i promemorian, en kompletterande bestämmelse införas i den nya lagen som innebär att svenska regler om rätt till offentlig försvarare och målsägandebiträde ska gälla i en sådan situation.

Regeringen delar vidare bedömningen i promemorian om att för det fall en person som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande redan har offentlig försvarare eller målsägandebiträde, eller annars bedöms vara i behov av det, så bör det biträdet vid behov kunna biträda även i överförandefrågan.

Kostnader för målsägandebiträde och offentlig försvarare som uppstått med anledning av en överförandeprocess bör stanna på staten, på samma sätt som gäller enligt 17 § lagföringslagen. Om exempelvis det straffrättsliga förfarandet inte överförs från Sverige måste alltså kostnaderna för det biträde som lämnats inom ramen för överförandeprocessen särskiljas från rättegångskostnaderna enligt 31 kap. rättegångsbalken.

Beslut i frågor om offentlig försvarare och målsägandebiträde fattas av rätten. Eftersom ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden prövas av åklagaren behövs en särskild reglering om vilken domstol som är behörig att pröva frågor om förordnade av offentlig försvarare och målsägandebiträde. Regeringen delar promemorians bedömning att samma regler då bör gälla som vid domstolsprövning enligt artikel 17 i EU-förordningen (se avsnitt 9.3), dvs. att behörig domstol är laga domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken. Om behörig domstol inte går att fastställa enligt de reglerna ska behörig domstol vara den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

Det bör vid behov finnas en rätt till offentligt biträde

Som redogörs för ovan kan ett beslut om överföring av ett straffrättsligt förfarande vara ingripande för misstänkta, tilltalade och brottsoffer och kräva komplicerade bedömningar. Det kan uppstå situationer när en person som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande inte bedöms ha rätt till offentlig försvarare eller målsägandebiträde enligt den bedömning som ska göras för förordnande av sådana biträden, men ändå bedöms vara i behov av rättsligt biträde i överförandefrågan. Vid sidan om de möjligheter som finns att förordna offentlig försvarare och målsägandebiträde bör det därför införas en generell bestämmelse med innebörd att misstänkta, tilltalade och brottsoffer som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har rätt till ett offentligt biträde om det behövs. Som en jämförelse finns möjligheter att förordna offentligt biträde i ärenden som rör överförande inom EU av frihetsberövande påföljder och frivårdspåföljder, se 4 kap. 1 § lagen om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen och 4 kap. 1 § lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen.

På samma sätt som vid överföring av frivårdspåföljder inom EU bör regleringen om offentligt biträde i den föreslagna nya lagen utformas på så sätt att biträde ska förordnas om det behövs. Det bör alltså inte finnas någon presumtion för att ett offentligt biträde ska förordnas. Tvärtom kan det antas att det i de flesta ärenden inte finns något behov av biträde. Det kan exempelvis handla om att den enskilde inte har några invändningar mot att förfarandet överförs eller att det står klart att det inte finns förutsättningar för en överföring. Det kan också vara så att den enskilde redan har biträde av en offentlig försvarare eller ett målsägandebiträde.

Vid bedömningen av om det finns ett behov av biträde bör det beaktas om den enskilde får eller har fått biträde på annat sätt, exempelvis i den andra medlemsstaten, liksom vilka konsekvenser en överföring kan komma att få för den enskilde. En annan faktor av betydelse är hur komplicerad överförandefrågan är. Om det exempelvis kan bli aktuellt att tillämpa en fakultativ vägransgrund kan det tala för att offentligt biträde bör utses. Att den enskilde avser att eller har överklagat ett beslut att överföra ett straffrättsligt förfarande kan också tala för behov av biträde.

Eftersom ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden handläggs av åklagare är det, enligt 2 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde, även åklagaren som fattar beslut om att förordna offentligt biträde. En sådan uppgift har åklagaren i exempelvis kontaktförbudsärenden. Regeringen delar promemorians bedömning att det därför inte finns något behov av att särreglera den frågan. Även i övrigt bör bestämmelserna i lagen om offentligt biträde gälla, något som bland annat innebär att kostnaderna för det offentliga biträdet ska stanna på staten (4 §). Det innebär också, enligt 7 §, att beslut enligt lagen om offentligt biträde överklagas i samma ordning som gäller för överklagande av dom eller beslut i det mål eller ärende i vilket biträdet har förordnats (se avsnitt 9.3 där frågor om domstolsprövningen behandlas).

11.2 Sekretess och uppgiftslämnande

Regeringens bedömning

Offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser tillgodoser de behov av sekretess och uppgiftslämnande som kan finnas när Sverige är ansökande respektive anmodad stat enligt EU-förordningen.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser möjliggör det uppgiftslämnande som krävs enligt EU-förordningen

EU-förordningen innehåller inte några särskilda bestämmelser om sekretess. Däremot innehåller EU-förordningen flera bestämmelser om informationsutbyte mellan behöriga myndigheter, bland annat i samband med ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden och vid olika typer av samråd. Informationsutbyte kan även ske genom en centralmyndighet och med stöd av Eurojust eller Europeiska straffrättsliga nätverket. Inom ramen för sådant informationsutbyte kan det i många fall förekomma uppgifter som omfattas av sekretess. För att EU-förordningen ska kunna tillämpas krävs att de svenska bestämmelserna medger ett

Prop. 2025/26:298 sådant uppgiftslämnande mellan svenska och utländska myndigheter som behövs inom ramen för ett ärende om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

I OSL finns bestämmelser om sekretess för uppgifter som förvaras hos myndigheter och vissa andra organ. Som huvudregel gäller att en uppgift i en handling som omfattas av sekretess hos en myndighet inte får lämnas ut till enskilda, till andra myndigheter eller till en annan självständig verksamhetsgren inom samma myndighet (se 8 kap. 1 och 2 §§ OSL).

När det gäller en svensk myndighets möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation regleras detta i 8 kap. 3 § OSL. Där anges att en uppgift som omfattas av sekretess inte får röjas för en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation. Det finns dock två undantag. Det ena är när utlämnandet sker enligt en särskild föreskrift i lag eller förordning. En EU-förordning är att jämställa med lag eller förordning. EU-förordningen innehåller i flera fall föreskrifter om uppgiftslämnande.

Det andra undantaget är när uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas till en svensk myndighet och det står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas. I det avseendet finns det flera sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess i offentlighets- och sekretesslagen som innebär att en uppgift får lämnas till en annan svensk myndighet. Bland annat hindrar sekretess inte att en uppgift lämnas ut om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet, se 10 kap. 2 § OSL. Vidare får, enligt 10 kap. 27 § OSL, vissa sekretessbelagda uppgifter lämnas till en myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. I 10 kap. 28 § OSL anges att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning.

I lagen (2018:1697) om åklagarväsendets behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område (åklagarväsendets brottsdatalog) finns det också bestämmelser som medger utlämnande av personuppgifter till Eurojust, Interpol, Europol, eller en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol. Det anges vidare att personuppgifter får lämnas ut till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige har tillträtt efter riksdagens godkännande. (Se 2 kap. 5–7 §§ åklagarväsendets brottsdatalog)

Sammantaget innebär befintlig reglering att åklagare har goda möjligheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter på det sätt som krävs inom ramen för ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden. Regeringen delar promemorians bedömning om att det därför inte finns något behov av kompletterande reglering på det området.

Offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser tillgodoser behovet av sekretess enligt EU-förordningen

I EU-förordningen finns flera artiklar som föreskriver undantag från skyldigheten att informera eller lämna ut handlingar enligt förordningen i de fall en sådan åtgärd skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt. Frågor om sekretess kan även

uppkomma i andra sammanhang än de som uttryckligen nämns i EU-förordningen, exempelvis om åklagaren får del av känsliga uppgifter från en annan medlemsstat i samband med en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande eller om någon begär ut handlingar i ett sådant ärende. Det behöver därför klarläggas om det finns behov av kompletterande reglering angående sekretess.

Frågan om överföring av ett straffrättsligt förfarande kommer oftast att aktualiseras under förundersökningen. Enligt 18 kap. 1 § OSL gäller sekretess för uppgift som förekommer i bland annat förundersökning i brottmål om det kan antas att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs. Av 18 kap. 17 § OSL följer vidare att sekretess gäller i verksamhet som avser rättsligt samarbete på begäran av en annan stat för uppgift som hänför sig till en förundersökning eller en angelägenhet som angår tvångsmedel, om det kan antas att det varit en förutsättning för den andra statens begäran att uppgiften inte skulle röjas. Även denna sekretessbestämmelse kan vara tillämplig inom ramen för ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden.

Det finns även sekretessbestämmelser till skydd för den enskilde som kan aktualiseras i ett ärende om överföring. Enligt 35 kap. 1 § OSL gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden och uppgiften förekommer i vissa utpekade verksamheter, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men. Paragrafen gäller bland annat för uppgifter som förekommer i en förundersökning i angelägenhet som avser användning av tvångsmedel i brottmål eller för uppgifter som förekommer i olika register. Det finns också flera sekretessbestämmelser i 35 kap. OSL som är tillämpliga när en förundersökning har avslutats och åtal har väckts vid domstol. Enligt 35 kap. 12 § OSL gäller sekretess hos domstol för uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden vid sexualbrott eller vid andra brott som anges i paragrafen, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs. Sekretessen enligt den paragrafen gäller inte för uppgift om vem som är tilltalad. Sekretess kan vidare gälla för uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden som framkommer vid bland annat särskild personutredning och rättspsykiatrisk undersökning, se 35 kap. 13 § OSL. Enligt 35 kap. 7 § OSL gäller vidare sekretess avseende vissa uppgifter alltså hos åklagarmyndigheten efter att åtal väckts.

Sammanfattningsvis innebär det nu anförda att det behov av sekretess som kan uppstå vid tillämpningen av EU-förordningen tillgodoses genom befintlig lagstiftning. Regeringen anser därför, i likhet med bedömningen i promemorian, att det inte finns behov av kompletterande svensk reglering.

Regeringens bedömning

EU-förordningen och den kompletterande lagen medför inget behov av ändringar i dataskyddsregleringen.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning*Tillämpligt regelverk*

Den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU finns i EU:s dataskyddsförordning³. Kompletterande bestämmelser till dataskyddsförordningen finns i lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, även kallad dataskyddslagen. EU:s dataskyddsförordning är dock inte tillämplig på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, i vilket även ingår att skydda mot samt förebygga och förhindra hot mot den allmänna säkerheten (se artikel 2.2 d). För behandling av personuppgifter inom dessa områden ska i stället dataskyddsdirektivet⁴ tillämpas (se även artikel 1.1 dataskyddsdirektivet). Dataskyddsdirektivet har genomförts i svensk rätt genom brottsdatalagen (2018:1177).

En förutsättning för att dataskyddsregleringen ska bli tillämplig är att personuppgifter behandlas. Med ”personuppgift” avses varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person som är i livet. Avgörande är att uppgiften, enskilt eller i kombination med andra uppgifter, kan knytas till en levande person. Exempel på personuppgifter är namn, adress, personnummer, telefonnummer och e-postadresser. Med ”behandling av personuppgifter” avses åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter, som insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning, ändring, framtagning, läsning, användning, utlämnande, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering, sammanföring, begränsning, radering eller förstöring. (Se 1 kap. 6 §

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF.

brottsdatalagen som har samma innebörd som artikel 4.1 och 4.2 i Prop. 2025/26:298 dataskyddsförordningen.)

För att dataskyddsregleringen ska bli tillämplig krävs vidare att personuppgiftsbehandlingen är helt eller delvis automatiserad, eller att personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgänglig för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier, se bland annat 1 kap. 3 § brottsdatalagen. Automatiserad behandling omfattar exempelvis behandling som sker med hjälp av datorer och smartphones.

När åklagaren handlägger ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden kommer åklagaren behöva behandla personuppgifter. Personuppgifter kan exempelvis finnas i en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och i övriga handlingar som kan bli aktuella att översända mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater inom ramen för en överförandeprocess. Eftersom åklagarnas hantering av personuppgifter inom ramen för ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden sker i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller att verkställa straffrättsliga påföljder, är det brottsdatalagen som ska tillämpas på personuppgiftsbehandlingen. Därtill är åklagarväsendets brottsdatalag tillämplig. Lagen kompletterar och preciserar brottsdatalagen när Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten i egenskap av behörig myndighet behandlar personuppgifter i åklagarverksamhet (se 1 kap 1 §).

Befintligt regelverk tillgodoser behovet av dataskyddsreglering

En grundläggande princip för personuppgiftsbehandling är att varje behandling av personuppgifter måste vila på en rättslig grund för att vara laglig. För åklagarnas del finns de tillåtna rättsliga grunderna för personuppgiftsbehandling i 2 kap. 1 § åklagarväsendets brottsdatalag, som gäller i stället för de rättsliga grunder som anges i 2 kap. 1 § brottsdatalagen (se propositionen Brottsdatalag – kompletterande lagstiftning, prop. 2017/18:269, s. 356). Personuppgifter får enligt paragrafen behandlas om det är nödvändigt för att Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten ska kunna utföra följande uppgifter:

- förebygga eller förhindra brottslig verksamhet,
- utreda eller lagföra brott,
- handlägga frågor om ändring eller verkställighet av straffrättsliga påföljder,
- handlägga frågor som rör upprätthållande av allmän ordning och säkerhet, eller
- fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden.

Personuppgifter får vidare, enligt 2 kap. 2 § brottsdatalagen, behandlas om det är nödvändigt för diarieföring, eller om uppgifterna har lämnats till en behörig myndighet i en anmälan, ansökan eller liknande och behandlingen är nödvändig för myndighetens handläggning.

Vidare anges i skäl 70 i EU-förordningen att förordningen bör skapa en rättslig grund för utbyte av personuppgifter mellan medlemsstaterna för överföring av straffrättsliga förfaranden i enlighet med dataskyddsdirektivet.

Det anförda innebär att behovet av rättsligt stöd för den personuppgiftsbehandling som åklagarna kan komma att vidta inom ramen för ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden är tillgodosett.

En annan grundläggande princip för all personuppgiftsbehandling är att personuppgifter bara får samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Ett sådant ändamål kan vara för förundersökningen om ett visst brott, handläggningen av ett visst ärende eller verkställigheten av ett visst straff. Även denna princip kommer till uttryck i brottsdatalagen, se 2 kap. 3 §. Om det ändamål som personuppgifterna behandlas för inte framgår av sammanhanget eller på annat sätt, ska det tydliggöras genom en särskild upplysning. Ändamålet med behandlingen av personuppgifter ska som huvudregel vara definierat innan behandlingen påbörjas. Det finns dock möjlighet att behandla personuppgifter för ett nytt ändamål under de förutsättningar som anges i 2 kap. 4 § brottsdatalagen. Något behov av kompletterande reglering finns alltså inte heller i denna del.

En särskild fråga som kan uppstå inom ramen för den brottsbekämpande verksamheten är vad som gäller för hantering av känsliga personuppgifter. Även denna fråga är reglerad i 2 kap 11 § brottsdatalagen. Av paragrafen följer att personuppgifter som avslöjar ras, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening eller som rör hälsa, sexualliv eller sexuell läggning som huvudregel inte får behandlas. Om uppgifter om en person behandlas får de dock kompletteras med sådana uppgifter när det är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen. Biometriska och genetiska uppgifter, såsom fingeravtryck och DNA-profiler, får behandlas endast om det är särskilt föreskrivet och det är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen (se 2 kap. 12 § brottsdatalagen). Nämnade typer av känsliga personuppgifter får dock alltid behandlas med stöd av 2 kap. 2 § brottsdatalagen (se 2 kap. 13 § brottsdatalagen). Det är vidare förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter. För åklagarnas del hindrar dock sökförbudet inte att brottsrubriceringar eller uppgifter som beskriver en persons utseende används som sökbegrepp, se 2 kap. 14 § brottsdatalagen och 2 kap. 4 § åklagarväsendets brottsdatalag. Brottsdatalagen och åklagarväsendets brottsdatalag innehåller vidare bestämmelser om bland annat personuppgiftsansvarigas skyldigheter, den registrerades rättigheter, tillsyn över personuppgiftsbehandling och enskildas rätt till skadestånd och rättsmedel.

Sammantaget delar regeringen bedömningen att den svenska dataskyddsregleringen är tillräcklig för att hantera åklagarnas personuppgiftsbehandling enligt EU-förordningen och den kompletterande lagen. Det finns alltså inget behov av kompletterande reglering.

12 Lagstiftningsåtgärder till följd av EU:s digitaliseringsförordning

Prop. 2025/26:298

Regeringens förslag

Nationella bestämmelser om tillåtna medel för kommunikation ska upphävas och ersättas med hänvisningar till artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 (digitaliseringsförordningen). Hänvisningarna ska vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Skälen för regeringens förslag

Digitaliseringsförordningens tillämpningsområde

Den 13 december 2023 antog Europaparlamentet och rådet digitaliseringsförordningen. Förordningen trädde i kraft den 16 januari 2024 och tillämpas från och med den 1 maj 2025.

Digitaliseringsförordningen utgör en rättslig ram för användning av elektronisk kommunikation mellan behöriga myndigheter i förfaranden för rättsligt samarbete i frågor på privaträttens och straffrättens område och för användning av elektronisk kommunikation mellan fysiska eller juridiska personer och behöriga myndigheter i rättsliga förfaranden i frågor på privaträttens område (artikel 1.1). Dessutom fastställer förordningen regler för bl.a. användning av videokonferensteknik eller annan teknik för distanskommunikation för andra ändamål än bevisupptagning enligt förordning (EU) 2020/1783. Det senare framgår av artikel 1.1 a. Förordningen är tillämplig på elektronisk kommunikation i förfaranden för rättsligt samarbete i frågor på privaträttens och straffrättens område, såsom föreskrivs i artiklarna 3 och 4, och på förhandlingar med hjälp av videokonferensteknik eller annan teknik för distanskommunikation i frågor på privaträttens och straffrättens område, såsom föreskrivs i artiklarna 5 och 6 (artikel 1.2).

Enligt artikel 3 i förordningen ska kommunikation enligt de unionsrättsakter som framgår i bilagorna till förordningen, inklusive utbyte av formulär som upprättas genom de akterna, genomföras via ett säkert, effektivt och tillförlitligt decentraliserat it-system. I enlighet med vad som redogörs för i avsnitt 10.2 innehåller artikel 3 emellertid ett antal undantag från huvudregeln om att kommunikation ska ske genom det decentraliserade it-systemet.

Ändringar i svenska lagar

Flera svenska lagar som genomför unionsrättsakterna som framgår i bilagorna till digitaliseringsförordningen innehåller bestämmelser om kommunikationsmedel såsom post, bud eller telefax. Sådana bestämmelser strider mot den nya huvudregeln enligt digitaliseringsförordningen om att handlingar ska skickas mellan de behöriga aktörerna via det decentraliserade it-systemet. Dessa nationella bestämmelser, i de delar de reglerar kommunikationsmedel, behöver

Prop. 2025/26:298 därför upphävas och i stället ersätts med hänvisningar till artikel 3 i digitaliseringsförordningen. De lagar som genomför unionsrättsakter och berörs av detta är lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningensbeslut i vissa fall, lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen, lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall, lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen, lagen (2015:485) om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen, lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder, lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen och lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder.

I de fall något av undantagen i artikel 3 i digitaliseringsförordningen är tillämpligt och det decentraliserade it-systemet inte kan användas, framgår det av förordningen att kommunikationen får utföras av behöriga myndigheter med hjälp av alternativa medel om elektronisk kommunikation. De behöriga myndigheterna ska då säkerställa att de alternativa kommunikationsmedel som används är de snabbaste och lämpligaste samt att de säkerställer ett säkert och tillförlitligt informationsutbyte. Den frågan bör därför inte regleras i nationell rätt.

För att eventuella ändringar i digitaliseringsförordningen ska få omedelbart genomslag i den svenska lagstiftningen anser regeringen att det är lämpligt att hänvisningarna till förordningen är dynamiska, dvs avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden och ändringarna i lagföringslagen ska träda i kraft den 1 februari 2027. De lagändringar som föreslås med anledning av digitaliseringsförordningen ska träda i kraft vid olika tillfällen mellan den 18 januari 2028 och den 18 januari 2031.

Regeringens bedömning

Det finns inte behov av att införa några nationella övergångsbestämmelser.

Förslaget och bedömningen i promemorian

Förslaget och bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens i de delar som omfattades av promemorian. Förslaget och

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot förslaget eller bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Enligt artikel 36 i EU-förordningen ska förordningen tillämpas från och med den 1 februari 2027. De föreslagna bestämmelserna bör därför, i likhet med vad som föreslås i promemorian, träda i kraft samma datum. Det särskilda ikraftträdandedatumet för artikel 24 i EU-förordningen medför inte behov av särskilda nationella ikraftträdandebestämmelser.

Av övergångsbestämmelserna i artikel 35 framgår att EU-förordningen ska tillämpas på ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden som översänds från och med den 1 februari 2027. Ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden som har mottagits före detta datum ska fortsatt hanteras med stöd av befintliga instrument på området. Eftersom EU-förordningen innehåller övergångsbestämmelser finns det, som också konstaterats i promemorian, inte behov av några nationella bestämmelser om detta.

I artikel 33 finns bestämmelser om EU-förordningens förhållande till internationella avtal och överenskommelser. Enligt artikel 33.1 ersätter förordningen i tillämpliga delar motsvarande bestämmelser i lagföringskonventionen och rättshjälpskonventionen från den dag då förordningen börjar tillämpas. EU-förordningen påverkar dock inte konventionernas tillämpning mellan medlemsstater och tredjeländer. Även detta följer direkt av EU-förordningen och föranleder, i enlighet med bedömningen i promemorian, inget behov av kompletterande nationell reglering.

Av digitaliseringsförordningen framgår att artiklarna 3 och 4 ska tillämpas från och med den första dagen i den månad som följer på perioden på två år från dagen för ikraftträdandet av de motsvarande genomförandeakter som avses i artikel 10.3 om inrättande av det decentraliserade it-systemet för var och en av de rättsakter som förtecknas i bilagorna I och II (artikel 26). Detta innebär att

- ändringarna i lagen om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och lagen om en europeisk utredningsorder bör träda i kraft den 18 januari 2028,
- ändringarna i lagen om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen och lagen om europeisk skyddsorder bör träda i kraft den 18 januari 2029,
- ändringarna i lagen om erkännande och verkställighet av frysningbeslut i vissa fall, lagen om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen och lagen om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall bör träda i kraft den 18 januari 2030, och
- ändringarna i lagen om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen och lagen om

14 Konsekvenser av förslagen

Regeringens bedömning

De nya bestämmelserna i EU-förordningen om överföring av straffrättsliga förfaranden och den föreslagna kompletterande nationella regleringen kommer sammantaget att leda till effektivare och mer rättssäkra förfaranden för överföring av straffrättsliga förfaranden inom EU. Regleringen kan också bidra till att bekämpa den gränsöverskridande organiserade brottsligheten.

Den utökade regleringen på området ryms inom befintliga budgetramar för de berörda myndigheterna och för Sveriges Domstolar. Om en kostnadsökning ändå skulle uppstå ryms den inom ramen för befintliga anslag.

Förslagen i propositionen medför i övrigt, även när det gäller ändringarna av kommunikationsmedel till följd av digitaliseringsförordningens krav, inga kostnadsökningar för det allmänna som inte ryms inom befintlig budget.

Övergången från en pappersbaserad hantering till ett mer digitalt förfarande innebär en positiv förändring ur miljösynpunkt.

Bedömningen i promemorian

Bedömningen i promemorian överensstämmer med regeringens i de delar som omfattades av promemorian. Bedömningen i promemorian omfattade inte de lagändringar som föreslås med anledning av digitaliseringsförordningen.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller invänder inte mot bedömningen.

Sveriges Domareförbund framhåller att ytterligare resurser behöver tillföras Sveriges Domstolar.

Skälen för regeringens bedömning

EU-förordningen är i alla delar direkt tillämplig i medlemsstaterna (se avsnitt 6). Det finns ingen möjlighet att genom denna proposition påverka EU-förordningens innehåll, som är likställa med svensk lag. De bestämmelser som föreslås i propositionen är enbart komplement till EU-förordningens bestämmelser och är till stor del nödvändiga för att förordningen ska kunna tillämpas på ett effektivt sätt. Det bedöms inte finnas något alternativt sätt att säkerställa EU-förordningens tillämplighet. De förslag som lämnas bedöms alltså vara nödvändiga för att uppfylla de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.

Överföring av straffrättsliga förfaranden mellan stater är inget nytt förfarande, varken i Sverige eller inom EU. EU-förordningen syftar i stället till att effektivisera och förbättra det rättsliga samarbetet på området. Genom att skapa en effektiv ordning för detta samarbete skapas bättre förutsättningar för att bland annat bekämpa den grova organiserade brottsligheten, som ofta är gränsöverskridande. Ett utökat samarbete och en effektivare brottsbekämpande verksamhet, som innebär att den bäst lämpade medlemsstaten utreder och lagför brott, skulle också kunna ha brottspreventiva effekter och gynna det brottsförebyggande arbetet.

Konsekvenser för åklagarväsendet

För Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten, vilka är de myndigheter i Sverige som främst kommer att påverkas av EU-förordningen och den kompletterande svenska regleringen, är hantering av ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden i och för sig ingenting nytt. Denna uppgift har sedan länge legat på bland annat åklagare enligt lagföringslagen och andra instrument. På så sätt medför EU-förordningen och förslaget om att åklagare ska vara behöriga att agera enligt förordningen i sig ingen större förändring för åklagarna. Den föreslagna regleringen har vidare stora likheter med redan gällande ordning. Det förväntas inte ske någon större ökning av antalet ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden till eller från Sverige enbart på grund av den nya EU-förordningen. Ett fungerande samarbete för detta har funnits sedan tidigare.

Den största skillnad som kan förväntas för åklagarna är att EU-förordningen och de kompletterande svenska bestämmelser som föreslås i propositionen medför en ökad reglering både inom EU och i Sverige. EU-förordningen är förhållandevis detaljerad och innehåller fler förfaranderegler än vad som tidigare gällt i fråga om överföring av straffrättsliga förfaranden. Den innehåller bland annat bestämmelser om underrättelser till misstänkta, tilltalade och brottsoffer i flera olika skeden av processen samt en rätt till överprövning av åklagarens beslut. Detta kan medföra visst merarbete i förhållande till tidigare och därigenom ökade kostnader för åklagarmyndigheterna. Det bör dock beaktas att skyldigheten att informera inte är absolut och att bestämmelserna om detta inte kommer att vara tillämpliga i alla ärenden eller i förhållande till alla parter. I den kompletterande regleringen föreslås också att informationen ska kunna lämnas genom särskilda blanketter som ska tas fram av Åklagarmyndigheten, något som bör underlätta informationslämningen. På ett övergripande plan bör det också beaktas att EU-förordningen kan förväntas medföra effektivitetsvinster genom det tydligt reglerade förfarandet samt genom att kommunikationen som huvudregel ska ske direkt mellan behöriga myndigheter och genom det decentraliserade it-systemet.

Regeringen delar bedömningen i promemorian att den nya regleringen kan förväntas medföra en viss kostnadsökning under en omställnings- och upplärningsperiod, men att den sammantaget inte bedöms medföra några beaktansvärda konsekvenser eller kostnader för åklagarväsendet. För det fall en kostnadsökning ändå skulle uppstå så bedömer regeringen att den ryms inom ramen för respektive myndighets befintliga ekonomiska anslag.

För domstolarnas del innebär bestämmelserna i EU-förordningen och den kompletterande svenska regleringen om rätten till domstolsprövning att en ny typ av ärenden kommer kunna prövas i domstol. Det kan medföra en ökad mängd ärenden till domstolarna. Det är svårt att uppskatta hur många ärenden det kommer att handla om, men sannolikt inte någon större mängd. Antagandet baseras bland annat på att frågan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, med hänsyn till de överväganden som ska göras i samband med en sådan ansökan och vid den efterföljande prövningen av ansökan, många gånger kan komma att vara otvistig. Vidare kommer frågan om överföring många gånger att aktualiseras i ett tidigt skede av det straffrättsliga förfarandet och innan alla parter har identifierats eller fått information om förfarandet på grund av sekretess. Det är faktorer som begränsar mängden överprövningar. Överprövningen är vidare förhållandevis summarisk och begränsad till vägransgrunderna i EU-förordningen (se artikel 17.2 i EU-förordningen). Det kommer alltså inte vara fråga om några mer resurskrävande ärenden. Inte heller bedöms den föreslagna nationella regleringen i övrigt, som i flera avseenden har likheter med den sedan länge gällande lagföringslagen, medföra några beaktansvärda konsekvenser för domstolarna. Regeringen delar den sammantagna bedömningen i promemorian om att den nya regleringen endast i begränsad utsträckning kommer att medföra ökade arbetsuppgifter och kostnader för domstolarna. Regeringen håller därför inte med *Sveriges Domareförbund* om att ytterligare resurser behöver tillföras domstolarna utan bedömer att eventuella kostnadsökningar rymms inom ramen för Sveriges Domstolars befintliga ekonomiska anslag.

Konsekvenser för övriga myndigheter

Förslagen i denna proposition bedöms inte ha några direkta konsekvenser för övriga myndigheter som är involverade i den brottsbekämpande verksamheten eller för andra myndigheter. Bedömningen baseras på att det endast är åklagarna som direkt berörs av förslagen och att den nya regleringen inte förväntas medföra någon beaktansvärd ökning av antalet överföringar av straffrättsliga förfaranden till och från Sverige.

Konsekvenser för enskilda

För enskilda innebär EU-förordningen och den föreslagna kompletterande nationella regleringen en ökad rättssäkerhet. Detta genom en utökad reglering på området som bland annat innefattar en rätt att bli informerad och få tillfälle att yttra sig inom ramen för en överförandeprocess samt en rätt till domstolsprövning av åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige. Därigenom, samt genom möjligheten att föreslå att ett straffrättsligt förfarande ska överföras till en annan medlemsstat, ges enskilda ett större inflytande över den rättsprocess de är involverade i och en bättre möjlighet att ta tillvara sina intressen. Den utökade regleringen kan dock också ha den negativa konsekvensen att överförandeprocesserna drar ut på tiden i jämförelse med i dag. De tidsgränser som stadgas i EU-förordningen och den föreslagna kompletterande svenska regleringen bör dock säkerställa att rättssäkerheten upprätthålls i det avseendet. Den svenska regleringen

bedöms vidare säkerställa enskildas rätt till integritet och en korrekt personuppgiftsbehandling. Sammantaget bedöms de lämnade förslagen ha positiva konsekvenser för enskilda. Förslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Konsekvenser av rätten till rättsligt biträde

I denna proposition föreslås att den som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till eller från Sverige ska ha rätt till offentlig försvarare och målsägandebiträde enligt svenska regler även i situationer när svensk behörighet enbart kan grundas på artikel 3 i EU-förordningen. Den föreslagna regleringen tar alltså enbart sikte på situationer när svensk ursprunglig behörighet saknas och bör därmed, med hänsyn till de vidsträckta svenska behörighetsreglerna, bli tillämplig mycket sällan. Det föreslås också att biträdeskostnaderna, i den del de är hänförliga till överförandefrågan, ska stanna på staten.

När det gäller offentlig försvarare motsvarar den föreslagna regleringen vad som redan gäller enligt lagföringslagen, som är det mest heltäckande instrumentet på området. Med hänsyn till den begränsade tillämpligheten av regleringen bör förslaget i den del som gäller rätten till målsägandebiträde inte medföra några beaktansvärda kostnadsökningar. Sammantaget bör förslagen därför inte medföra någon beaktansvärd ökning av statens kostnader för rättsliga biträden. I den bedömningen ligger att den nya regleringen inte förväntas medföra någon större ökning av antalet ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden och att frågan om överföring i många fall kan komma att vara otvistig.

I promemorian föreslås också att en berörd person som inte bedöms vara i behov av offentlig försvarare eller målsägandebiträde ska ha rätt till offentligt biträde i överförandefrågan, om det behövs. Som regleringen är utformad, att den är subsidiär till bestämmelserna om offentlig försvarare och målsägande samt föreskriver en behovsbedömning i det enskilda fallet, kan det dock förväntas bli ovanligt med offentligt biträde. Det bör alltså bli fråga om en eventuell och då högst marginell kostnadsökning för det allmänna.

Sammantaget delar regeringen den bedömning som görs i promemorian om att anslaget för rättsliga biträden eventuellt kan komma att påverkas med anledning av förslagen. Eventuella ökade kostnader för arvoden bedöms dock endast bli aktuellt i ytterst få fall. Kostnaderna för rättsliga biträden bedöms därför inte vara större än att de ryms inom befintligt anslag.

Konsekvenser av inrättandet av det decentraliserade it-systemet

När det gäller inrättandet av det decentraliserade it-systemet, något som alltså föreskrivs i EU-förordningen och inte omfattas av förslagen i denna proposition, innebär detta en kostnad för svenska staten och för de berörda myndigheterna vilka kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Enligt artikel 27 i EU-förordningen ska varje medlemsstat bära kostnaderna för installation, drift och underhåll av de åtkomstpunkter för vilka de är ansvariga samt för att upprätta och anpassa sina internationella it-system så att de blir driftskompatibla med åtkomstpunkterna.

Vid konsekvensanalysen måste det dock beaktas att det decentraliserade it-systemet har en övergripande EU-rättslig karaktär som inte är hänförlig enbart till denna EU-förordning. Hur stor kostnad som är hänförlig till just denna förordning är svår att uppskatta. Vidare ligger inte allt ansvar på medlemsstaterna. Kommissionen är ansvarig för skapandet och underhållet av den referensprogramvara som medlemsstaterna kan välja som sitt back-end-system i stället för det nationella it-systemet. Referensprogramvaran ska erbjuda ett gemensamt gränssnitt för kommunikation med andra nationella it-system. Detta ska finansieras genom unionens allmänna budget. Enligt kommissionens bedömning förväntas kostnaderna för EU:s budget bli begränsade. I den mån utgifterna inom EU:s budget påverkas kan detta även få konsekvenser för Sveriges EU-avgift.

Sammantaget bedöms inrättandet av det decentraliserade it-systemet enligt denna EU-förordning, som dessutom kan förväntas medföra kostnadsbesparande effektivitetsvinster, inte medföra några konsekvenser som ska beaktas i detta sammanhang utan kan hanteras inom berörda myndigheters befintliga ekonomiska ramar.

Övriga konsekvenser

Ur miljösynpunkt bör huvudregeln om att i princip all kommunikation enligt EU-förordningen ska ske digitalt medföra en kraftig minskning av den pappersbaserade hanteringen och därigenom en positiv miljöpåverkan. I övrigt bedöms förslagen i propositionen inte ha några beaktansvärda konsekvenser som bör redovisas.

Konsekvenser av lagändringarna till följd av EU:s digitaliseringsförordning

I denna proposition föreslås lagändringar med anledning av EU:s digitaliseringsförordning för att efterfölja förordningens krav på att kommunikation mellan behöriga myndigheter ska ske via det decentraliserade it-systemet. Inrättandet av det decentraliserade it-systemet är, i likhet med vad som angetts ovan, något som föreskrivs i digitaliseringsförordningen och omfattas inte av förslagen i denna proposition.

Enligt artikel 13 i digitaliseringsförordningen ska varje medlemsstat bära kostnaderna för installationen, driften och underhållet av de åtkomstpunkter för det decentraliserade it-systemet som de är ansvariga för, liksom bära kostnaderna för att upprätta och anpassa sina relevanta nationella eller andra it-system för att göra dem interoperabla med åtkomstpunkterna. En konsekvensanalys av genomförandet av digitaliseringsförordningen har gjorts inom ramen för Faktapromemoria 2021/22:FPM40, Förordning om digitalisering av gränsöverskridande rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning samt direktiv med följdändringar, som tagits fram inom Justitiedepartementet.

De föreslagna lagändringarna är enbart författningstekniska och bedöms inte medföra några konsekvenser som ska beaktas i detta sammanhang utan kan hanteras inom berörda myndigheters befintliga ekonomiska ramar. Inte heller i övrigt bedöms förslagen avseende kommunikationsmedel i propositionen ha några beaktansvärda konsekvenser som bör redovisas.

15.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden, i denna lag kallad EU-förordningen.

Paragrafen anger lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I paragrafen anges att lagen innehåller kompletterande bestämmelser till den angivna EU-rättsakten, som i lagen benämns EU-förordningen. Lagen kan alltså inte tillämpas fristående utan enbart tillsammans med EU-förordningen.

EU-förordningen är direkt tillämplig i de medlemsstater som omfattas av förordningen, vilket är samtliga medlemsstater förutom Danmark (se skäl 72 och 73 i EU-förordningen). Från den dag förordningen börjar tillämpas ersätter den i tillämpliga delar motsvarande bestämmelser i lagföringskonventionen och rättshjälpkonventionen i förhållande till de medlemsstater som är bundna av förordningen (se artikel 33.1). EU-förordningen påverkar dock inte konventionernas tillämpning mellan medlemsstater och stater som inte är bundna av förordningen.

Hänvisningarna till EU-förordningen i lagen är dynamiska, vilket innebär att de avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ord och uttryck

2 § Ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen.

Paragrafen innehåller en upplysning om att de ord och uttryck som används i lagen har samma betydelse som i EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Enligt paragrafen gäller definitionerna i artikel 2 i EU-förordningen vid tillämpningen av lagen.

2kap. När Sverige ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat

Ansökande myndighet

1 § Åklagare är behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden till andra medlemsstater.

Prop. 2025/26:298 I paragrafen anges den ansökande myndigheten i Sverige enligt EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Enligt paragrafen är åklagare behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden från Sverige till en annan medlemsstat enligt artikel 2.3 i EU-förordningen. Det innebär att åklagare ska sköta själva ansökningsförfarandet och eventuella återkallelser av sådana ansökningar enligt artiklarna 8–10 i EU-förordningen. Det medför också skyldigheter för åklagare att lämna information till misstänkta, tilltalade och brottsoffer (se bland annat artiklarna 6.3 och 7.2) samt att samråda och ha ett informationsutbyte med den anmodade statens behöriga myndigheter (se exempelvis artiklarna 9 och 14). Åklagare är genom paragrafen behörig att vidta alla de åtgärder som åläggs den ansökande myndigheten enligt EU-förordningen.

Fortsatta åtgärder

2 § Åtal får inte väckas i Sverige för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat. Utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder får dock vidtas till dess åklagaren har mottagit ett slutligt beslut med anledning av ansökan.

Paragrafen innehåller ett åtalsförbud för brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Enligt paragrafens *första mening* gäller ett generellt förbud mot att väcka åtal i Sverige för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat. Bestämmelsen omfattar även förbud mot att utfärda strafföreläggande och förelägga om ordningsbot. Förbudet gäller från den tidpunkt när åklagaren ansöker om överföring av det straffrättsliga förfarandet till en annan medlemsstat och alltså även innan den anmodade myndigheten har fattat beslut med anledning av ansökan. Bestämmelsen medför dock inget hinder mot att en målsägande väcker talan om enskilt anspråk med anledning av brottet. En sådan talan får då handläggas i den ordning som gäller för tvistemål.

Enligt *andra meningen* hindrar åtalsförbudet inte att utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder får vidtas till dess att åklagaren har mottagit ett slutligt beslut med anledning av ansökan. Ett slutligt beslut kan antingen vara den anmodade myndighetens beslut med anledning av ansökan i det fall detta beslut inte kan eller har blivit föremål för överprövning eller ett beslut efter en eventuell överprövning enligt artikel 17 i EU-förordningen. Bestämmelsen möjliggör alltså att det straffrättsliga förfarandet kan fortgå i Sverige till dess frågan om var förfarandet ska genomföras är slutligt avgjord. Begreppet ”utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder” har samma betydelse som i EU-förordningen (se artikel 21.2). I skäl 53 anges att begreppet bör tolkas extensivt och att det omfattar inte bara alla åtgärder för inhämtning av bevisning utan även alla processhandlingar som innebär frihetsberövande före rättegång eller andra interimistiska åtgärder. Bestämmelsen innebär alltså att förundersökningen kan bedrivas vidare och att tvångsmedel får användas om det behövs.

Paragrafen är tillämplig från den tidpunkt när en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande görs och fram till dess att frågan om överföring är slutligt avgjord. Hur det straffrättsliga förfarandet ska hanteras i Sverige om det överförs till den anmodade staten regleras i artikel 21 i EU-förordningen. Där framgår också att ett straffrättsligt förfarande som har överförts till en annan medlemsstat under vissa förutsättningar kan fortsätta eller återupptas i Sverige om den anmodade myndigheten har beslutat att avbryta det straffrättsliga förfarandet.

Verkställighet i Sverige

3 § Om det har meddelats en dom mot en tilltalad för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat, får domen inte verkställas utom i den del domen avser enskilt anspråk med anledning av brottet.

Paragrafen innehåller ett förbud mot verkställighet av en dom som har meddelats för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

För att möjliggöra överföring av ett straffrättsligt förfarande även i de undantagsfall när en dom redan har meddelats i Sverige, föreskrivs i paragrafen att en dom för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat inte får verkställas i Sverige. Det följer av 48 kap. 3 § rättegångsbalken att begreppet dom även avser godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande om ordningsbot. Motsvarande reglering finns i lagföringslagen (3 § tredje stycket).

Hindret mot verkställighet gäller för såväl utdömd påföljd som för annan särskild rättsverkan såsom förverkande samt för beslutad återbetalningsskyldighet till staten. Hindret gäller dock inte verkställighet av domen i den del som avser enskilt anspråk med anledning av brottet.

Hindret mot verkställighet inträder omedelbart vid den tidpunkt när åklagaren ansöker om att det straffrättsliga förfarandet ska överföras till en annan medlemsstat. Hindret upphör om det straffrättsliga förfarandet ska kvarbli i eller återgå till Sverige på grund av att ansökan återkallas eller avslås. Detsamma gäller om det beslutas att det straffrättsliga förfarandet ska fortsätta eller återupptas i Sverige enligt artikel 21.5 i EU-förordningen på grund av att den anmodade myndigheten har avbrutit det överförda straffrättsliga förfarandet.

I praktiken är det Kriminalvården och andra myndigheter som ansvarar för verkställigheten av en dom som ska se till att verkställigheten avbryts.

Åtalspreskription

4 § En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat medför förlängning av tiden för åtalspreskription i Sverige med sex månader för det eller de brott som ansökan omfattar.

I paragrafen föreskrivs att tiden för åtalspreskription i Sverige förlängs med sex månader för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Paragrafen är tillämplig på brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och medför att tiden för åtalspreskription i Sverige för sådana brott förlängs med sex månader. Bestämmelsen har betydelse i situationer när ett straffrättsligt förfarande ska kvarbli i eller återgå till Sverige på grund av att en ansökan om överföring återkallas eller avslås. Den har också betydelse om det beslutas att ett straffrättsligt förfarande ska fortsätta eller återupptas i Sverige enligt artikel 21.5 i EU-förordningen på grund av att den anmodade myndigheten har avbrutit det överförda straffrättsliga förfarandet. Paragrafen påverkar inte tillämpningen av reglerna om absolut preskription i 35 kap. 4 § brottsbalken.

Rättegångshinder

5 § Om ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat efter att åtal har väckts vid svensk domstol, utgör det förhållandet rättegångshinder i brottmålet.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om rättegångshinder när ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.

Om åtal har väckts för ett brott vid svensk domstol medför, enligt paragrafen, överföring av det straffrättsliga förfarandet till en annan medlemsstat rättegångshinder i brottmålet vid den svenska domstolen. Paragrafen blir tillämplig så snart åklagaren får information om att det är slutligt avgjort att det straffrättsliga förfarandet ska överföras till den anmodade staten, dvs. efter eventuella överklagandeprocesser i den anmodade staten. Bestämmelsen är alltså inte tillämplig redan i samband med en ansökan om att det straffrättsliga förfarandet ska överföras. Under mellantiden, alltså från det att en ansökan görs till dess att slutligt beslut fattas i överförandefrågan, kan det dock finnas skäl för domstolen att avvakta med rättegången till dess att frågan om överföring av det straffrättsliga förfarandet är slutligt avgjord. Så torde ofta vara fallet för att inte föregå åklagarens ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet, vilken syftar till att uppnå förordningens mål om en effektiv och korrekt rättsskipning. I avvaktan på slutligt avgörande i överförandefrågan bör domstolen exempelvis vara försiktig med att vidta åtgärder för att inhämta personutredning, åtminstone i andra fall än då den misstänkte är frihetsberövad och sådant inhämtande inte kan anstå utan att riskera att målet försenas om den anmodade statens beslut blir negativt. Med anledning av att åklagare är ansökande myndighet kan det finnas skäl för domstolen att i det enskilda fallet rådgöra med ansvarig åklagare.

Rättegångshindret enligt paragrafen ska beaktas ex officio. Åklagaren bör underrätta domstolen om rättegångshindret och omedelbart lägga ned åtalet. Om åklagaren inte lägger ned åtalet ankommer det på domstolen att meddela ett avvisningsbeslut på grund av rättegångshindret. Målet vid den svenska domstolen ska avslutas skyndsamt för att motverka risken för parallella processer i olika medlemsstater. Motsvarande reglering finns i lagföringslagen (3 § andra stycket).

3 kap. När en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige

Prop. 2025/26:298

Anmodad myndighet

1 § Åklagare är behörig att handlägga och fatta beslut om ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden till Sverige.

I paragrafen anges den anmodade myndigheten i Sverige enligt EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Enligt paragrafen är åklagare, enligt artikel 2.4 i EU-förordningen, behörig att besluta om en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska bifallas eller avslås samt att vidta efterföljande åtgärder i enlighet med EU-förordningen eller nationell rätt. Det innebär att åklagaren ska sköta förfarandet kring beslutsfattandet enligt vad som följer av artiklarna 11–13 i EU-förordningen. Det medför också skyldigheter för åklagaren att lämna information till misstänkta, tilltalade och brottsoffer (se bland annat artiklarna 15.1 och 16.1) samt att samråda och ha ett informationsutbyte med den ansökande statens behöriga myndigheter (se exempelvis artiklarna 14 och 23). Åklagaren är genom paragrafen behörig att vidta alla de åtgärder som åläggs den anmodade myndigheten enligt EU-förordningen.

Tvångsmedel och andra utredningsåtgärder

2 § Om åklagare tar emot en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör ett brott som bara med stöd av artikel 3 i EU-förordningen kan lagföras i Sverige och den misstänkte eller tilltalade befinner sig i Sverige, får

1. de tvångsmedel användas som enligt svensk lag får användas i fråga om brottet, och

2. AI-system enligt 4 § 4 lagen (2026:806) om användning av AI-system för ansiktsgenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål användas för att lokalisera någon som är anhållen eller häktad med stöd av 1.

I fråga om tvångsmedel enligt första stycket 1 tillämpas det som föreskrivs i svensk lag.

Vid användning av AI-system enligt första stycket 2 tillämpas bestämmelserna i lagen om användning av AI-system för ansiktsgenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål, med undantag för 7 § andra stycket.

I paragrafen, som utformats enligt *Lagrådets* förslag, regleras möjligheten att i Sverige använda straffprocessuella tvångsmedel och AI-system för ansiktsgenkänning i realtid när svensk domstols behörighet enbart kan grundas på artikel 3 i EU-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Enligt paragrafens *första stycke* får tvångsmedel och AI-system för ansiktsgenkänning i realtid, under vissa förutsättningar, användas i Sverige även om svensk ursprunglig behörighet saknas och behörighet enbart kan grundas på artikel 3 i EU-förordningen. En förutsättning för det är att åklagaren har mottagit en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige. Ansökan bör då vara så fullständig att åklagaren kan bedöma behovet av och möjligheterna till att använda tvångsmedel och AI-system för ansiktsgenkänning i realtid. Det förutsätts alltså att åklagaren får tillräcklig information för att bland annat kunna bedöma om

Prop. 2025/26:298 gärningen utgör brott enligt svensk lag och vilken straffskala som är tillämplig eftersom det kan ha betydelse för möjligheten att använda åtgärder enligt paragrafen. Detta hindrar dock inte att beslut om en åtgärd vid behov kan fattas skyndsamt och även innan eventuella kompletteringar som krävs för att kunna fatta ett slutligt beslut i överförandefrågan har inkommit. Vidare krävs det inte att den ansökande myndigheten begär att exempelvis tvångsmedel ska användas. Däremot kan en sådan begäran vara en indikation på att det finns behov av att besluta om en viss åtgärd. Enligt artikel 21.3 i EU-förordningen ska den ansökande och anmodade myndigheten samarbeta i fråga om provisoriska åtgärder som vidtas före överföringen och i enlighet med artikel 21.2.

En ytterligare förutsättning för att de aktuella åtgärderna ska få användas enligt paragrafen är att den misstänkta eller tilltalade befinner sig i Sverige. Kravet gäller när beslutet om åtgärden fattas.

Om förutsättningarna som anges i paragrafens första stycke är uppfyllda framgår av *första stycket första punkten* att de tvångsmedel som enligt svensk lag får användas i fråga om brottet får användas. Det innebär alltså att svenska myndigheter får använda tvångsmedel på samma sätt som enligt svensk lag. Det handlar då bland annat om tvångsmedel som regleras i 24–28 kap. rättegångsbalken såsom häktning, anhållande, reseförbud, anmälningsskyldighet, kvarstad, beslag och husrannsakan, men också om åtgärder som regleras i särskild lag, till exempel hemlig dataavläsning.

Enligt *första stycket andra punkten* får även AI-system för ansiktsgenkänning i realtid användas för att lokalisera någon som har anhållits eller häktats med stöd av första punkten. Tekniken kan då användas för att hitta personer som har anhållits eller häktats i sin frånvaro. Möjligheten att använda AI-system för ansiktsgenkänning i realtid är begränsad till de situationer som anges i 4 § 4 lagen om användning av AI-system för ansiktsgenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål. Det innebär att AI-system för ansiktsgenkänning i realtid får användas för att lokalisera eller identifiera en person som skäligen kan misstänkas ha begått ett sådant brott som avses i bilaga II till AI-förordningen och för vilket det i straffskalan ingår fängelse i fyra år eller mer eller sådant straff kan följa för försök, förberedelse eller stämpling till sådana brott i syfte att utreda eller lagföra brottet. Prövningen av dessa förutsättningar får då göras i förhållande till det eller de brott som ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet avser.

Av paragrafens *andra stycke* framgår att det som föreskrivs i svensk lag ska tillämpas i fråga om tvångsmedel. Det innebär bland annat att det som anges i 24–28 kap. rättegångsbalken kommer att gälla i fråga om exempelvis förutsättningar för användning av tvångsmedel och förfaranden vad gäller tidsfrister, krav på förhandling och överklagande. För exempelvis häktning kommer enligt huvudregeln i 24 kap. 1 § rättegångsbalken alltså krävas att det föreligger sannolika skäl för ett häktningsgrundande brott, att det finns skäl för häktning och att åtgärden är proportionerlig. Detsamma gäller de särskilda regler som gäller för anhållande och häktning av någon som är under 18 år enligt 23 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Vid bedömningen av om en viss tvångsmedelsåtgärd är proportionerlig måste det beaktas att en eventuell påföljd, enligt kravet på iakttagande av den

lindrigaste lagens princip, kan komma att bli lindrigare än vad som annars följer av svensk rätt (se artikel 22.8 i EU-förordningen).

Enligt *tredje stycket* ska bestämmelserna i lagen om användning av AI-system för ansiktsgenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen tillämpas vid användning av sådant AI-system. Det innebär att den lagens bestämmelser om bland annat tillståndsprövning, omedelbart upphörande och underrättelser gäller. Den lagens bestämmelser om forum i 7 § andra stycket ska dock inte tillämpas. Forum ska i stället följa vad som gäller vid domstolsprövning av ett beslut enligt denna lag, se avsnitt 9.3.

3 § Åtgärder enligt 2 § får inte användas om det kan antas att ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet kommer att avslås.

Paragrafen innehåller ett undantag från möjligheten att använda tvångsmedel och AI-system för ansiktsgenkänning i realtid enligt 2 §. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Enligt paragrafen får tvångsmedel m.m. enligt 2 § inte användas om det kan antas att ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet kommer att avslås. Åklagaren och rätten måste alltså göra en förhandsbedömning av hur frågan om överföring av det straffrättsliga förfarandet kommer att bedömas. Om det vid en sådan bedömning framstår som antagligt att ansökan kommer att avslås, får åtgärderna inte vidtas. Så kan exempelvis vara fallet om den gärning som ansökan avser inte utgör brott enligt svensk lag, om den misstänkte eller tilltalade på grund av sin ålder inte kan hållas straffrättsligt ansvarig för brottet eller om det framgår att någon av de andra avslagsgrunderna i artikel 12 i EU-förordningen föreligger.

Prövning i domstol

4 § Misstänkta, tilltalade och brottsoffer får inom 15 dagar från mottagandet av åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige begära rättens prövning av beslutet. Begäran om en sådan prövning ska göras skriftligen hos åklagaren, som med ett eget yttrande ska överlämna ärendet till tingsrätten.

Paragrafen reglerar vilka beslut som kan bli föremål för domstolsprövning i Sverige och hur en begäran om sådan prövning ska göras. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Enligt *första stycket första meningen* får misstänkta, tilltalade och brottsoffer begära domstolens prövning av åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige. Andra beslut som fattas med stöd av EU-förordningen eller denna lag kan alltså inte underställas domstolsprövning, såsom åklagarens beslut att avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

Tidsfristen för att begära rättens prövning av åklagarens beslut är 15 dagar från dagen för mottagande av beslutet. Det förhållande att fristdagen ska räknas från det att beslutet mottogs innebär inte ett krav på att beslutet formellt ska delges.

Prop. 2025/26:298 Av första stycket andra meningen framgår att en begäran om domstolsprövning ska göras skriftligen hos åklagaren, som med ett eget yttrande ska överlämna ärendet till tingsrätten.

5 § Behörig domstol är laga domstol i brottmål enligt 19 kap. rättegångsbalken.
Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, är behörig domstol den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om behörig domstol. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Av första stycket framgår att behörig domstol är laga domstol i brottmål enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Det kan dock uppstå situationer när det inte går att fastställa behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken, exempelvis när brottet inte har begåtts i Sverige och det inte heller finns någon misstänkt. I sådana situationer finns i *andra stycket* en kompletterande forumbestämmelse enligt vilken behörig domstol är den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet. Denna forumregel är subsidiär till rättegångsbalkens forumregler och ska alltså endast tillämpas om det inte går att fastställa en behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken.

6 § Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål.

Paragrafen reglerar vilken processordning som gäller vid handläggningen i domstol. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Enligt paragrafen ska reglerna om domstols handläggning i brottmål tillämpas vid domstolens handläggning av ärendet. Den aktuella typen av ärende ska alltså inte handläggas enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden. Eftersom det är fråga om ärenden som ska handläggas enligt rättegångsbalken gäller bestämmelserna om brottmål som inte förutsätter att talan eller åtal har väckts, även kallat RB-ärenden. Ett sådant ärende ska registreras som ett brottmål (se 3 § förordningen [1996:271] om mål och ärenden i allmän domstol).

Paragrafen innebär att rättegångsbalkens regler om bland annat rättens sammansättning, jäv och överklagande blir tillämpliga. Tingsrätten ska därvid bestå av en lagfaren domare, eftersom det är fråga om ett ärende där huvudförhandling inte kan bli aktuellt (se 1 kap. 3 § rättegångsbalken). Hovrätten är av samma skäl domförlagd med tre lagfarna domare, se 2 kap. 4 § första och andra styckena rättegångsbalken. Tingsrättens beslut får överklagas och det krävs inte prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut (49 kap. 13 § sista stycket rättegångsbalken).

Eftersom det redan i tingsrätt är fråga om en överprövning och inte en förstainstansprövning kan reglerna i 52 kap. rättegångsbalken om överklagande av beslut tjäna som vägledning för tingsrättens handläggning av ärendet (jfr vad som gäller vid tingsrättens prövning i ärenden om klagan på godkänt strafföreläggande enligt 59 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken.) I 52 kap. rättegångsbalken finns bestämmelser om bland annat kraven på och hanteringen av ett överklagande, om

motparts eventuella svarsskrivelse och om att handläggningen som huvudregel är skriftlig. Prop. 2025/26:298

När det gäller handläggningstiden ska enligt artikel 17.1 i EU-förordningen ett slutligt beslut i rättsmedelsprocessen fattas utan onödigt dröjsmål och, om möjligt, inom 60 dagar. Det innebär alltså att prövningen i domstol bör ske med viss skyndsamhet.

Åtalsförordnande

7 § Bestämmelserna om krav på åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken gäller inte för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige med stöd av EU-förordningen har övertagit från en annan medlemsstat.

Paragrafen innehåller ett undantag från kravet på åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.1.

Undantaget gäller för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige har övertagit från en annan medlemsstat enligt EU-förordningen och inträder alltså när det straffrättsliga förfarandet har överförts.

Innebörden av paragrafen är att det inte ska göras någon ytterligare prövning av lämpligheten i att Sverige lagför det aktuella brottet än den som görs i samband med prövningen av om det straffrättsliga förfarandet ska överföras till Sverige enligt EU-förordningen. En annan sak är att de omständigheter som ska beaktas i fråga om åtalsprövning i vissa fall kan sammanfalla med de som ska beaktas vid prövningen av om det straffrättsliga förfarandet bör överföras till Sverige enligt förordningen.

Undantaget från kravet på åtalsförordnande ska inte sammanblandas med att åklagare på annan grund kan besluta att inte väcka åtal i ett överfört straffrättsligt förfarande. Det finns inte heller något som hindrar att åtal inte väcks på grund av att senare utredning exempelvis utvisar att gärningen inte är straffbar i Sverige, att brottet är preskriberat eller att den misstänkta inte hade uppnått svensk straffbarhetsålder vid tiden för brottet, jfr de obligatoriska vägrangrunderna i artikel 12.1 i EU-förordningen.

4 kap. Rättsligt biträde

Offentlig försvarare och målsägandebitråde

1 § Om en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör ett brott som bara med stöd av artikel 3 i EU-förordningen kan lagföras här, har misstänkta, tilltalade och brottsoffer samma rätt till offentlig försvarare och målsägandebitråde som vid en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål.

Paragrafen innehåller regler om offentlig försvarare och målsägandebitråde. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Enligt paragrafen har misstänkta, tilltalade och brottsoffer som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige rörande ett brott som bara kan lagföras här med stöd av artikel 3 i EU-förordningen samma rätt till offentlig försvarare och målsägandebitråde som vid en svensk förundersökning eller rättegång. Paragrafen är tillämplig när Sverige är anmodad stat och omedelbart i samband med att

Prop. 2025/26:298 Åklagaren mottar en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige, dvs. även innan åklagaren har fattat beslut med anledning av ansökan.

Om paragrafen är tillämplig ska alltså de svenska reglerna om offentlig försvarare och målsägandebitråde gälla. Förordnande av offentlig försvarare och målsägandebitråde ska då ske efter en bedömning enligt de kriterier som anges i 21 kap. 3 a § rättegångsbalken och lagen (1988:609) om målsägandebitråde samt den speciallagstiftning som finns i bland annat lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Beslut om offentlig försvarare och målsägandebitråde fattas av rätten. Åklagaren ska enligt 23 kap. 5 § rättegångsbalken anmäla behov av försvarare och målsägandebitråde till rätten.

2 § Staten ska stå för kostnader för offentlig försvarare och målsägandebitråde som uppstått med anledning av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

I paragrafen regleras hur kostnader för offentlig försvarare och målsägandebitråde ska hanteras. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Enligt paragrafen ska staten stå för kostnader för offentlig försvarare och målsägandebitråde som uppstått med anledning av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Bestämmelsen innebär att parterna inte kan bli skyldiga att återbetala statens kostnader för offentliga försvarare och målsägandebiträden i den del kostnaderna är hänförliga till frågan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Om det straffrättsliga förfarandet exempelvis kvarblir i Sverige och åtal väcks vid domstol måste alltså kostnaderna för det biträde som lämnats inom ramen för överförandeprocessen särskiljas från de kostnader som omfattas av återbetalningsskyldighet enligt 31 kap. rättegångsbalken. Även i avskrivningsfallen kan det bli aktuellt att särskilja kostnaderna. De rättsliga biträdena bör därför i sina kostnadsräkningar eller på annat sätt kunna redogöra för hur stor del av kostnaderna som är hänförliga till överförandefrågan.

Beslut om ersättning till offentlig försvarare och målsägandebitråde meddelas alltid av rätten, dvs. även om ett ärende har avgjorts eller avskrivits av åklagaren. Detta följer av de allmänna reglerna i brottmål.

3 § Beslut i frågor om offentlig försvarare och målsägandebitråde fattas av behörig domstol i brottmål enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, är behörig domstol den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

Paragrafen innehåller forumbestämmelser som pekar ut behörig domstol i frågor om offentlig försvarare och målsägandebitråde. Frågan behandlas i avsnitt 11.1.

Enligt paragrafens *första stycke* ska beslut i frågor om offentlig försvarare och målsägandebitråde fattas av behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken. Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, exempelvis för att brottet har begåtts utomlands och det inte finns någon identifierad misstänkt, följer det av *andra stycket* att

behörig domstol är den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet. Prop. 2025/26:298

Offentligt biträde

4 § Misstänkta, tilltalade och brottsoffer som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har rätt till ett offentligt biträde, om det behövs.

I paragrafen regleras rätten till offentligt biträde för den som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Enligt paragrafen ska ett offentligt biträde förordnas för misstänkta, tilltalade och brottsoffer som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, om det behövs. Paragrafen är tillämplig vid överföring av straffrättsliga förfaranden både till och från Sverige.

Enligt paragrafen föreligger det ingen presumtion för att ett offentligt biträde ska förordnas. Tvärtom kan det antas att det inte finns något behov av biträde i de flesta ärenden. Det kan exempelvis handla om att den enskilde inte har några invändningar mot en överföring av förfarandet eller att det står klart att det inte finns förutsättningar för en överföring. Det kan också vara så att den enskilde redan har biträde av en offentlig försvarare eller ett målsägandebiträde.

Det krävs alltså positivt stöd för att det finns ett behov av offentligt biträde i varje enskilt fall. Vid bedömningen av behovet bör det beaktas om den enskilde får eller har fått biträde på annat sätt, exempelvis av offentlig försvarare eller målsägandebiträde i Sverige eller av ett biträde i en annan medlemsstat. Den enskildes inställning till överförandefrågan och om beslutet kan komma att gå denne emot kan påverka behovsbedömningen, liksom hur stor betydelse och vilka konsekvenser en överföring kan komma att få för den enskilde. En annan faktor av betydelse är hur komplicerad överförandefrågan är. Om det exempelvis kan bli aktuellt att åberopa en fakultativ vägransgrund kan det tala för att offentligt biträde bör utses. Att den enskilde har för avsikt att eller har överklagat ett beslut om överföring av ett straffrättsligt förfarande kan också tala för behov av biträde. Om den enskilde uttryckligen avstår från biträde bör det normalt sett inte finnas behov av offentligt biträde.

Eftersom ärenden om överföring av straffrättsliga förfaranden handläggs av åklagare är det åklagare som fattar beslut om att förordna offentligt biträde (se 2 § lagen om offentligt biträde). Även i övrigt gäller bestämmelserna i lagen om offentligt biträde. Det innebär bland annat att kostnaderna för det offentliga biträdet ska stanna på staten, se 4 §. Det innebär också, enligt 7 §, att beslut enligt lagen om offentligt biträde överklagas i samma ordning som gäller för överklagande av dom eller beslut i det mål eller ärende i vilket biträdet har förordnats.

15.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

1 § *Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag helt eller delvis ska tillämpas vid överförande av lagföring för brott till eller från en stat som har tillträtt den europeiska konventionen av den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål.*

Lagen gäller dock inte

1. när det gäller trafikbrott, i förhållande till en stat som har tillträtt den europeiska konventionen av den 30 november 1964 om straff för vägtrafikbrott, eller

2. om Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden är tillämplig.

Paragrafen innehåller bestämmelser om regeringens möjlighet att meddela föreskrifter om att lagen ska tillämpas i förhållande till andra länder och lagens tillämplighet i övrigt. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Ändringarna i *första stycket* är redaktionella anpassningar till den terminologi som numera används i 8 kap. regeringsformen.

Det förs in ett nytt *andra stycke* där *första punkten* motsvaras av den hittillsvarande andra meningen. *Andra punkten* innehåller en upplysning om att lagen inte gäller om EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden är tillämplig. Det innebär alltså att lagen enbart kommer att gälla i förhållande till stater som inte är bundna av EU-förordningen eller, enligt vad som gällt sedan tidigare, som har tillträtt trafikbrottskonventionen.

15.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

4 kap.

1 § En arresteringsorder får översändas genom Schengens informationssystem (SIS) eller genom ett annat system för eftersökning av personer som är misstänkta för brott.

Om det är känt att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, får arresteringsordern skickas direkt till en behörig åklagare. Detta ska ske i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.

Riksåklagaren bestämmer vilka åklagare som är behöriga att handlägga ärenden enligt denna lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser om på vilket sätt en europeisk arresteringsorder sänds över till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *andra stycket* ersätts angivna kommunikationsmedel med en hänvisning till artikel 3 i digitaliseringsförordningen. Övriga ändringar är språkliga.

15.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:500) om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut i vissa fall

3 kap.

2 § Ett frysningsbeslut *ska* skickas direkt till *en* behörig åklagare. Frysningsbeslutet *ska* åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilagan till rambeslutet.

Frysningsbeslutet och intyget *ska* översändas *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om på vilket sätt ett frysningsbeslut med tillhörande intyg sänds över till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *andra stycket* ersätts angivna kommunikationsmedel med en hänvisning till artikel 3 i digitaliseringsförordningen.

Övriga ändringar är språkliga.

15.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:1427) om erkännande och verkställighet av bötesstraff inom Europeiska unionen

3 kap.

6 § *En behörig myndighet eller en centralmyndighet i den andra medlemsstaten ska sända över beslutet om bötesstraff och intyget till Kronofogdemyndigheten.*

Beslutet om bötesstraff och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om på vilket sätt ett beslut om bötesstraff med tillhörande intyg sänds över till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *andra stycket* ersätts angivna kommunikationsmedel med en hänvisning till artikel 3 i digitaliseringsförordningen.

Övriga ändringar är språkliga.

15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:423) om erkännande och verkställighet av beslut om förverkande i vissa fall

3 kap.

6 § Ett beslut om förverkande och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om på vilket sätt ett beslut om förverkande med tillhörande intyg sänds över till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.

Angivna kommunikationsmedel ersätts med en hänvisning till artikel 3 i digitaliseringsförordningen.

15.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen

3 kap.

6 § En utländsk dom som sänds över för erkännande och verkställighet ska sändas till Kriminalvården. Domen ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga I till rambeslutet.

Domen och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Paragrafen innehåller bestämmelser om på vilket sätt en utländsk dom med tillhörande intyg sänds över till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *första stycket* utgår ”skriftligen” som en följd av att angivna kommunikationsmedel tas bort i andra stycket.

I *andra stycket* ersätts angivna kommunikationsmedel med en hänvisning till artikel 3 i digitaliseringsförordningen.

15.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:485) om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen Prop. 2025/26:298

3 kap.

6 § Ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder ska sändas till *en* behörig åklagare. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga 1 till rådets rambeslut 2009/829/RIF.

Beslutet och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Paragrafen innehåller bestämmelser om på vilket sätt ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder med tillhörande intyg sänds över till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *första stycket* utgår ”skriftligen” som en följd av att angivna kommunikationsmedel tas bort i andra stycket.

I *andra stycket* ersätts angivna kommunikationsmedel med en hänvisning till artikel 3 i digitaliseringsförordningen.

Övriga ändringar är språkliga.

15.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder

3 kap.

2 § En europeisk skyddsorder ska sändas till *en* behörig åklagare. Skyddsordern ska vara upprättad i enlighet med bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU, i den ursprungliga lydelsen, och vara skriven på svenska eller åtföljas av en översättning till svenska.

Den europeiska skyddsordern ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om på vilket sätt en europeisk skyddsorder sänds över till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *andra stycket* ersätts angivna kommunikationsmedel med en hänvisning till artikel 3 i digitaliseringsförordningen.

Övriga ändringar är språkliga.

15.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen

3 kap.

6 § En dom på frivårdspåföljd ska sändas till Kriminalvården. Domen ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga I till rådets rambeslut 2008/947/RIF.

Domen och intyget ska sändas över *i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.*

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

Paragrafen innehåller bestämmelser om på vilket sätt en dom på frivårdspåföljd med tillhörande intyg sänds till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *första stycket* utgår ”skriftligen” som en följd av att angivna kommunikationsmedel tas bort i andra stycket.

I *andra stycket* ersätts angivna kommunikationsmedel med en hänvisning till artikel 3 i digitaliseringsförordningen.

15.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder

3 kap.

13 § En utredningsorder ska sändas till *en* behörig åklagare eller tingsrätt och vara upprättad i enlighet med formuläret i bilaga A till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU, i den ursprungliga lydelsen.

Utredningsordern ska sändas över i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete.

Utredningsordern ska vara skriven på eller översatt till svenska. Om den åklagare eller tingsrätt som handlägger ärendet bedömer att det är lämpligt i det enskilda fallet, får utredningsordern vara skriven på eller översatt till engelska.

Paragrafen innehåller bestämmelser om på vilket sätt en utredningsorder sänds över till Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 12.

I *första stycket* utgår ”skriftligen” som en följd av att ett nytt kommunikationsmedel införs i andra stycket.

I *andra stycket*, som är nytt, regleras kommunikationsmedel genom en hänvisning till artikel 3 i digitaliseringsförordningen.

Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

2024/3011

18.12.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/3011

av den 27 november 2024

om överföring av straffrättsliga förfaranden

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 82.1 andra stycket b och d,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Unionen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (2) I Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen ⁽³⁾ anges att medlemsstaterna ska överväga möjligheterna att koncentrera lagföringen i gränsöverskridande multilaterala mål till en medlemsstat för att öka effektiviteten i lagföringen samtidigt som korrekt rättskipning garanteras.
- (3) I åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål ⁽⁴⁾ efterlyses ett instrument som gör det möjligt att överföra lagföring till andra medlemsstater.
- (4) Det är nödvändigt att vidareutveckla det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna för att gagna en effektiv och korrekt rättskipning i brottmål inom det gemensamma området med frihet, säkerhet och rättvisa och för att säkerställa att den bäst lämpade medlemsstaten utreder eller lagför ett brott. Gemensamma regler i medlemsstaterna om överföring av straffrättsliga förfaranden skulle särskilt kunna bidra till att förhindra onödiga parallella straffrättsliga förfaranden i olika medlemsstater avseende samma sakförhållanden och samma person, vilka skulle kunna leda till att principen *ne bis in idem* åsidosätts. Sådana gemensamma regler skulle också kunna minska antalet parallella straffrättsliga förfaranden avseende samma sakförhållanden eller samma person som genomförs i olika medlemsstater. Sådana gemensamma regler syftar också till att säkerställa att en överföring av ett straffrättsligt förfarande är möjlig om överlämnandet av en person för åtal enligt en europeisk arresteringsorder enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF ⁽⁵⁾ försenas eller vägras, till exempel på grund av att parallella straffrättsliga förfaranden för samma brott pågår i en annan medlemsstat, för att undvika straffrihet för den person som ska lagföras.
- (5) Gemensamma regler om överföring av straffrättsliga förfaranden är också nödvändiga för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet på ett effektivt sätt, vilket är särskilt viktigt när det gäller brott som begås av kriminella organisationer, till exempel narkotikahandel, smuggling av migranter, människohandel, olaglig handel med skjutvapen, miljöbrott, it-brottslighet och penningtvätt. Lagföring av kriminella organisationer som är verksamma i flera medlemsstater kan skapa stora svårigheter för de berörda myndigheterna. Överföring av straffrättsliga förfaranden är ett viktigt verktyg som skulle stärka kampen mot kriminella organisationer som är verksamma i unionen.

⁽¹⁾ EUT C, C/2023/869, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/869/oj>.

⁽²⁾ Europaparlamentets ständpunkt av den 23 april 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 5 november 2024.

⁽³⁾ EUT C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽⁴⁾ EGT C 12, 15.1.2001, s. 10.

⁽⁵⁾ Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1).

- (6) För att i samband med överföring av straffrättsliga förfaranden säkerställa ett effektivt samarbete mellan myndigheter och anmodade myndigheter bör regler om sådan överföring fastställas genom en rättsligt bindande och direkt tillämplig unionsakt.
- (7) Denna förordning bör vara tillämplig på alla ansökningar om överföring som utfärdas inom ramen för straffrättsliga förfaranden.
- (8) Rådets rambeslut 2009/948/RIF⁽⁹⁾ syftar till att förhindra situationer där samma person är föremål för parallella straffrättsliga förfaranden i olika medlemsstater avseende samma sakförhållanden, vilket skulle kunna leda till slutliga avgöranden i två eller flera medlemsstater. Genom det rambeslutet införs därför ett förfarande för direkta samråd mellan de berörda medlemsstaternas behöriga myndigheter i syfte att uppnå samförstånd om en effektiv lösning för att undvika de negativa följder som uppkommer av sådana parallella förfaranden och tids- och resurslöseri för dessa behöriga myndigheter. Om dessa behöriga myndigheter, efter samråd i enlighet med det rambeslutet, beslutar att koncentrera förfarandena till en medlemsstat genom överföring av straffrättsliga förfaranden, bör sådana överföringar utföras i enlighet med denna förordning.
- (9) Andra rättsakter på det straffrättsliga området, särskilt sådana som rör särskilda brottstyper, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541⁽⁷⁾ och rådets rambeslut 2002/475/RIF⁽⁸⁾ och 2008/841/RIF⁽⁷⁾, innehåller bestämmelser som hänvisar till de faktorer som ska beaktas i syfte att centralisera de straffrättsliga förfarandena till en enda medlemsstat i händelse av att mer än en medlemsstat med giltig verkan kan lagföra på grundval av samma sakförhållanden. Om de behöriga myndigheterna i de berörda medlemsstaterna, efter samarbete i enlighet med dessa rättsakter, beslutar att centralisera de straffrättsliga förfarandena till en enda medlemsstat genom överföring av straffrättsliga förfaranden, bör sådana överföringar utföras i enlighet med denna förordning.
- (10) Det har antagits flera unionsrättsakter om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar och straffrättsliga avgöranden, särskilt rådets rambeslut 2005/214/RIF⁽¹⁰⁾, 2008/909/RIF⁽¹¹⁾ och 2008/947/RIF⁽¹²⁾. Denna förordning kompletterar dessa rambeslut och påverkar inte deras tillämpning.
- (11) Denna förordning påverkar inte spontant informationsutbyte som regleras av andra unionsrättsakter.
- (12) Denna förordning är inte tillämplig på beslut om omtilldelning, sammanslagning eller uppdelning av mål med avseende på vilka Europeiska åklagarmyndigheten har utövat sin behörighet i enlighet med rådets förordning (EU) 2017/1939⁽¹³⁾.
- (13) Vid tillämpning av denna förordning bör medlemsstaterna utse sina behöriga myndigheter på ett sätt som främjar principen om direkta kontakter mellan dessa myndigheter.
- (14) I enlighet med denna förordning och för att underlätta en effektiv tillämpning av den i hela unionen bör en annan myndighet, i händelse av att strukturen i de interna rättssystemen i medlemsstater med traditioner som grundar sig på common law inte ger domstolarna och åklagarna möjlighet att vidta åtgärder som är underordnade beslutet att bifalla eller avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, kunna vidta sådana underordnade åtgärder, förutsatt att den har behörighet att vidta åtgärder i straffrättsliga förfaranden. Deltagandet av en sådan behörig myndighet bör inte på något sätt påverka det beslut som uteslutande ska fattas av en domare, domstol, undersökningsdomare eller allmän åklagare om huruvida en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska bifallas eller avslås och som ofrånkomligen bör inbegripa dess bedömning av skälen för avslag enligt denna
- (9) Rådets rambeslut 2009/948/RIF av den 30 november 2009 om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden (EUT L 328, 15.12.2009, s. 42).
- (7) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT L 88, 31.3.2017, s. 6).
- (8) Rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism (EGT L 164, 22.6.2002, s. 3).
- (7) Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).
- (10) Rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff (EUT L 76, 22.3.2005, s. 16).
- (11) Rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (EUT L 327, 5.12.2008, s. 27).
- (12) Rådets rambeslut 2008/947/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på domar och övervakningsbeslut i syfte att övervaka alternativa påföljder och övervakningsåtgärder (EUT L 337, 16.12.2008, s. 102).
- (13) Rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (EUT L 283, 31.10.2017, s. 1).

förordning. Deltagandet av varje annan behörig myndighet är endast avsett att underlätta ett sådant rättsligt beslutsfattande och en effektiv tillämpning av denna förordning.

- (15) Om det är nödvändigt på grund av strukturen i medlemsstaternas interna rättssystem, bör det vara möjligt för medlemsstaterna att utse en eller flera centrala myndigheter med ansvar för administrationen av överföringen och mottagandet av ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande, samt för övrig officiell korrespondens i samband med sådana ansökningar. Sådana centrala myndigheter skulle också kunna tillhandahålla administrativ stöd och ha samordnande och stödjande roller för att på så sätt underlätta och främja bifallandet av ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande.
- (16) Enligt vissa unionsrättsakter krävs det redan att medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder för att fastställa behörighet med avseende på specifika brott, såsom brott med anknytning till terroristverksamhet enligt direktiv (EU) 2017/541 eller förfalskning av euron enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/62/EU⁽¹⁹⁾, i fall där överlämnande av en person vägras.
- (17) För att säkerställa att det är möjligt att överföra straffrättsliga förfaranden i enlighet med denna förordning när så krävs för en effektiv och korrekt rättskipning och för ett effektivt skydd av de misstänkta, de tilltalades och brottsoffrens grundläggande rättigheter enligt unionsrätten, bör det i denna förordning föreskrivas behörighet i särskilda fall så att den anmodade staten kan utöva behörighet med avseende på de brott på vilka den ansökande statens nationella rätt är tillämplig. Den anmodade staten bör ha behörighet med avseende på de brott för vilka överföringen av det straffrättsliga förfarandet begärs, närhelst den medlemsstaten anses vara bäst lämpad att lagföra det ifrågakvarande brottet. Bestämmelserna om behörighet i denna förordning bör inte hindra medlemsstaterna från att anta nationella åtgärder för att säkerställa att de kan utöva behörighet i de särskilda fall som föreskrivs i denna förordning.
- (18) Utöver den behörighet som redan föreskrivs i den anmodade statens nationella rätt bör behörighet fastställas på grundval av särskilda skäl som anges i denna förordning, närhelst den medlemsstaten anses vara bäst lämpad att lagföra. Den anmodade staten bör ha behörighet i situationer där den anmodade staten vägrar att överlämna en misstänkt eller tilltalad som är föremål för en europeisk arresteringsorder och som uppehåller sig i den anmodade staten och är medborgare eller bosatt i den staten, om en sådan vägran grundar sig på de särskilda skäl som anges i denna förordning. Behörighet bör till exempel fastställas om överlämnande vägras på grundval av artikel 4.7 b i rambeslut 2002/584/RIF, som är tillämplig i situationer där brott har begåtts utanför den utfärdande medlemsstatens territorium och åtal enligt den verkställande medlemsstatens nationella rätt inte är tillåtet för sådana brott, när de begåtts utanför den verkställande statens territorium. Den bestämmelsen kan tillämpas i situationer där ett brott begås på en annan medlemsstats eller ett tredjelands territorium av medborgare i andra medlemsstater eller tredjelandsmedborgare och den misstänkte eller tilltalade är bosatt i den anmodade staten. Detta är särskilt viktigt när det gäller allvarliga brott mot världssamfundets grundläggande värden, såsom krigsförbrytelser eller folkmord, där en risk för straffrihet kan uppstå på grund av att verkställandet av en europeisk arresteringsorder vägras på grundval av artikel 4.7 b i rambeslut 2002/584/RIF. Den anmodade staten bör också ha behörighet om brottet får verkningar eller orsakar skada främst i den anmodade staten. Skada bör beaktas förutsatt att den är ett av brottsrekvisiten, i enlighet med den anmodade statens nationella rätt. Den anmodade staten bör också ha behörighet när straffrättsliga förfaranden redan pågår i den staten mot samma misstänkta eller tilltalade person med avseende på andra sakförhållanden, så att den personens samlade påstådda brottsliga gärningar kan prövas i en enda jurisdiktion, eller när straffrättsliga förfaranden pågår i den staten mot andra personer avseende samma, delvis samma eller relaterade sakförhållanden, vilket kan vara av särskild relevans när det gäller att koncentrera utredningen och lagföringen av en kriminell organisation till en medlemsstat. I båda fallen bör den misstänkte eller tilltalade i det straffrättsliga förfarande som överförs vara medborgare eller bosatt i den anmodade staten.
- (19) För att uppfylla syftet med denna förordning och förhindra behörighetskonflikter, med särskilt beaktande av de medlemsstater vars rättssystem baseras på principen om obligatorisk lagföring och de medlemsstater där obligatorisk lagföring endast gäller för vissa brott, bör den ansökande staten, när den ansöker om en överföring av ett straffrättsligt förfarande, kunna avsäga sig lagföringen av den berörda personen med avseende på det brott för vilket överföringen begärs. Denna förordning bör därför medge att de behöriga myndigheterna i den ansökande

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/62/EU av den 15 maj 2014 om straffrättsligt skydd av euron och andra valutor mot penningförfalskning och om ersättande av rådets rambeslut 2000/383/RIF (EUT L 151, 21.5.2014, s. 1).

staten avstår sig, vilandeförklarar eller avbryter de straffrättsliga förfaranden som anhängiggjorts vid dem till förmån för den medlemsstat som har bättre förutsättningar för lagföring, även om dessa myndigheter i enlighet med nationell rätt skulle vara skyldiga att lagföra. Detta bör inte påverka tillämpningen av de bestämmelser om effekter av överföring av ett straffrättsligt förfarande i den ansökande staten som fastställs i denna förordning.

- (20) Denna förordning står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänts i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*) och i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- (21) Denna förordning påverkar inte processuella rättigheter som följer av stadgan eller av andra unionsrättsakter, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU⁽¹³⁾, 2012/13/EU⁽¹⁴⁾, 2013/48/EU⁽¹⁵⁾, (EU) 2016/343⁽¹⁶⁾, (EU) 2016/800⁽¹⁷⁾ och (EU) 2016/1919⁽¹⁸⁾, för de medlemsstater som är bundna av dem. Den ansökande myndigheten bör i synnerhet säkerställa att dessa rättigheter enligt unionsrätten och nationell rätt respekteras när den ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande enligt denna förordning.
- (22) Medlemsstaterna bör säkerställa att sårbara personers behov beaktas vid tillämpningen av denna förordning. I enlighet med kommissionens rekommendation av den 27 november 2013 om processuella garantier för sårbara misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden⁽¹⁹⁾ bör sårbara misstänkta eller sårbara tilltalade förstas som alla misstänkta eller tilltalade som på grund av ålder, psykiskt eller fysiskt tillstånd eller eventuellt funktionshinder inte kan förstå eller delta effektivt i straffrättsliga förfaranden.
- (23) På samma sätt bör medlemsstaterna vid tillämpningen av denna förordning säkerställa att de processuella rättigheterna för misstänkta och tilltalade som är frihetsberövade före rättegång beaktas, och i förekommande fall ta hänsyn till kommissionens rekommendation (EU) 2023/681⁽²²⁾.
- (24) En ansökande myndighet bör kunna ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden antingen på eget initiativ – oberoende av om detta sker efter samråd med en anmodad myndighet eller inte – eller på förslag av en misstänkt eller tilltalad eller på förslag av ett brottsoffer. Denna förordning bör inte medföra någon skyldighet att ansöka om överföring av eller att överföra straffrättsliga förfaranden. Vid övervägandet av huruvida en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör utfärdas, bör den ansökande myndigheten bedöma om en sådan överföring skulle gagna målet om en effektiv och korrekt rättskipning, bland annat om den är proportionell och lämplig för det berörda förfarandet. Denna bedömning bör göras från fall till fall för att fastställa vilken medlemsstat som är bäst lämpad att lagföra brottet i fråga.
- (25) Vid bedömningen av huruvida en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande är berättigad bör den ansökande myndigheten beakta flera kriterier, vars prioritet och vikt bör baseras på omständigheterna och sakfrågan i varje enskilt fall. Alla relevanta faktorer bör beaktas i rättskipningens intresse. Om brottet till exempel helt eller delvis har begåtts på den anmodade statens territorium, eller om merparten av de effekter eller en betydande del av den skada som brottet orsakat, i de fall där dessa effekter eller denna skada utgör en del av brottsrekvisiten, har uppstått på den anmodade statens territorium, bör den staten kunna anses ha bättre förutsättningar att lagföra, med tanke på att den bevisning som ska samlas in, såsom vittnesmål, förhör med brottsoffer eller sakkunnigutlåtanden, finns tillgänglig i den anmodade staten och därmed lättare kan inhämtas om det straffrättsliga förfarandet överförs. Dessutom skulle inledandet av ett senare skadeståndsförfarande i den anmodade staten underlättas om även det

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 280, 26.10.2010, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 142, 1.6.2012, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underriktad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulara myndigheter under frihetsberövandet (EUT L 294, 6.11.2013, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/343 av den 9 mars 2016 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden (EUT L 65, 11.3.2016, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/800 av den 11 maj 2016 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden (EUT L 132, 21.5.2016, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1919 av den 26 oktober 2016 om rätts hjälp för misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden och för eftersökta personer i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder (EUT L 297, 4.11.2016, s. 1).

⁽²¹⁾ EUT C 378, 24.12.2013, s. 8.

⁽²²⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2023/681 av den 8 december 2022 om processuella rättigheter för misstänkta och tilltalade som är frihetsberövade före rättegång och om materiella förhållanden vid frihetsberövande (EUT L 86, 24.3.2023, s. 44).

underliggande förfarandet för fastställande av straffrättsligt ansvar genomfördes i samma medlemsstat. Om merparten av bevisningen finns i den anmodade staten kan på samma sätt en överföring av det straffrättsliga förfarandet underlätta insamlingen och den efterföljande tillåtligheten av den bevisning som inhämtats i enlighet med den anmodade statens nationella rätt.

- (26) Om en eller flera misstänkta eller tilltalade är medborgare eller bosatta i den anmodade staten kan en överföring av ett straffrättsligt förfarande vara motiverad för att säkerställa den misstänktes eller tilltalades rätt att närvara vid rättegången, i enlighet med direktiv (EU) 2016/343. Om ett eller flera av brottsoffren är medborgare eller bosatta i den anmodade staten kan en överföring av ett straffrättsligt förfarande på samma sätt vara motiverad för att göra det lättare för brottsoffren att delta i det straffrättsliga förfarandet och faktiskt höras som vittnen under förfarandet. I fall där överlämnande av en misstänkt eller tilltalad som är föremål för en europeisk arresteringsorder vägras i den anmodade staten av de skäl som anges i denna förordning, kan en överföring också vara motiverad om personen uppehåller sig i den anmodade staten utan att vara medborgare eller bosatt i den staten.
- (27) Det ankommer på den ansökande myndigheten att, på grundval av det material som den har tillgång till, bedöma om det finns rimliga skäl att anta att den misstänkte, den tilltalade eller brottsoffret är bosatt i den anmodade staten. Om endast begränsad information finns tillgänglig bör en sådan bedömning också kunna bli föremål för samråd mellan den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten för att bekräfta den misstänktes, den tilltalades eller brottsoffrets bosättning i den anmodade staten. Vid denna bedömning kan olika objektiva omständigheter som kan tyda på att den berörda personen har etablerat varaktigt centrum för sina intressen i en viss medlemsstat, eller har för avsikt att göra det, vara relevanta. Rimliga skäl att anta att en person är bosatt i den anmodade staten kan särskilt föreligga om en person är registrerad som bosatt i den anmodade staten genom att inneha ett identitetskort eller ett uppehållstillstånd eller genom att vara registrerad i ett officiellt bosättningsregister. Om personen i fråga inte är registrerad i den anmodade staten, skulle bosättningsorten kunna indikeras av att vederbörande har uttryckt sin avsikt att bosätta sig i den medlemsstaten eller, efter en stadigvarande vistelse i den medlemsstaten, har fått en sådan anknytning till denna som kan jämföras med sådan anknytning som följer av formell bosättning i den medlemsstaten. För att avgöra huruvida det i en konkret situation föreligger tillräcklig anknytning mellan den berörda personen och den anmodade staten som ger rimliga skäl att anta att den berörda personen är bosatt i den medlemsstaten, är det nödvändigt att ta hänsyn till olika objektiva omständigheter som kännetecknar den personens situation, däribland längden på, arten av och villkoren för personens vistelse i den anmodade staten eller de familjeband eller ekonomiska band som personen har till den anmodade staten. Ett registrerat fordon, ett bankkonto, det faktum att personens vistelse i den anmodade staten var oavbruten eller andra objektiva faktorer kan vara av betydelse för att fastställa att det finns rimliga skäl att anta att den berörda personen är bosatt i den anmodade staten. Ett kort besök, en semestervistelse, även i en semesterbostad, eller en liknande vistelse i den anmodade staten utan någon ytterligare väsentlig anknytning räcker inte för att fastställa bosättning i den medlemsstaten.
- (28) En överföring av ett straffrättsligt förfarande kan också vara motiverad om ett straffrättsligt förfarande pågår i den anmodade staten avseende samma, delvis samma eller andra sakförhållanden mot den misstänkte eller tilltalade, eller om ett straffrättsligt förfarande pågår i den anmodade staten avseende samma, delvis samma eller relaterade sakförhållanden mot andra personer, till exempel vid lagföring av gränsöverskridande kriminella organisationer, där olika medtilltalade personer kan lagföras i olika medlemsstater. Om den misstänkte eller tilltalade avtjänar eller ska avtjäna ett straff som inbegriper frihetsberövande i den anmodade staten för ett annat brott, kan det dessutom vara motiverat att överföra ett straffrättsligt förfarande för att säkerställa den dömda personens rätt att närvara vid den rättegång för vilken överföring av det straffrättsliga förfarandet begärs, under tiden straffet avtjänas i den anmodade staten. De ansökande myndigheterna bör ta vederbörlig hänsyn till huruvida överföringen av ett straffrättsligt förfarande skulle kunna förbättra utsikterna för social återanpassning av den berörda personen om påföljden skulle verkställas i den anmodade staten. För det ändamålet kan hänsyn tas till personens band till den anmodade staten, till huruvida vederbörande anser dessa band vara av familjemässig natur samt till språklig, kulturell, social, ekonomisk eller annan anknytning. Dessutom när de behöriga myndigheterna ofta överenskommer om att förfaranden ska koncentreras på grundval av vilken jurisdiktion som fastställs vara bäst lämpad. Sådana överenskomelser kan nås vid samordningsmöten inom Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust), som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727⁽²⁾, vid bilaterala eller multilaterala möten utan intervention från Eurojust eller efter samråd enligt rambeslut 2009/948/RIF.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 av den 14 november 2018 om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust), och om ersättning och upphävande av rådets beslut 2002/187/RIF (EUT L 295, 21.11.2018, s. 138).

- (29) Innan den ansökande myndigheten överväger överföring av straffrättsliga förfaranden enbart på grund av att merparten av bevisningen finns i den anmodade staten uppmantras den att beakta möjligheten att inhämta bevisning från andra medlemsstater genom befintliga instrument för ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU⁽²⁴⁾, för de medlemsstater som är bundna av det direktivet, och för ömsesidig rättslig hjälp.
- (30) Misstänkta, tilltalade eller brottsoffer bör kunna föreslå att straffrättsliga förfaranden som rör dem överförs till en annan medlemsstat. Misstänkta, tilltalade eller brottsoffer bör kunna lägga fram ett sådant förslag för de behöriga myndigheterna antingen i den ansökande staten eller i den anmodade staten om de anser att det finns skäl som motiverar en överföring av ett straffrättsligt förfarande i rättskipningens intresse. Till exempel kan ett sådant förslag läggas fram i den ansökande staten av misstänkta, tilltalade eller brottsoffer som är medvetna om att det pågår straffrättsliga förfaranden i den anmodade staten avseende samma, delvis samma eller andra sakförhållanden mot samma misstänkta eller tilltalade eller avseende samma, delvis samma eller relaterade sakförhållanden mot andra personer. Ett sådant förslag kan läggas fram i den anmodade staten till exempel om misstänkta, tilltalade eller brottsoffer är bosatta eller medborgare i den staten eller är medvetna om att förfaranden har inletts avseende samma, delvis samma eller andra sakförhållanden mot samma misstänkta eller tilltalade. Trots att ett sådant förslag bör beaktas och dokumenteras, bör det inte medföra någon skyldighet för den ansökande myndigheten eller den anmodade myndigheten att ansöka om överföring av eller att överföra straffrättsliga förfaranden eller att samråda med myndigheten i en annan medlemsstat i detta syfte. Om någon av dessa myndigheter får kännedom om parallella straffrättsliga förfaranden på grundval av ett förslag om överföring av straffrättsliga förfaranden från en misstänkt, en tilltalad eller ett brottsoffer, eller en advokat på deras vägnar, är den skyldig att samråda med den andra myndigheten i enlighet med rambeslut 2009/948/RIF.
- (31) Den ansökande myndigheten bör så snart som möjligt informera den misstänkte eller tilltalade om avsikten att utfärda en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och bör ge denna person möjlighet att yttra sig, inbegripet om aspekter som rör reparativ rättvisa, i enlighet med tillämplig nationell rätt, så att myndigheterna kan ta hänsyn till den personens berättigade intressen innan de utfärdar en ansökan om överföring. Det är viktigt att sådan information ges skriftligen. Informationen bör också kunna ges muntligen, förutsatt att en uppgift om att informationen har lämnats registreras i enlighet med dokumentationsförfarandet enligt nationell rätt. Informationen bör kunna lämnas med hjälp av standardformulär. Om den ansökande myndigheten, till exempel på grund av den misstänktes eller tilltalades ålder eller fysiska eller psykiska tillstånd, anser det nödvändigt bör den personens juridiska ombud, om sådant finns, ges tillfälle att yttra sig. Vid bedömningen av den misstänktes eller tilltalades berättigade intresse av att bli informerad om avsikten att utfärda en ansökan om överföring bör den ansökande myndigheten beakta behovet av att säkerställa utredningssekretess eller risken för att utredningen mot den personen påverkas negativt, till exempel när det är nödvändigt för att skydda ett viktigt allmänintresse, bland annat i fall där sådan information skulle kunna påverka pågående hemliga utredningar negativt eller allvarligt skada den nationella säkerheten i den medlemsstat där det straffrättsliga förfarandet inleddes. Om den ansökande myndigheten trots rimliga ansträngningar inte kan lokalisera eller nå den misstänkte eller tilltalade, bör skyldigheten att informera personen gälla från och med tidpunkt då den misstänkte eller tilltalade kunnat lokaliseras eller nås.
- (32) Brottsoffers rättigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU⁽²⁵⁾, inbegripet rätten till information, bör beaktas vid tillämpningen av denna förordning. Denna förordning bör inte tolkas som att den hindrar medlemsstater från att bevilja brottsoffer mer omfattande rättigheter enligt nationell rätt än de som fastställs i unionsrätten.
- (33) När den ansökande myndigheten fattar beslut avseende ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör den ta vederbörlig hänsyn till brottsoffrens berättigade intressen, inbegripet skyddet av dem och aspekter som rör reparativ rättvisa, och bedöma om överföringen av det straffrättsliga förfarandet skulle kunna vara till skada för brottsoffrens möjligheter att faktiskt utöva sina rättigheter i det berörda straffrättsliga förfarandet. Denna bedömning kan till exempel omfatta övervägande av möjligheten och arrangemangen för brottsoffer att lämna sin utsaga under rättegången i den anmodade staten om denna inte är den medlemsstat där de är bosatta. Dessutom bör man överväga brottsoffers möjlighet att inhämta och lägga fram bevisning, till exempel från vittnen och sakkunniga, att begära ersättning eller komma i åtnjutande av vittneskyddsprogram eller program för reparativ rättvisa i den

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU av den 3 april 2014 om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området (EUT L 130, 1.5.2014, s. 1).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF (EUT L 315, 14.11.2012, s. 57).

anmodade staten. Brottsoffrens rätt till ersättning bör inte påverkas negativt av överföringen av det straffrättsliga förfarandet. Denna förordning påverkar inte regler om ersättning och återställande av egendom till brottsoffer i nationella förfaranden.

- (34) Om det är nödvändigt att säkerställa att det skydd som ges till brottsoffret i den ansökande staten fortsätter i den anmodade staten, bör de behöriga myndigheterna i den ansökande staten överväga att utfärda en europeisk skyddsorder i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013⁽²⁹⁾ eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU⁽²⁷⁾, för de medlemsstater som är bundna av det direktivet.
- (35) När den ansökande myndigheten avser att utfärda en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör den så snart som möjligt informera brottsoffer som är bosatta eller, om det rör sig om juridiska personer, som är etablerade i den ansökande staten och som erhåller information om det straffrättsliga förfarandet i enlighet med artikel 6.1 i direktiv 2012/29/EU, såsom den har genomförts i nationell rätt, eller, om det gäller juridiska personer, som erhåller sådan information i enlighet med nationell rätt. Den ansökande myndigheten bör ge dessa personer möjlighet att yttra sig, i enlighet med tillämplig nationell rätt, så att myndigheterna kan ta hänsyn till deras berättigade intressen innan de utfärdar en ansökan om överföring. Det är viktigt att sådan information ges skriftligen. Informationen bör också kunna ges muntligen, förutsatt att en uppgift om att informationen har lämnats registreras i enlighet med dokumentationsförfarandet enligt nationell rätt. Informationen bör kunna tillhandahållas med hjälp av standardformulär eller, om ett exceptionellt stort antal brottsoffer ska informeras, via andra metoder för allmän information till allmänheten, till exempel i särskilda instrument för offentliggörande online som är tillgängliga för rättsliga myndigheter enligt nationell rätt. Om den ansökande myndigheten, till exempel på grund av det berörda brottsoffrets ålder eller fysiska eller psykiska tillstånd, anser det nödvändigt bör vederbörandes juridiska ombud, om sådant finns, ges tillfälle att yttra sig. Vid bedömningen av brottsoffrens berättigade intresse av att bli informerade om avsikten att utfärda en ansökan om överföring bör den ansökande myndigheten beakta behovet av att säkerställa utredningssekretess eller risken för att utredningen påverkas negativt, till exempel i fall där sådan information skulle kunna påverka pågående hemliga utredningar negativt eller allvarligt skada den nationella säkerheten i den ansökande staten.
- (36) Standardformulär bör också kunna användas i vissa situationer som föreskrivs i denna förordning för att göra det lättare för den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten att bistå varandra för att informera den misstänkte, den tilltalade eller brottsoffret och för att inhämta deras yttrande över avsikten att utfärda en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Möjligheten att använda sådana standardformulär bör inte utesluta möjligheten för den ansökande myndigheten eller den anmodade myndigheten att direkt delge misstänkta, tilltalade eller brottsoffer information.
- (37) En korrekt tillämpning av denna förordning förutsätter kommunikation mellan den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten, som bör uppmuntras att samråda med varandra närhelst det är lämpligt för att underlätta en smidig och effektiv tillämpning av denna förordning, antingen direkt eller, när så är lämpligt, via Eurojust.
- (38) Den ansökande myndigheten bör kunna samråda med den anmodade myndigheten innan den utfärdar en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande när detta är nödvändigt, särskilt för att avgöra om överföringen av det straffrättsliga förfarandet skulle gagna en effektiv och korrekt rättskipning, bland annat om den är proportionell och lämplig med avseende på det berörda förfarandet, samt om den anmodade myndigheten sannolikt kommer att åberopa något av skälen för avslag enligt denna förordning.
- (39) När den ansökande myndigheten översänder en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör den tillhandahålla korrekt och tydlig information om de omständigheter och villkor som ligger till grund för ansökan samt annan stödande dokumentation, så att den anmodade myndigheten kan fatta ett välgrundat beslut avseende ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet. Den ansökande myndigheten bör översända det ifyllda ansökningsformuläret och, i syfte att minska översättningskostnaderna och översättningstiden, åtminstone de väsentliga delarna av all skriftlig stödande dokumentation eller information till ett officiellt språk i den anmodade staten eller ett annat språk som godtagits av den staten i enlighet med denna förordning. Med de väsentliga delarna av de berörda handlingarna avses de utdrag som framstår som nödvändiga för att den anmodade myndigheten ska kunna fatta ett välgrundat beslut avseende ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.
- (40) Så länge den anmodade myndigheten inte har fattat ett beslut om att bifalla eller avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör den ansökande myndigheten kunna återkalla ansökan om överföring, till exempel om den får kännedom om ytterligare omständigheter som gör att överföringen inte längre framstår som motiverad.

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 606/2013 av den 12 juni 2013 om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga frågor (EUT L 181, 29.6.2013, s. 4).

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU av den 13 december 2011 om den europeiska skyddsordern (EUT L 338, 21.12.2011, s. 2).

Information om återkallelsen av ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör omedelbart lämnas till den anmodade myndigheten och bör meddelas de misstänkta eller tilltalade och brottsoffren, beroende på vad som är relevant.

- (41) Den anmodade myndigheten bör utan onödigt dröjsmål och i alla händelser senast 60 dagar efter mottagandet av ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande underrätta den ansökande myndigheten om sitt beslut om huruvida ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet bifalls eller avslås. I särskilda fall, när det inte är möjligt för den anmodade myndigheten att iakta denna tidsfrist, till exempel om den anser att det krävs ytterligare information, bör det vara möjligt att förlänga tidsfristen endast med högst 30 dagar, för att undvika alltför stora förseningar. När den anmodade myndigheten bifaller ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, bör den fatta ett vederbörligen motiverat beslut. Om den anmodade myndigheten avslår ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, bör den informera den ansökande myndigheten om skälen för avslaget. I detta avseende är det tillräckligt för den anmodade myndigheten att lämna kortfattad information om det eller de relevanta skälen för avslaget.
- (42) Om den anmodade myndigheten har bifallit en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör den ansökande myndigheten utan onödigt dröjsmål till den anmodade myndigheten översända original eller bestyrkta kopior av alla handlingar i ärendeakten, eller åtminstone relevanta delar av dem, samt en översättning av dem. Så snart det nationella förfarandet har avbrutits bör den ansökande myndigheten utan onödigt dröjsmål översända alla återstående relevanta delar av ärendeakten i original eller i bestyrkt kopia, inbegripet relevant fysisk bevisning som exempelvis föremål som hör samman med brottet eller blod- eller DNA-prov, till den anmodade myndigheten. Originalhandlingar bör endast översändas på begäran av den anmodade myndigheten, till exempel om det finns ett behov av att granska en handling för kriminaltekniska ändamål. Förutsatt att originalhandlingarna i ärendeakten och den fysiska bevisningen inte längre behövs i den anmodade staten, bör de återlämnas till den ansökande staten på dess begäran, till exempel om sådana handlingar eller sådan fysisk bevisning behövs för en annan brottsutredning. Om den ansökande staten på begäran av den anmodade staten anger att den inte har för avsikt att återta originalhandlingarna i ärendeakten eller den fysiska bevisningen när denna inte längre behövs eller när förfarandena har avslutats, bör den anmodade staten i enlighet med sin nationella rätt kunna besluta hur den återstående bevisningen ska hanteras, inbegripet huruvida den ska bevaras eller förstöras. När en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har bifallits och för att underlätta en effektiv överföring, bör den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten kunna samråda med varandra för att fastställa vilka nödvändiga handlingar, eller delar därav, som ska översändas och vid behov översättas. Det är emellertid viktigt att ett beslut att endast översända delar av handlingarna är välvägt och grundar sig på en noggrann bedömning av handlingarna i fråga för att säkerställa ett rättvist förfarande.
- (43) En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör inte avslås av andra skäl än de som anges i denna förordning. För att ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska kunna bifallas bör lagföring på grundval av de sakförhållanden som ligger till grund för det straffrättsliga förfarande som överföringen gäller vara möjlig i den anmodade staten. Den anmodade myndigheten bör avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande om den gärning för vilken överföring begärs inte är ett brott i den anmodade staten eller om den anmodade staten inte har behörighet med avseende på det brottet, såvida den inte utövar behörighet enligt denna förordning. Den anmodade myndigheten bör också avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande om villkoren för lagföring av brottet i den anmodade staten inte är uppfyllda. Detta kan till exempel vara fallet om en anmälan från brottsoffret, som är nödvändig för att lagföra brottet i den anmodade staten, inte har lämnats in i tid, eller om det på grund av den misstänktes eller tilltalades död eller mentala sjukdom har blivit omöjligt att lagföra enligt den anmodade statens nationella rätt. Vidare bör den anmodade myndigheten avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande om det föreligger andra hinder för lagföring i den anmodade staten. Den anmodade myndigheten bör kunna avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande om den misstänkta eller tilltalade åtnjuter privilegier eller immunitet i enlighet med den anmodade statens nationella rätt, som till exempel kan avse vissa kategorier av personer, såsom diplomater, eller särskilt skyddade förhållanden, såsom rätten till förtroelig kommunikation mellan advokat och klient, eller om den anmodade myndigheten anser att en sådan överföring inte är motiverad med hänsyn till intresset av en effektiv och korrekt rättskipning, till exempel på grund av att inget av kriterierna för ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande är uppfyllt, eller om ansökningsformuläret för överföring av ett straffrättsligt förfarande är ofullständigt eller uppenbarligen behäftat med fel och inte har fyllts i eller korrigerats av den ansökande myndigheten, med följden att den anmodade myndigheten inte har tillgång till de uppgifter som krävs för att bedöma ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet. Den anmodade myndigheten bör också kunna avslå ansökan om gärningen inte utgör ett brott på den plats där den begicks och den anmodade staten inte har ursprunglig behörighet att utreda och lagföra ett sådant brott. Detta skäl för avslag tar hänsyn till territorialitetsprincipen, som innebär att den anmodade staten bör kunna avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande i fall då det påstådda brottet, som begås utanför den ansökande statens territorium, inte utgör ett brott på den plats där det begicks och lagföring enligt den anmodade statens nationella rätt inte är tillåten för sådana brott när de begås utanför dess territorium. I denna förordning avses med *ursprunglig behörighet* den behörighet som redan föreskrivs i nationell rätt och som inte följer av denna förordning.

- (44) Principen *ne bis in idem*, som fastställs i artiklarna 54–58 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 ⁽²⁸⁾ och i artikel 50 i stadgan och som den tolkats av Europeiska unionens domstol, är en grundläggande straffrättslig princip, enligt vilken en tiltalad inte bör lagföras eller straffas på nytt i ett straffrättsligt förfarande för ett brott för vilket denna tiltalade redan har frikänts eller fällt till ansvar. Den anmodade myndigheten bör därför avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande om ett övertagande skulle strida mot denna princip.
- (45) Vid prövningen av om en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska bifallas eller avslås bör den anmodade myndigheten bedöma om en sådan överföring skulle gagna målet om en effektiv och korrekt rättskipning. Denna bedömning bör göras från fall till fall för att fastställa vilken medlemsstat som är bäst lämpad att lagföra brottet i fråga. Den anmodade myndigheten bör därvid ha ett stort utrymme för skönsmässig bedömning. En sådan bedömning bör endast omfatta relevanta omständigheter i ärendet, inbegripet om det vid första påseendet förefaller som att brottet inte helt eller delvis har begåtts på den anmodade statens territorium, att merparten av de effekter eller en betydande del av den skada som utgör en del av brottsrekvisiten inte har uppstått på den statens territorium, och att den misstänkte eller tiltalade inte är medborgare eller bosatt i den staten. Brottsoffrets, vittnets eller annan berörd persons personliga, materiella eller familjemässiga situation bör inte i sig vara avgörande för bedömningen av huruvida överföringen av ett straffrättsligt förfarande skulle gagna målet om en effektiv och korrekt rättskipning.
- (46) Innan den anmodade myndigheten beslutar att avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande på grundval av något av skälen för avslag, bör den vid behov samråda med den ansökande myndigheten i syfte att erhålla all nödvändig ytterligare information.
- (47) Den anmodade staten bör säkerställa att misstänkta, tiltalade och brottsoffer har tillgång till ett effektivt rättsmedel mot beslutet att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, i enlighet med artikel 47 i stadgan och de förfaranden som är tillämpliga enligt nationell rätt, närhelst deras rättigheter påverkas negativt vid tillämpningen av denna förordning. Omprövning av beslutet om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör uteslutande grunda sig på de kriterier som fastställs i de skäl för avslag som anges i denna förordning. Vid bedömningen av huruvida det straffrättsliga förfarandet bör överföras bör hänsyn tas till samtliga omständigheter som är relevanta för prövningen av dessa kriterier. Denna bedömning kan ofta omfatta inte bara en avvägning mellan intressena hos eller rättigheterna för enskilda personer vars rättigheter kan påverkas, utan även ett hänsynstagande till särdragen och de praktiska aspekterna av det straffrättsliga systemets funktion. Ett sådant rättsmedel bör inte påverka andra rättsmedel enligt nationell rätt.
- (48) Den anmodade myndigheten bör ha ett stort utrymme för skönsmässig bedömning när den ska ta ställning till om en överföring av ett straffrättsligt förfarande gagnar en effektiv och korrekt rättskipning och huruvida en ansökan om överföring bör avslås på grundval av något av de fakultativa skäl för avslag som fastställs i denna förordning. Prövningen av utövat av ett sådant utrymme för skönsmässig bedömning bör begränsas till en bedömning av huruvida den anmodade myndigheten, när den fattade beslutet att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, uppenbart överskred gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning.
- (49) Rättsmedlet kan leda till att beslutet att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande fastställs eller upphävs helt eller delvis. Om rättsmedlet är effektivt kommer det straffrättsliga förfarandet i princip att återgå till den ansökande staten. I vissa situationer kan domstolen emellertid också, i enlighet med sin nationella rätt, besluta att beslutet att bifalla överföring av ett straffrättsligt förfarande kan fastställas under förutsättning att vissa villkor eller ytterligare formaliteter uppfylls, till exempel villkoret att vissa uppgifter som saknas i ansökningsformuläret fylls i eller att ytterligare åtgärder vidtas för att verkställa överföringen, till exempel fortsatt vittnesskydd.
- (50) Ett rättsmedel enligt denna förordning bör inte medföra någon omprövning av sakförhållandena i målet, såsom huruvida bevisningen är tillräcklig för att rättfärdiga att en utredning inleddes eller fortsätter, huruvida omständigheterna i målet eller de subjektiva rekvisiten, såsom uppsåt eller grov oaktsamhet, har fastställts uppfylla tillämplig standard, eller angående bevisvärdet av redan insamlad bevisning eller trovärdigheten hos utagor.
- (51) För att garantera att rätten till rättsmedel kan utövas effektivt bör den anmodade staten säkerställa att misstänkta, tiltalade och brottsoffer har rätt att få tillgång till samtliga handlingar avseende överföringen av ett straffrättsligt förfarande som låg till grund för beslutet att bifalla en ansökan om överföring enligt denna förordning och som är nödvändiga för att på ett effektivt sätt kunna överklaga detta beslut. Rätten att få tillgång till dessa handlingar bör utövas i enlighet med förfarandena i den anmodade statens nationella rätt och kan begränsas om den skulle

⁽²⁸⁾ Konvention om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Franska republiken om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna (EGT L 239, 22.9.2000, s. 19).

undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt eller inverka menligt på personers säkerhet. Varje vägran av sådan tillgång bör vägas mot de berörda personernas rättigheter, med beaktande av det straffrättsliga förfarandets olika skeden. Begränsningar av sådan tillgång bör tolkas restriktivt och i enlighet med rätten till en opartisk domstol enligt stadgan.

- (52) Tidsfristen för den misstänkte, den tilltalade eller brottsoffret att använda ett effektivt rättsmedel bör vara högst 15 dagar från den dag då den berörda personen mottog det motiverade beslutet att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Situationer där den misstänkte, den tilltalade eller brottsoffret inte har identifierats vid tidpunkten för överföringen av det straffrättsliga förfarandet och där det motiverade beslutet därför inte kunde meddelas denna person vid den tidpunkten, bör omfattas av nationell rätt.
- (53) Den anmodade myndighetens bifall av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande bör leda till att det straffrättsliga förfarandet i den ansökande staten vilandeförklaras eller avbryts för att undvika överlappning av åtgärder i den ansökande staten och den anmodade staten. Detta bör emellertid inte påverka nödvändiga utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder, inbegripet nödvändiga brådskande åtgärder, som den ansökande staten kan komma att behöva vidta efter att ha mottagit underrättelse om den anmodade myndighetens bifall när så krävs för en effektiv och korrekt rättskipning. Begreppet *utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder* bör tolkas extensivt, så att det omfattar inte bara alla åtgärder för inhämtning av bevisning, utan även alla processhandlingar som innebär frihetsberövande före rättegång eller andra interimistiska åtgärder. För att säkerställa att det straffrättsliga förfarandet inte förlängs någon längre tid i den ansökande staten bör det straffrättsliga förfarandet i den ansökande staten vilandeförklaras eller avbrytas när de vidtagna utredningsåtgärderna eller andra processuella åtgärderna har slutförts eller inte längre är nödvändiga. Om ett rättsmedel med suspensiv verkan har åberopats i den anmodade staten bör det straffrättsliga förfarandet inte vilandeförklaras eller avbrytas i den ansökande staten förrän ett beslut om rättsmedlet har fattats i den anmodade staten.
- (54) I fall där behörigheten för det straffrättsliga förfarandet uteslutande grundar sig på denna förordning och där en ansökan om överföring har mottagits och det ännu inte har fattats något beslut om huruvida ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska bifallas eller avslås, bör medlemsstaterna enligt sin nationella rätt kunna föreskriva en rättslig grund för att en misstänkt eller tilltalad som uppehåller sig i den anmodade staten tillfälligt ska kunna omhändertras eller för att den behöriga myndigheten i denna stat ska kunna anta andra interimistiska åtgärder. Sådan tillfällig omhändertagande eller andra interimistiska åtgärder bör endast vidtas i enlighet med nationell rätt och endast om det är nödvändigt. Dessa tillfälliga omhändertaganden eller andra interimistiska åtgärder bör omfattas av samma rättssäkerhetsgarantier som dem som är tillämpliga på samma åtgärder enligt nationell rätt, inbegripet domstolsprövning. Dessutom bör dessa tillfälliga omhändertaganden eller andra interimistiska åtgärder vidtas efter en ordentlig bedömning på grundval av den information som den anmodade myndigheten har tillgång till. Denna förordning bör emellertid inte utgöra en rättslig grund för att arrestera personer i syfte att fysiskt överföra dem till den anmodade staten för att denna ska kunna inleda straffrättsliga förfaranden mot den personen.
- (55) Den behöriga myndigheten i den anmodade staten bör skriftligen underrätta den ansökande myndigheten om varje beslut som fattas i slutet av det straffrättsliga förfarandet i den anmodade staten. I rambeslut 2009/948/RIF föreskrivs en liknande skyldighet när en överenskommelse har nåtts om att förfaranden ska koncentreras till en medlemsstat. Om den anmodade myndigheten beslutar att avbryta ett straffrättsligt förfarande avseende de sakförhållanden som ligger till grund för ansökan om överföring, bör den informera den ansökande myndigheten om skälen till detta. Ätminstone de väsentliga delarna av sådan information och det slutliga skriftliga beslut som fattats i den anmodade staten bör av den anmodade myndigheten översättas till ett officiellt språk i den ansökande staten eller till ett annat språk som godtagits av den staten i enlighet med denna förordning. Med väsentliga delar av informationen och beslutet avses de utdrag som förefaller nödvändiga för att den ansökande myndigheten ska få vetskap om deras allmänna innehåll.
- (56) Om den anmodade myndigheten beslutar att avbryta ett straffrättsligt förfarande avseende de sakförhållanden som ligger till grund för ansökan om överföring, bör den ansökande myndigheten kunna fortsätta eller återuppta det straffrättsliga förfarandet om detta inte skulle innebära ett åsidosättande av principen *ne bis in idem*, så som den tolkas av Europeiska unionens domstol, nämligen om beslutet att avbryta förfarandet inte slutgiltigt omöjliggör vidare lagföring enligt den anmodade statens nationella rätt och inte har fattats efter en bedömning av sakförhållandena i målet, och därmed inte förhindrar ett fortsatt straffrättsligt förfarande avseende samma gärning i den staten. Brottsoffer bör ha möjlighet att inleda eller ansöka om återupptagande av ett straffrättsligt förfarande i den ansökande staten i enlighet med den statens nationella rätt, förutsatt att detta inte skulle innebära en överträdelse av principen *ne bis in idem*.

- (57) När straffrättsliga förfaranden överförs i enlighet med denna förordning bör den anmodade myndigheten tillämpa sin relevanta nationella rätt och sina relevanta nationella förfaranden. Ingenting i denna förordning bör tolkas som att det inkräktar på eventuella regler om fakultativt åtal i nationell rätt.
- (58) Ingenting i denna förordning bör tolkas som att det påverkar preskriptionstiden i den anmodade staten, i enlighet med den statens nationella rätt.
- (59) I syfte att ge överföringen av ett straffrättsligt förfarande full verkan bör bevisning som översänds av den ansökande myndigheten inte avvisas i det motsvarande straffrättsliga förfarandet i den anmodade staten enbart på den grunden att denna bevisning inhämtats i en annan medlemsstat. Den behöriga domstolen i den anmodade staten bör behålla sitt utrymme för skönsmässig bedömning vid bedömningen av sådan bevisning i enlighet med nationell rätt, medan misstänkta och tilltalade bör behålla sin rätt att överklaga bevisningens tillåtlighet i enlighet med sin rätt till försvar enligt stadgan. I linje med dessa principer och med respekt för de olika rättssystemen och rättsliga traditionerna i medlemsstaterna i enlighet med artikel 67.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt (EUF-fördraget) får ingenting i denna förordning tolkas som ett förbud för domstolarna att tillämpa de grundläggande principer i nationell rätt om rättvisa förfaranden som de tillämpar i sina nationella system, inbegripet i common law-system.
- (60) Den anmodade staten bör tillämpa sin nationella rätt för att fastställa vilken påföljd som ska tillämpas på brottet i fråga. I fall där brottet har begåtts på den ansökande statens territorium bör de anmodade myndigheterna vid fastställandet av påföljden kunna beakta det maximistraff som föreskrivs i den ansökande statens nationella rätt, om detta är till den tilltalades fördel och förenligt med den anmodade statens nationella rätt. Detta bör beaktas i situationer där överföringen av ett straffrättsligt förfarande skulle leda till att ett högre straff än det maximistraff som föreskrivs i den ansökande staten tillämpas i den anmodade staten för samma brott, i syfte att säkerställa en viss grad av rätts säkerhet och rättvis förutsebarhet för de berörda misstänkta eller tilltalade vad gäller tillämplig lag. Det maximistraff som föreskrivs enligt den ansökande statens nationella rätt bör alltid beaktas när den anmodade statens behörighet grundar sig uteslutande på denna förordning.
- (61) Varje medlemsstat bör bära sina egna kostnader för överföring av straffrättsliga förfaranden, inbegripet kostnaderna för den misstänktes eller tilltalades utövande av sina processuella rättigheter i var och en av de berörda medlemsstaterna, i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt. Medlemsstaterna bör inte kunna avkräva varandra ersättning för kostnader i samband med tillämpningen av denna förordning. Om den ansökande staten har ådragit sig stora eller exceptionella kostnader i samband med översättningen av de handlingar i målet som ska överföras till den anmodade staten, bör ett förslag från den ansökande myndigheten om att dela på kostnaderna beaktas av den anmodade myndigheten. I sådana fall bör den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten samråda med varandra för att nå en överenskommelse om kostnadsfördelningen. Helst bör sådana samråd äga rum innan ansökan om överföring utfärdas. Om ingen överenskommelse kan nås innan beslutet att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande antas, bör den ansökande myndigheten kunna besluta att återkalla ansökan i enlighet med denna förordning eller att vidhålla ansökan och stå för den del av kostnaderna som anses vara exceptionellt höga.
- (62) Användningen av ett standardiserat ansökningsformulär översatt till alla officiella unions språk skulle underlätta samarbetet och informationsutbytet mellan den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten och göra det möjligt för dem att snabbare och effektivare fatta beslut avseende ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Användningen av ett sådant ansökningsformulär skulle också minska översättningskostnaderna och bidra till högre kvalitet på ansökningarna.
- (63) Ansökningsformuläret bör endast innehålla sådana personuppgifter som är nödvändiga för att underlätta den anmodade myndighetens beslut avseende ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Ansökningsformuläret bör innehålla uppgift om kategorierna av personuppgifter, såsom huruvida den berörda personen är en misstänkt, en tilltalad eller ett brottsoffer, samt särskilda fält för var och en av dessa kategorier.
- (64) I syfte att hantera ett eventuellt behov av förbättringar av det ansökningsformulär som ska användas för att ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande eller andra formulär på ett effektivt sätt, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på ändring av bilagorna till denna förordning. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽²⁹⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras

⁽²⁹⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

- (65) För att säkerställa ett snabbt, direkt, interoperabelt, tillförlitligt och säkert utbyte av ärenderelaterade uppgifter bör kommunikation enligt denna förordning mellan den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten och med deltagande av centrala myndigheter, om en medlemsstat har utsett en central myndighet, samt med Eurojust, som regel ske via det decentraliserade it-systemet i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2844⁽⁶⁰⁾. I synnerhet bör det decentraliserade it-systemet som regel användas vid översändande av ansökningsformuläret och utbyte av all annan relevant information och dokumentation samt vid all annan kommunikation mellan myndigheterna enligt den här förordningen. I fall där ett eller flera av de undantag som föreskrivs i förordning (EU) 2023/2844 är tillämpliga, i synnerhet när det inte är möjligt eller lämpligt att använda det decentraliserade it-systemet, bör det vara möjligt att använda andra kommunikationsmedel i enlighet med den förordningen.
- (66) Medlemsstaterna bör kunna använda programvara som utvecklats av kommissionen (*referensprogramvara*) i stället för ett nationellt it-system. Referensprogramvaran bör vara baserad på en modulstruktur, vilket innebär att programvaran paketeras och levereras separat från de komponenter i e-Codex-systemet, inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/850⁽⁶¹⁾, som behövs för att ansluta den till det decentraliserade it-systemet. En sådan struktur bör göra det möjligt för medlemsstaterna att återanvända eller förbättra sin befintliga nationella infrastruktur för rättslig kommunikation för gränsöverskridande användning.
- (67) Kommissionen bör ansvara för att skapa, underhålla och utveckla referensprogramvaran. Kommissionen bör utforma, utveckla och underhålla referensprogramvaran på ett sätt som gör det möjligt för de personuppgiftsansvariga att säkerställa överensstämmelse med de krav och principer för dataskydd som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725⁽⁶²⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680⁽⁶³⁾, särskilt skyldigheterna vad gäller inbyggt dataskydd och dataskydd som standard och en hög nivå av cybersäkerhet. Referensprogramvaran bör också inbegripa lämpliga tekniska åtgärder och möjliggöra de organisatoriska åtgärder som krävs för att säkerställa en lämplig säkerhets- och interoperabilitetsnivå, med beaktande av att särskilda kategorier av uppgifter också kan komma att utbytas. Kommissionen behandlar inte personuppgifter i samband med att referensprogramvaran skapas, underhålls och utvecklas.
- (68) Den referensprogramvara som har utvecklats av kommissionen som ett back-end-system bör programmatiskt samla in de statistiska uppgifter som krävs för övervakning, och dessa uppgifter bör översändas till kommissionen. Om medlemsstaterna väljer att använda ett nationellt it-system i stället för den referensprogramvara som har utvecklats av kommissionen, skulle det systemet kunna utrustas för att programmatiskt samla in dessa uppgifter; i detta fall bör dessa uppgifter översändas till kommissionen. E-Codex-anslutningen skulle också kunna utrustas med en funktion som gör det möjligt att hämta relevanta statistiska uppgifter.
- (69) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter för att inrätta ett decentraliserat it-system. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽⁶⁴⁾.

⁽⁶⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete (EUT L 2023/2844, 27.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).

⁽⁶¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/850 av den 30 maj 2022 om ett datoriserat system för gränsöverskridande elektroniskt utbyte av uppgifter på området civil- och straffrättsligt samarbete (e-Codex-systemet) och om ändring av förordning (EU) 2018/1726 (EUT L 150, 1.6.2022, s. 1).

⁽⁶²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽⁶³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁽⁶⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (70) Denna förordning bör skapa en rättslig grund för utbyte av personuppgifter mellan medlemsstaterna för överföring av straffrättsliga förfaranden i enlighet med artiklarna 8 och 10 a i direktiv (EU) 2016/680. Vad gäller alla andra aspekter som rör personuppgifter, såsom lagringsperioden för personuppgifter som mottagits av den ansökande myndigheten, bör den behandling av personuppgifter som utförs av den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten emellertid omfattas av medlemsstaternas nationella rätt som antagits enligt direktiv (EU) 2016/680. Den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten bör betraktas som personuppgiftsansvariga med avseende på behandlingen av personuppgifter enligt det direktivet. De centrala myndigheterna kan ge administrativt stöd till den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten och, i den mån de behandlar personuppgifter för dessa personuppgiftsansvarigas räkning, bör de betraktas som personuppgiftsbiträden för respektive personuppgiftsansvarig. Vad gäller Eurojusts behandling av personuppgifter bör förordning (EU) 2018/1725 tillämpas inom ramen för den här förordningen utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda dataskyddsregler som fastställs i förordning (EU) 2018/1727. Ingenting i den här förordningen bör tolkas som en ytterligare utökning av åtkomsträttigheter till andra unionsinformationssystem inom ramen för de unionsrättsakter som inrättat dessa system.
- (71) Eftersom målet för denna förordning, nämligen överföring av straffrättsliga förfaranden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (72) I enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, har Irland, genom en skrivelse av den 13 juli 2023, meddelat att det önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (73) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.
- (74) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i förordning (EU) 2018/1725 och avgav ett yttrande den 22 maj 2023 ⁽³⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll

1. I denna förordning fastställs regler om överföring av straffrättsliga förfaranden mellan medlemsstaterna i syfte att säkerställa en effektiv och korrekt rättskipning inom det gemensamma området med frihet, säkerhet och rättvisa.
2. Denna förordning är tillämplig på varje överföring av ett straffrättsligt förfarande som äger rum i medlemsstaterna.
3. Denna förordning ska inte påverka skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheter och rättsprinciper som stadfästas i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget).

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

⁽³⁾ EUT C 253, 18.7.2023, s. 6.

1. *ansökande stat*: en medlemsstat i vilken ett straffrättsligt förfarande äger rum och i vilken en ansökan om överföring av detta förfarande till en annan medlemsstat utfärdas, eller som har inlett samråd eller mottagit en begäran om samråd om en eventuell överföring av ett straffrättsligt förfarande.
2. *anmodad stat*: en medlemsstat till vilken en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande översänds i syfte att denna stat ska överta detta förfarande, eller som har mottagit en begäran om samråd eller har inlett samråd om en eventuell överföring av ett straffrättsligt förfarande.
3. *ansökande myndighet*:
 - a) en domare, domstol, undersökningsdomare eller allmän åklagare i den ansökande staten som är behörig i det berörda ärendet, eller
 - b) en annan behörig myndighet som av den ansökande staten utsetts till sådan och som i det berörda ärendet handlar i egenskap av utredande myndighet i ett straffrättsligt förfarande och enligt nationell rätt har behörighet att ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Dessutom ska ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, innan den översänds till den anmodade myndigheten, godkännas av en domare, domstol, undersökningsdomare eller allmän åklagare i den ansökande staten efter prövning av dess överensstämmelse med villkoren för utfärdande av en sådan ansökan enligt denna förordning. Om ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har godkänts av en domare, domstol, undersökningsdomare eller allmän åklagare i den ansökande staten får även denna myndighet betraktas som ansökande myndighet med avseende på översändandet av ansökan.
4. *anmodad myndighet*: en domare, domstol, undersökningsdomare eller allmän åklagare som är behörig att i enlighet med artikel 11.1 fatta beslut om huruvida en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska bifallas eller avslås och som, om rättssystemet i den anmodade staten så medger, är behörig att vidta efterföljande åtgärder i enlighet med denna förordning eller åtgärder som föreskrivs i nationell rätt.

Utan att det påverkar kravet på att ett beslut om huruvida en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska bifallas eller avslås i enlighet med artikel 11.1 ska fattas uteslutande av en domare, domstol, undersökningsdomare eller allmän åklagare på grundval av dess bedömning av skälen för avslag enligt artikel 12, får den anmodade staten på grund av strukturen i dess interna rättssystem som härrör från en rättstradition med common law, i de fall då dess nationella rättssystem inte ger domstolarna eller de allmänna åklagarna möjlighet att vidta andra åtgärder än att fatta beslut om huruvida ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska bifallas eller avslås i enlighet med artikel 11.1, föreskriva att en annan myndighet som är behörig att vidta åtgärder i straffrättsliga förfaranden enligt nationell rätt ska vidta åtgärder enbart i syfte att underlätta ett sådant rättsligt beslutsfattande. En sådan annan behörig myndighet får också vidta efterföljande åtgärder i enlighet med denna förordning.
5. *decentraliserat it-system*: ett decentraliserat it-system enligt definitionen i artikel 2.3 i förordning (EU) 2023/2844.
6. *brottsoffer*: ett brottsoffer enligt definitionen i artikel 2.1 a i direktiv 2012/29/EU, eller en juridisk person enligt definitionen i nationell rätt, som har lidit skada eller ekonomisk förlust som en direkt följd av ett brott som är föremål för straffrättsliga förfaranden som omfattas av denna förordning.

Artikel 3

Behörighet

1. I den utsträckning som behörighet inte redan föreskrivs enligt den anmodade statens nationella rätt, ska den anmodade staten vid tillämpning av denna förordning vara behörig med avseende på alla brott på vilka den ansökande statens nationella rätt är tillämplig, om
 - a) den anmodade staten vägrar att överlämna en misstänkt eller tilltalad som uppehåller sig och är medborgare eller bosatt i den anmodade staten på grundval av artikel 4.7 b i rambeslut 2002/584/RIF,
 - b) den anmodade staten vägrar att överlämna en misstänkt eller tilltalad som är föremål för en europeisk arresteringsorder och som uppehåller sig och är medborgare eller bosatt i den anmodade staten, om den, i undantagsfall, finner att det på grundval av precisa och objektiva uppgifter, finns grundad anledning att anta att överlämnandet, mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i ärendet, skulle innebära ett uppenbart åsidosättande av en relevant grundläggande rättighet som stadfästas i artikel 6 i EUF-fördraget samt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*),
 - c) merparten av de effekter av brottet eller en betydande del av den skada som utgör en del av brottsrekvisiten uppstod på den anmodade statens territorium,

- d) straffrättsliga förfaranden pågår mot den misstänkte eller tilltalade i den anmodade staten avseende andra sakförhållanden, och den misstänkte eller tilltalade är medborgare eller bosatt i den anmodade staten, eller
- e) straffrättsliga förfaranden pågår mot andra personer i den anmodade staten avseende samma, delvis samma eller relaterade sakförhållanden, och den misstänkte eller tilltalade i det straffrättsliga förfarande som ska överföras är medborgare eller bosatt i den anmodade staten.
2. Om den anmodade statens behörighet fastställs uteslutande på grundval av punkt 1, får denna behörighet endast utövas i samband med en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande enligt denna förordning.

Artikel 4

Den ansökande statens avsägelse, vilandeförklaring eller avbrytande av ett straffrättsligt förfarande

En medlemsstat som enligt sin nationella rätt är behörig att lagföra ett brott får vid tillämpning av denna förordning avsäga sig, vilandeförklara eller avbryta ett straffrättsligt förfarande för att göra det möjligt att överföra det straffrättsliga förfarandet avseende detta brott till den anmodade staten.

KAPITEL 2

ÖVERFÖRING AV ETT STRAFFRÄTTSLIGT FÖRFARANDE

Artikel 5

Kriterier för en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

1. En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande får bara utfärdas om den ansökande myndigheten anser att målet om en effektiv och korrekt rättskipning, inbegripet proportionalitet, skulle gagnas om det berörda straffrättsliga förfarandet skulle genomföras i en annan medlemsstat.
2. Den ansökande myndigheten ska särskilt beakta följande kriterier när den överväger om den ska ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande:
- a) Brottet har helt eller delvis begåtts på den anmodade statens territorium, eller merparten av de effekter av brottet eller en betydande del av den skada som utgör en del av brottsrekvisiten har uppstått på den anmodade statens territorium.
- b) En eller flera misstänkta eller tilltalade är medborgare eller bosatta i den anmodade staten.
- c) En eller flera misstänkta eller tilltalade uppehåller sig i den anmodade staten och denna stat vägrar att överlämna dessa personer till den ansökande staten på grundval av
- i) artikel 4.2 i rambeslut 2002/584/RIF,
 - ii) artikel 4.3 i rambeslut 2002/584/RIF, om vägran inte grundar sig på att personen omfattas av ett slutligt avgörande för samma gärningar som hindrar senare lagföring, eller
 - iii) artikel 4.7 i rambeslut 2002/584/RIF.
- d) En eller flera misstänkta eller tilltalade som är föremål för en europeisk arresteringsorder uppehåller sig i den anmodade staten och den staten vägrar att överlämna dessa personer, om den finner att det i undantagsfall, på grundval av precisa och objektiva uppgifter, finns grundad anledning att anta att ett överlämnande, mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i ärendet, skulle innebära ett uppenbart åsidosättande av en relevant grundläggande rättighet som stadfästs i artikel 6 i EU-fördraget och stadgan.
- e) Merparten av den bevisning som är relevant för utredningen finns, eller majoriteten av de berörda vittnena är bosatta, i den anmodade staten.
- f) Straffrättsliga förfaranden pågår mot den misstänkte eller tilltalade i den anmodade staten avseende samma, delvis samma eller andra sakförhållanden.
- g) Straffrättsliga förfaranden pågår mot andra personer i den anmodade staten avseende samma, delvis samma eller därmed relaterade sakförhållanden.

- h) En eller flera misstänkta eller tilltalade avtjänar eller ska avtjäna ett straff som inbegriper frihetsberövande i den anmodade staten.
- i) Verkställighet av påföljden i den anmodade staten förbättrar troligtvis utsikterna för social återanpassning av den dömda eller det föreligger andra skäl till varför verkställighet av påföljden i den anmodade staten vore lämpligare.
- j) Ett eller flera brottsoffer är medborgare eller bosatta i den anmodade staten.
- k) Medlemsstaternas behöriga myndigheter har i enlighet med rambeslut 2009/948/RIF eller på annat sätt nått samförstånd om att de straffrättsliga förfarandena ska koncentreras till en medlemsstat.

Vid tillämpning av första stycket j ska den ansökande myndigheten ta vederbörlig hänsyn till barn som är brottsoffer och andra sårbara personer.

3. En misstänkt, en tilltalad eller ett brottsoffer får, i enlighet med förfaranden enligt nationell rätt, föreslå för den ansökande eller den anmodade statens behöriga myndigheter att ett straffrättsligt förfarande ska överföras i enlighet med denna förordning. Sådana förslag ska beaktas och dokumenteras i enlighet med dokumentationsförfarandet enligt den berörda medlemsstatens nationella rätt. Om förslaget läggs fram för den behöriga myndigheten i den anmodade staten, får den anmodade myndigheten samråda med den ansökande myndigheten. Förslag enligt denna punkt ska inte ge upphov till någon skyldighet för den ansökande staten att ansöka om överföring av, eller att överföra, ett straffrättsligt förfarande till den anmodade staten eller för den ansökande myndigheten eller den anmodade myndigheten att samråda med varandra.

Artikel 6

Misstänkts eller tilltalades rättigheter

1. Innan en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande utfärdas ska den ansökande myndigheten i enlighet med tillämplig nationell rätt ta vederbörlig hänsyn till den misstänktes eller tilltalades berättigade intressen, inbegripet aspekter som rör reparativ rättvisa.

2. De rättigheter som anges i punkterna 3, 4 och 6 i denna artikel och i artiklarna 15 och 17 ska tillämpas på misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden från det att de genom ett officiellt meddelande eller på annat sätt av en medlemsstats behöriga myndigheter har underrättats om att de är misstänkta eller tilltalade för att ha begått ett brott, oavsett om de är frihetsberövade eller inte.

3. Innan den ansökande myndigheten utfärdar en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska den

- a) informera den misstänkte eller tilltalade om sin avsikt att utfärda en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet, i enlighet med tillämplig nationell rätt och på ett språk som vederbörande förstår, och
- b) ge den misstänkte eller tilltalade tillfälle att yttra sig över denna överföring, inbegripet över aspekter som rör reparativ rättvisa.

Den ansökande myndigheten ska inte vara skyldig att uppfylla skyldigheterna i första stycket i denna punkt om

- a) fullgörandet av dessa skyldigheter skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt,
- b) den misstänkte eller tilltalade trots rimliga ansträngningar från den ansökande myndighetens sida inte kan lokaliseras eller nås, eller
- c) ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande sker på förslag av en misstänkt eller tilltalad enligt artikel 5.3.

4. Om den misstänkte eller tilltalade beslutar att yttra sig i enlighet med punkt 3 första stycket b, ska den misstänkte eller tilltalade avge detta yttrande senast tio dagar efter att ha blivit informerad om avsikten att utfärda en ansökan om överföring och fått tillfälle att yttra sig enligt punkt 3. Det yttrandet ska dokumenteras och ska beaktas av den ansökande myndigheten när den beslutar om huruvida den ska ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Denna dokumentation ska utföras i enlighet med dokumentationsförfarandet enligt den ansökande statens nationella rätt.

5. I fall där den misstänkte eller tilltalade uppehåller sig i den anmodade staten får den ansökande myndigheten vid tillämpning av punkt 3 översända en ifylld version av formuläret i bilaga II till den anmodade myndigheten. I sådana fall ska skyldigheterna enligt punkterna 3 och 4 i tillämpliga delar gälla för den anmodade myndigheten, som ska informera den ansökande myndigheten i enlighet med detta. Om den misstänkte eller tilltalade avger ett yttrande ska den anmodade myndigheten översända yttrandet till den ansökande myndigheten.

6. Om den ansökande myndigheten utfärdar en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och den misstänkte eller tilltalade har informerats i enlighet med punkt 3, ska den utan onödigt dröjsmål informera den misstänkte eller tilltalade, på ett språk som vederbörande förstår, om att ansökan har utfärdats.

7. I fall där den misstänkte eller tilltalade uppehåller sig i den anmodade staten får den ansökande myndigheten vid tillämpning av punkt 6 översända en ifylld version av formuläret i bilaga III till den anmodade myndigheten. I sådana fall ska skyldigheterna enligt punkt 6 i tillämpliga delar gälla för den anmodade myndigheten, som ska informera den ansökande myndigheten i enlighet med detta.

Artikel 7

Brottsoffrets rättigheter

1. Innan en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande utfärdas ska den ansökande myndigheten i enlighet med tillämplig nationell rätt ta vederbörlig hänsyn till brottsoffrets berättigade intressen, inbegripet aspekter som rör reparativ rättvisa.

2. Om brottsoffret är en fysisk person som är bosatt i den ansökande staten och erhåller information om det straffrättsliga förfarandet i enlighet med artikel 6.1 i direktiv 2012/29/EU, såsom den har genomförts i nationell rätt, eller är en juridisk person som är etablerad i den ansökande staten och erhåller sådan information i enlighet med nationell rätt, ska den ansökande myndigheten innan den utfärdar en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

a) informera brottsoffret om sin avsikt att utfärda en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet, i enlighet med tillämplig nationell rätt och på ett språk som vederbörande förstår, och

b) ge brottsoffret tillfälle att yttra sig över denna överföring, inbegripet över aspekter som rör reparativ rättvisa.

Den ansökande myndigheten ska inte vara skyldig att uppfylla skyldigheterna i första stycket i denna punkt om

a) fullgörandet av dessa skyldigheter skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt, eller

b) ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande sker på förslag av brottsoffret enligt artikel 5.3.

3. Om brottsoffret beslutar att yttra sig i enlighet med punkt 2 första stycket b, ska vittnet avge detta yttrande senast tio dagar efter att ha blivit informerad om avsikten att utfärda en ansökan om överföring och fått tillfälle att yttra sig enligt punkt 2. Det yttrandet ska dokumenteras och ska beaktas av den ansökande myndigheten när den fattar beslut om huruvida den ska ansöka om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Denna dokumentation ska utföras i enlighet med dokumentationsförfarandet enligt den ansökande statens nationella rätt.

4. Om den ansökande myndigheten utfärdar en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och brottsoffret har informerats i enlighet med punkt 2, ska den utan onödigt dröjsmål informera brottsoffret, på ett språk som vederbörande förstår, om att ansökan har utfärdats.

Artikel 8

Förfarande för ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

1. Den ansökande myndigheten ska använda ansökningsformuläret i bilaga I för ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Den ansökande myndigheten ska underteckna ansökningsformuläret och intyga att innehållet är riktigt och korrekt.

2. En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska vara vederbörligen underbyggd och i synnerhet innehålla följande information:

a) Information om den ansökande myndigheten.

- b) En beskrivning av det brott som är föremål för det straffrättsliga förfarandet och tillämpliga bestämmelser i den ansökande statens straffrättsliga lagstiftning.
- c) Skälen till varför överföringen av ett straffrättsligt förfarande är nödvändig och lämplig och i synnerhet vilka av kriterierna i artikel 5.2 som är tillämpliga.
- d) Nödvändig information som finns tillgänglig om den misstänkte eller tilltalade samt brottsoffret.
- e) En bedömning av hur en överföring av det straffrättsliga förfarandet skulle påverka den misstänktes, den tilltalades och brottsoffrets rättigheter på grundval av den information som finns tillgänglig för den ansökande myndigheten, i tillämpliga fall inbegripet det yttrande som inhämtats från de berörda personerna i enlighet med artikel 6.3 och 6.4 eller artikel 7.2 och 7.3, eller förslag som lagts fram i enlighet med artikel 5.3.
- f) Information om processhandlingar eller åtgärder av betydelse för det straffrättsliga förfarandet som har vidtagits i den ansökande staten, inbegripet eventuella pågående tillfälliga tvångsåtgärder och tidsfristen för tillämpningen av sådana åtgärder.
- g) Eventuella tillämpliga särskilda villkor för behandlingen av personuppgifter enligt artikel 9.3 i direktiv (EU) 2016/680.
3. Om den misstänkte eller tilltalade har avgett ett yttrande enligt artikel 6.3 och 6.4 eller om brottsoffret har avgett ett yttrande enligt artikel 7.2 och 7.3, ska detta yttrande översändas till den anmodade myndigheten tillsammans med ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet. Om den misstänkte, den tilltalade eller brottsoffret yttrade sig muntligen, ska den ansökande myndigheten säkerställa att den anmodade myndigheten har tillgång till den skriftliga uppteckningen av detta yttrande.
4. Ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska när så är lämpligt åtföljas av ytterligare relevant information och handlingar.
5. Det ifyllda ansökningsformulär som avses i punkt 1 i denna artikel samt väsentliga delar av eventuell annan skriftlig information som åtföljer ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska översättas till ett officiellt språk i den anmodade staten eller ett annat språk som godtas av den anmodade staten i enlighet med artikel 32.1 d.
6. Den ansökande myndigheten ska översända ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande direkt till den anmodade myndigheten eller, i tillämpliga fall, genom den centrala myndighet som avses i artikel 20. All annan officiell kommunikation ska antingen ske direkt mellan den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten eller, i tillämpliga fall, genom den centrala myndighet som avses i artikel 20.
7. Om den anmodade myndigheten inte är känd för den ansökande myndigheten ska den ansökande myndigheten göra alla nödvändiga förfrågningar, inbegripet genom det europeiska rättsliga nätverkets kontaktpunkter enligt rådets beslut 2008/976/RIF⁽³⁰⁾, för att fastställa vilken myndighet i den anmodade staten som är behörig att fatta ett beslut enligt artikel 11.1.
8. Den anmodade myndigheten ska utan onödigt dröjsmål och i alla händelser inom sju dagar från mottagandet av det ansökningsformulär som avses i punkt 1 i denna artikel skicka ett mottagningsbevis till den ansökande myndigheten. Denna skyldighet gäller både den centrala myndighet som avses i artikel 20, i tillämpliga fall, och den anmodade myndighet som tar emot ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande från den centrala myndigheten.
9. Om den myndighet i den anmodade staten som tog emot ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande inte är behörig att fatta ett beslut enligt artikel 11.1, ska den utan onödigt dröjsmål översända ansökan till den behöriga anmodade myndigheten i samma medlemsstat och informera den ansökande myndigheten om detta.

Artikel 9

Information som ska lämnas av den ansökande myndigheten efter översändande av ansökan

1. Den ansökande myndigheten ska utan onödigt dröjsmål informera den anmodade myndigheten om vilka eventuella processhandlingar eller åtgärder av betydelse för det straffrättsliga förfarandet som har vidtagits i den ansökande staten efter översändandet av ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och ska tillhandahålla alla relevanta handlingar.

⁽³⁰⁾ Rådets beslut 2008/976/RIF av den 16 december 2008 om det europeiska rättsliga nätverket (EUT L 348, 24.12.2008, s. 130).

2. Den information som avses i punkt 1 samt de väsentliga delarna av de relevanta handlingar som tillhandahålls i enlighet med den punkten ska av den ansökande myndigheten översättas till ett officiellt språk i den anmodade staten eller till ett annat språk som godtas av den anmodade staten i enlighet med artikel 32.1 d.

Artikel 10

Återkallelse av en ansökan

1. Den ansökande myndigheten får återkalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande när som helst innan den har mottagit den anmodade myndighetens beslut om att bifalla eller avslå ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet i enlighet med artikel 11.1. I sådana fall ska den ansökande myndigheten omedelbart informera den anmodade myndigheten om detta.

2. Den ansökande myndigheten ska på ett språk som vederbörande förstår informera den misstänkte eller tilltalade som har informerats i enlighet med artikel 6.3 och det brottsoffer som har informerats i enlighet med artikel 7.2 om återkallelsen av ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

3. I fall där den misstänkte eller tilltalade uppehåller sig i den anmodade staten, får den ansökande myndigheten – i syfte att lämna den information som avses i punkt 2 – översända en ifylld version av formuläret i bilaga VI till den anmodade myndigheten. I sådana fall ska den anmodade myndigheten lämna denna information till den misstänkte eller tilltalade och informera den ansökande myndigheten om detta.

4. Om den ansökande myndigheten i enlighet med punkt 1 har informerat den anmodade myndigheten om återkallelsen av ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska det straffrättsliga förfarandet förbli hos den ansökande myndigheten.

Artikel 11

Beslut av den anmodade myndigheten

1. Den anmodade myndigheten ska fatta ett beslut om huruvida den helt eller delvis ska bifalla eller avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och ska i enlighet med sin nationella rätt besluta vilka åtgärder som ska vidtas. Ett beslut om att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska vara vederbörligen motiverat.

2. Den anmodade myndigheten ska meddela den ansökande myndigheten det beslut som avses i punkt 1 i denna artikel inom de tidsfrister som fastställs i artikel 13.

3. Om den anmodade myndigheten anser att den information som lämnats av den ansökande myndigheten inte är tillräcklig för att den ska kunna fatta ett beslut om huruvida ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska bifallas eller avslås, får den begära sådan ytterligare information som den anser vara nödvändig. Den ansökande myndigheten ska utan onödigt dröjsmål tillhandahålla den begärda ytterligare informationen, om sådan finns tillgänglig, samt en översättning till ett av den anmodade statens officiella språk eller något annat språk som godtas av den anmodade staten i enlighet med artikel 32.1 d.

4. Om den anmodade myndigheten beslutar att avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande i enlighet med artikel 12, ska den informera den ansökande myndigheten om skälen till ett sådant avslag.

5. Om den ansökande myndigheten har tagit emot det motiverade beslutet att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande enligt punkt 1 i denna artikel, ska den ansökande myndigheten utan onödigt dröjsmål till den anmodade myndigheten översända ärendeakten i original eller i bestyrkt kopia, eller relevanta delar därav, samt en översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten eller ett annat språk som godtas av den anmodade staten i enlighet med artikel 32.1 d.

6. Om det straffrättsliga förfarandet har avbrutits i enlighet med artikel 21, ska den ansökande myndigheten utan onödigt dröjsmål översända alla återstående relevanta delar av ärendeakten i original eller i bestyrkt kopia, inbegripet relevant fysisk bevisning, till den anmodade myndigheten. I händelse av att en bestyrkt kopia av ärendeakten redan har lämnats till den anmodade myndigheten, ska den ansökande myndigheten på begäran av den anmodade myndigheten översända originalhandlingarna i ärendeakten. Den ansökande staten får kräva att originalhandlingarna i ärendeakten eller den fysiska bevisningen återlämnas till den när de handlingarna eller den bevisningen inte längre behövs i den anmodade staten eller när förfarandena har avslutats i den anmodade staten. Om den ansökande staten på begäran av den anmodade staten har angett att den inte har för avsikt att återta originalhandlingarna i ärendeakten eller den fysiska bevisningen när denna inte längre behövs eller när förfarandena har avslutats, får den anmodade staten i enlighet med sin nationella rätt avgöra hur den återstående bevisningen ska hanteras, inbegripet huruvida den ska bevaras eller förstöras.

7. Vid tillämpningen av punkterna 5 och 6 får den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten samråda med varandra för att fastställa vilka relevanta delar av ärendeakten som ska översändas och översättas.

Artikel 12

Skäl för avslag

1. Den anmodade myndigheten ska helt eller delvis avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande om ett sådant förfarande enligt den anmodade statens nationella rätt inte kan inledas eller drivas vidare på grundval av de sakförhållanden som ligger till grund för ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande om ett eller flera av följande skäl föreligger:

- a) Den gärning som ansökan avser utgör inte ett brott enligt den anmodade statens nationella rätt.
 - b) Ett övertagande av det straffrättsliga förfarandet skulle strida mot principen *ne bis in idem*.
 - c) Den misstänkte eller tilltalade kan på grund av sin ålder inte hållas straffrättsligt ansvarig för brottet.
 - d) Åtalet har preskriberats i enlighet med den anmodade statens nationella rätt.
 - e) Villkoren för lagföring av brottet i den anmodade staten är inte uppfyllda.
 - f) Brottet omfattas av amnesti i enlighet med den anmodade statens nationella rätt.
 - g) Den anmodade staten har inte behörighet avseende brottet enligt nationell rätt eller behörighet på grundval av artikel 3.
2. Den anmodade myndigheten får helt eller delvis avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, om ett eller flera av följande skäl föreligger:

- a) Privilegier eller immunitet enligt den anmodade statens nationella rätt gör det omöjligt att vidta åtgärder.
- b) Den anmodade myndigheten anser att överföringen av ett straffrättsligt förfarande inte gagnar en effektiv och korrekt rättskipning.
- c) Brottet har varken helt eller delvis begåtts på den anmodade statens territorium, merparten av de verkningar eller en betydande del av den skada som utgör en del av brottsrekvisiten har inte uppstått på den statens territorium, och den misstänkte eller tilltalade är inte medborgare eller bosatt i den staten.
- d) Det ansökningsformulär som avses i artikel 8.1 är ofullständig eller uppenbart felaktigt och har inte kompletterats eller korrigerats efter det samråd som avses i punkt 3 i den här artikeln.
- e) Den gärning som ansökan avser utgör inte ett brott på den plats där den begicks, och den anmodade staten saknar ursprunglig behörighet enligt sin nationella rätt att lagföra brottet.

3. Om något av de skäl som avses i punkterna 1 och 2 föreligger, ska den anmodade myndigheten, innan den beslutar att helt eller delvis avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, när så är lämpligt samråda med den ansökande myndigheten och vid behov begära att den ansökande myndigheten utan onödigt dröjsmål tillhandahåller all nödvändig information.

4. Om det skäl som avses i punkt 2 a föreligger, och om befogenheten att upphäva privilegier eller immunitet tillkommer en myndighet i den anmodade staten, ska den anmodade myndigheten utan onödigt dröjsmål begära att den myndigheten utövar denna befogenhet. Om befogenheten att upphäva privilegier eller immunitet tillkommer en myndighet i en annan stat eller en internationell organisation, ska den ansökande myndigheten begära att den myndigheten eller internationella organisationen utövar denna befogenhet.

Artikel 13

Tidsfrister

1. Den anmodade myndigheten ska utan onödigt dröjsmål och i alla händelser senast 60 dagar efter den behöriga anmodade myndighetens mottagande av ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande meddela den ansökande myndigheten sitt beslut om att bifalla eller avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

2. Om den anmodade myndigheten i ett enskilt fall inte kan iakta den tidsfrist som anges i punkt 1 ska den utan onödigt dröjsmål informera den ansökande myndigheten om detta och ange skälen till förseningen. I sådana fall får den tidsfrist som anges i punkt 1 förlängas med högst 30 dagar.

3. Om det i den anmodade statens nationella rätt fastställs privilegier eller immunitet, ska den tidsfrist som anges i punkt 1 inte börja löpa förrän från och med den dag då den anmodade myndigheten informeras om att dessa privilegier eller denna immunitet har upphävts.

Artikel 14

Samråd mellan den ansökande och den anmodade myndigheten

1. Den ansökande och den anmodade myndigheten ska, om detta är nödvändigt och utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 11.3, 11.5, 11.6, 11.7, 13.3 och 19.2, utan onödigt dröjsmål samråda med varandra för att säkerställa en effektiv tillämpning av denna förordning.

2. Samråd mellan den ansökande och den anmodade myndigheten får även äga rum innan en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande utfärdas, särskilt i syfte att fastställa huruvida en överföring skulle gagna en effektiv och korrekt rättskipning, inbegripet huruvida den är proportionell. Den anmodade myndigheten får även samråda med den ansökande myndigheten om möjligheten att utfärda en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande från den ansökande staten i syfte att föreslå en överföring av ett sådant förfarande.

3. Om den ansökande myndigheten samråder med den anmodade myndigheten inför en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska den ge den anmodade myndigheten tillgång till information om det straffrättsliga förfarandet, såvida inte detta skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt.

4. När myndigheterna mottar begäranden om samråd enligt denna artikel, ska de besvara dem utan onödigt dröjsmål.

Artikel 15

Information som ska tillhandahållas den misstänkte eller tilltalade om beslutet att bifalla eller avslå ansökan om överföring

1. Om den anmodade myndigheten har fattat ett beslut i enlighet med artikel 11.1 om att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska den anmodade myndigheten utan onödigt dröjsmål, på ett språk som vederbörande förstår

- informera den misstänkte eller tilltalade om beslutet att bifalla ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet,
- förse den misstänkte eller tilltalade med en kopia av det motiverade beslutet att bifalla ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet, och
- informera den misstänkte eller tilltalade om rätten till ett effektivt rättsmedel i den anmodade staten, inbegripet tidsfristerna för utövande av denna rätt.

När så är lämpligt får den anmodade myndigheten begära bistånd från den ansökande myndigheten för att utföra de uppgifter som avses i denna punkt.

2. I fall där den misstänkte eller tilltalade uppehåller sig i den ansökande staten, får den anmodade myndigheten, vid tillämpning av punkt 1, översända en ifylld version av formuläret i bilaga IV till den ansökande myndigheten. I sådana fall ska skyldigheterna enligt punkt 1 i tillämpliga delar gälla för den ansökande myndigheten, som ska informera den anmodade myndigheten om detta.

3. Om den anmodade myndigheten har fattat ett beslut i enlighet med artikel 11.1 om att avslå en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska den ansökande myndigheten utan onödigt dröjsmål informera den misstänkte eller tilltalade på ett språk som vederbörande förstår, om beslutet att avslå ansökan om överföring.

När så är lämpligt får den ansökande myndigheten begära bistånd från den anmodade myndigheten för att utföra de uppgifter som avses i denna punkt.

4. I fall där den misstänkte eller tilltalade uppehåller sig i den anmodade staten, får den ansökande myndigheten, vid tillämpning av punkt 3, översända en ifylld version av formuläret i bilaga IV till den anmodade myndigheten. I sådana fall ska skyldigheterna enligt punkt 3 i tillämpliga delar gälla för den anmodade myndigheten, som ska informera den ansökande myndigheten om detta.

5. Den anmodade myndigheten ska inte vara skyldig att uppfylla skyldigheterna i punkt 1 och den ansökande myndigheten ska inte vara skyldig att uppfylla skyldigheterna i punkt 3 om

- a) fullgörandet av de skyldigheterna skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt, eller
- b) den misstänkte eller tilltalade inte kan lokaliseras eller nås trots den anmodade myndighetens respektive den sökandes myndighetens rimliga ansträngningar.

Artikel 16

Information som ska tillhandahållas brottsoffret om beslutet att bifalla eller avslå ansökan om överföring

1. Om den anmodade myndigheten har fattat ett beslut i enlighet med artikel 11.1 i denna förordning att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, och brottsoffret är en fysisk person som är bosatt i den sökande staten och erhåller information om det straffrättsliga förfarandet i enlighet med artikel 6.1 i direktiv 2012/29/EU, såsom den har genomförts i nationell rätt, eller är en juridisk person som är etablerad i den sökande staten och erhåller sådan information i enlighet med nationell rätt, ska den anmodade myndigheten utan onödigt dröjsmål informera brottsoffret på ett språk som brottsoffret förstår om

- a) beslutet att bifalla ansökan om överföring, och
- b) brottsoffrets rätt till ett effektivt rättsmedel i den anmodade staten, inbegripet tidsfristerna för utövande av denna rätt.

När så är lämpligt får den anmodade myndigheten begära bistånd från den sökande myndigheten för att utföra de uppgifter som avses i denna punkt.

2. I fall där brottsoffret uppehåller sig i den sökande staten, får den anmodade myndigheten vid tillämpning av punkt 1 överlämna en ifylld version av formuläret i bilaga V till den sökande myndigheten. I sådana fall ska skyldigheterna enligt punkt 1 i tillämpliga delar gälla för den sökande myndigheten, som ska informera den anmodade myndigheten om detta.

3. Om den anmodade myndigheten har fattat ett beslut i enlighet med artikel 11.1 i denna förordning att avslå ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande och brottsoffret är en fysisk person som är bosatt i den sökande staten och erhåller information om det straffrättsliga förfarandet i enlighet med artikel 6.1 i direktiv 2012/29/EU, såsom den har genomförts i nationell rätt, eller är en juridisk person som är etablerad i den sökande staten och erhåller sådan information i enlighet med nationell rätt, ska den sökande myndigheten utan onödigt dröjsmål informera brottsoffret på ett språk som brottsoffret förstår om beslutet att avslå ansökan om överföring.

4. Den anmodade myndigheten ska inte vara skyldig att uppfylla skyldigheterna i punkt 1 och den sökande myndigheten ska inte vara skyldig att uppfylla skyldigheterna i punkt 3 om

- a) fullgörandet av de skyldigheterna skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt, eller
- b) brottsoffret inte kan lokaliseras eller nås trots den anmodade myndighetens respektive den sökandes myndighetens rimliga ansträngningar.

Artikel 17

Rätt till ett effektivt rättsmedel

1. Misstänkta, tilltalade och brottsoffer ska ha rätt till ett effektivt rättsmedel i den anmodade staten mot beslut om att bifalla ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Den rätten ska utövas vid en domstol eller tribunal i den anmodade staten i enlighet med den statens nationella rätt.

2. Om ett rättsmedel används mot ett beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska beslutet prövas i enlighet med nationell rätt på grundval av de kriterier som anges i artikel 12.1 och 12.2. I den mån som ett utrymme för skönmässig bedömning har utövats, ska prövningen begränsas till en bedömning av huruvida den anmodade myndigheten uppenbart har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönmässig bedömning.

Tidsfristen för användning av ett effektivt rättsmedel ska vara högst 15 dagar från dagen för mottagandet av det motiverade beslutet att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

Om ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande utfärdas efter det att brottsutredningen har avslutats och åtal har väckts mot den misstänkte eller tilltalade, ska åberopandet av ett rättsmedel mot ett beslut om att bifalla ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet ha suspensiv verkan. Denna suspensiva verkan ska inte påverka den anmodade

statens möjligheter att upprätthålla provisoriska åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att den misstänkte eller tilltalade avviker eller för att bevara bevisning, hjälpmedel vid brott eller vinning av brott.

Det slutliga beslutet om rättsmedel ska fattas utan onödigt dröjsmål och om möjligt inom 60 dagar.

Den anmodade myndigheten ska informera den ansökande myndigheten om det slutliga resultatet av det rättsmedel som har använts. Om rättsmedlet i slutändan leder till att beslutet om att bifalla ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet upphävs, ska det straffrättsliga förfarandet återgå till den ansökande myndigheten.

Denna punkt påverkar inte eventuella ytterligare rättsmedel som är tillgängliga i enlighet med nationell rätt.

3. Den anmodade staten ska säkerställa att misstänkta, tilltalade och brottsoffer har rätt att få tillgång till alla handlingar som rör överföringen av ett straffrättsligt förfarande och som legat till grund för beslutet att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande enligt denna förordning och som är nödvändiga för att vederbörande faktiskt ska kunna utöva sin rätt till ett rättsmedel. Rätten att få tillgång till dessa handlingar ska utövas i enlighet med förfarandena i den anmodade statens nationella rätt. Denna tillgång kan i enlighet med nationell rätt begränsas om den skulle undergräva utredningssekretessen eller på annat sätt påverka utredningen negativt eller inverka menligt på personers säkerhet.

Artikel 18

Samarbete med Eurojust och det europeiska rättsliga nätverket

Den ansökande och den anmodade myndigheten får i varje skede av förfarandet för överföring av ett straffrättsligt förfarande begära bistånd från Eurojust eller det europeiska rättsliga nätverket i enlighet med dessas respektive behörigheter. Särskilt Eurojust får i lämpliga fall underlätta de samråd som avses i artiklarna 11.3, 11.5, 11.6, 11.7, 12.3, 14, 19.2 samt 21.3.

Artikel 19

Kostnader för överföring av ett straffrättsligt förfarande

1. Varje medlemsstat ska bära sina egna kostnader för överföring av ett straffrättsligt förfarande som följer av tillämpningen av denna förordning.

2. Om översättningen av ärendeakten och andra relevanta handlingar enligt artikel 11.3, 11.5, 11.6 och 11.7 skulle medföra stora eller exceptionella kostnader, får den ansökande myndigheten för den anmodade myndigheten föreslå att de ska dela på kostnaderna. Ett sådant förslag ska åtföljas av en detaljerad redovisning av den ansökande myndighetens kostnader. Efter ett sådant förslag ska den ansökande och den anmodade myndigheten samråda med varandra.

Artikel 20

Utseende av centrala myndigheter

Varje medlemsstat får utse en eller flera centrala myndigheter med ansvar för administrationen av överföringen och mottagandet av ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande samt för övrig officiell korrespondens i samband med sådana ansökningar.

KAPITEL 3

EFFEKTER AV ÖVERFÖRING AV ETT STRAFFRÄTTSLIGT FÖRFARANDE

Artikel 21

Effekter i den ansökande staten

1. Vid mottagandet av det motiverade beslutet att bifalla ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande i enlighet med artikel 11.1 eller av det slutliga beslutet om ett rättsmedel enligt artikel 17 ska det straffrättsliga förfarandet vilandeförklaras eller avbrytas i den ansökande staten i enlighet med nationell rätt, såvida inte rättsmedlet leder till att ärendet ska återgå till den ansökande staten eller den ansökande myndigheten redan har vilandeförklarat eller avbrutit det straffrättsliga förfarandet enligt artikel 4.

2. Utan hinder av vad som sägs i punkt 1 får det straffrättsliga förfarandet i den ansökande staten fortsätta, så att den ansökande myndigheten kan
 - a) vidta nödvändiga brådskande utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder, inbegripet åtgärder för att förhindra att den misstänkte eller tilltalade avviker, eller åtgärder för frysning,
 - b) upprätthålla tidigare antagna utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder, inbegripet åtgärder för att förhindra att den misstänkte eller tilltalade avviker, som är nödvändiga för att verkställa ett beslut på grundval av rambeslut 2002/584/RIF, ett annat instrument om ömsesidigt erkännande eller en begäran om ömsesidig rättslig hjälp.
3. Efter ett beslut av den anmodade myndigheten om att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande ska den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten samarbeta i största möjliga utsträckning och i enlighet med sin nationella rätt, i synnerhet när den anmodade statens nationella rätt kräver att vissa formaliteter och förfaranden iaktas, särskilt när det gäller bevisningens tillförlitlighet. Den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten ska även samarbeta i fråga om de provisoriska åtgärder som vidtas före överföringen och i enlighet med punkt 2.
4. Om de åtgärder som vidtagits i enlighet med punkt 2 har slutförts, eller om den anmodade myndigheten har vidtagit nödvändiga utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder, och de åtgärder som vidtagits av den ansökande myndigheten enligt punkt 2 inte längre är nödvändiga, ska det straffrättsliga förfarandet i den ansökande staten vilandeförklaras eller avbrytas.
5. Den ansökande myndigheten får fortsätta eller återuppta det straffrättsliga förfarandet, om den anmodade myndigheten informerar den om sitt beslut att avbryta det straffrättsliga förfarandet avseende de sakförhållanden som ligger till grund för det straffrättsliga förfarandet för vilket ansökan om överföring bifallits, såvida inte beslutet enligt den anmodade statens nationella rätt slutgiltigt omöjliggör vidare lagföring och fattades efter en bedömning av sakförhållandena i målet, vilket förhindrar ett fortsatt straffrättsligt förfarande avseende samma gärningar i den anmodade staten.
6. Punkt 5 ska inte påverka brottsoffrens rätt att inleda eller ansöka om återupptagande av ett straffrättsligt förfarande mot den misstänkte eller tilltalade i den ansökande staten, om en sådan rätt föreskrivs i denna stats nationella rätt, såvida inte den anmodade myndighetens beslut att avbryta det straffrättsliga förfarandet enligt den anmodade statens nationella rätt slutgiltigt omöjliggör vidare lagföring och fattades efter en bedömning av sakförhållandena i målet, vilket förhindrar ett fortsatt straffrättsligt förfarande avseende samma gärningar i den anmodade staten.

Artikel 22

Effekter i den anmodade staten

1. Det överförda straffrättsliga förfarandet ska regleras av den anmodade statens nationella rätt.
2. Under förutsättning att det inte strider mot den anmodade statens grundläggande rättsprinciper ska varje handling som utförs av den ansökande statens behöriga myndigheter i samband med det straffrättsliga förfarandet eller de inledande undersökningarna ha samma giltighet i den anmodade staten som om den på ett lagenligt sätt hade utförts av den anmodade statens behöriga myndigheter.

Utän att det påverkar tillämpningen av artikel 12.1 d ska varje handling som på ett lagenligt sätt har utförts i den ansökande staten och som avbryter eller tillfälligt upphäver preskriptionstiden ha samma verkan att avbryta eller tillfälligt upphäva preskriptionstiden i den anmodade staten, förutsatt att en sådan handling skulle ha den verkan enligt den statens nationella rätt.

3. Medlemsstaterna får i sin nationella rätt föreskriva att en behörig myndighet i den anmodade staten, i fall där behörigheten grundas på artikel 3 och de agerar som anmodad stat och den misstänkte eller tilltalade befinner sig i den staten, så snart den har mottagit ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet och eventuellt ytterligare information i enlighet med denna förordning, och innan beslutet att bifalla ansökan om överföring fattas, efter en bedömning får vidta nödvändiga åtgärder i enlighet med sin nationella rätt för att gripa den misstänkte eller tilltalade eller för att säkerställa att den misstänkte eller tilltalade stannar kvar på dess territorium, eller vidta andra nödvändiga provisoriska åtgärder, såsom åtgärder för frysning.
4. Beslutet att frihetsberöva den misstänkte eller tilltalade i enlighet med punkt 3 ska fattas av samma myndighet som skulle vara behörig att vidta sådana åtgärder i ett liknande inhemskt mål och ska omfattas av de skyddsåtgärder som är tillämpliga på sådana åtgärder enligt nationell rätt, inbegripet domstolsprövning och tidsfristerna för frihetsberövande före rättegång.

5. Bevisning som översänds av den ansökande myndigheten får inte avvisas i ett straffrättsligt förfarande i den anmodade staten enbart på grund av att bevisningen inhämtats i en annan medlemsstat. Bevisning som inhämtats i den ansökande staten får användas i ett straffrättsligt förfarande i den anmodade staten, under förutsättning att denna bevisnings tillförlighet står i överensstämmelse med den anmodade statens nationella rätt, inbegripet dess grundläggande rättsprinciper. Domstolens befogenhet att fritt bedöma bevisningen ska inte påverkas av denna förordning.
6. Om ett fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd utdöms i den anmodade staten, ska den staten från den totala tid av frihetsberövande som ska avtjänas dra av alla perioder av frihetsberövande i den ansökande staten som beslutats inom ramen för det straffrättsliga förfarandet som överförs. Den ansökande myndigheten ska till den anmodade myndigheten för detta ändamål översända all information om hur lång tid den misstänkte eller tilltalade har varit frihetsberövad i den ansökande staten.
7. Om ett straffrättsligt förfarande i både den ansökande och den anmodade staten endast kan inledas om anmälan lämnas in, ska en anmälan som lämnats in i den ansökande staten även ha giltighet i den anmodade staten.
8. Påföljden för brottet ska vara den som föreskrivs i den anmodade statens nationella rätt, om inte annat föreskrivs däri. Om brottet begåtts på den ansökande statens territorium, får den anmodade myndigheten i enlighet med tillämplig nationell rätt beakta maximistraffet enligt den ansökande statens nationella rätt, om detta är till den tilltalades fördel. Om behörigheten uteslutande grundas på artikel 3, ska den påföljd som utdöms i den anmodade staten inte vara strängare än maximistraffet enligt den ansökande statens nationella rätt.

Artikel 23

Information som ska lämnas av den anmodade myndigheten

Den anmodade myndigheten, eller i tillämpliga fall en annan behörig myndighet, ska förse den ansökande myndigheten med information om avbrytandet av det straffrättsliga förfarandet eller om varje beslut som fattas i slutet av det straffrättsliga förfarandet, inbegripet information om huruvida detta beslut enligt den anmodade statens nationella rätt slutgiltigt omöjliggör vidare lagföring och fattades efter en bedömning av sakförhållandena i målet, vilket förhindrar ett fortsatt straffrättsligt förfarande avseende samma gärningar i den staten. Myndigheten ska även tillhandahålla information om den slutliga verkställigheten av den påföljd som utdöms eller annan information som är av betydande värde. Den ska till den ansökande myndigheten översända en kopia av det slutliga skriftliga beslut som fattats i slutet av det straffrättsliga förfarandet.

Ätminstone de väsentliga delarna av den information och av det slutliga beslut som avses i första stycket i denna artikel ska översättas till ett i den ansökande staten officiellt språk eller till ett annat språk som godtas av den ansökande staten i enlighet med artikel 32.1 d.

KAPITEL 4

KOMMUNIKATIONSSÄTT

Artikel 24

Kommunikationssätt

1. Kommunikation enligt denna förordning, inbegripet utbyte av det ansökningsformulär och övriga formulär som återfinns i bilagorna till denna förordning, det beslut som avses i artikel 11.1 i denna förordning samt andra handlingar som avses i artikel 11.5 i denna förordning, mellan den ansökande och den anmodade myndigheten samt genom centrala myndigheter, om en medlemsstat har utsett en central myndighet i enlighet med artikel 20 i denna förordning, samt med Eurojust, ska ske i enlighet med artikel 3 i förordning (EU) 2023/2844.
2. Artikel 7.1 och 7.2 samt artiklarna 8 och 14 i förordning (EU) 2023/2844 om fastställande av regler för elektroniska underskrifter och elektroniska stämplars, elektroniska handlingars rättsliga verkan och skydd för överförd information ska tillämpas på den kommunikation som överförs genom det decentraliserade it-systemet.
3. Samråd enligt artiklarna 11.7 och 14 mellan den ansökande och den anmodade myndigheten samt genom centrala myndigheter, om en medlemsstat har utsett en central myndighet i enlighet med artikel 20, samt med Eurojust, får genomföras med hjälp av alla lämpliga kommunikationssätt, inbegripet genom det decentraliserade it-systemet.

Artikel 25

Inrättande av ett decentraliserat it-system

1. Senast den 8 januari 2027 ska kommissionen anta genomförandeakter för att inrätta det decentraliserade it-systemet i enlighet med denna förordning och ska däri ange följande:
 - a) Tekniska specifikationer för elektroniska kommunikationsmetoder för det decentraliserade it-systemet.
 - b) Tekniska specifikationer för kommunikationsprotokoll.
 - c) Mål för informationssäkerhet och relevanta tekniska åtgärder som säkerställer minimistandarder för informations-säkerhet och en hög nivå av cybersäkerhet för behandling och kommunikation av uppgifter inom det decentraliserade it-systemet.
 - d) Minimimål för tillgänglighet och eventuella därmed sammanhängande tekniska krav för de tjänster som tillhandahålls genom det decentraliserade it-systemet.
 - e) Standarder för digitala förfaranden enligt definitionen i artikel 3.9 i förordning (EU) 2022/850.
2. De genomförandeakter som avses i punkt 1 i denna artikel ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 31.2.

Artikel 26

Referensprogramvara

1. Kommissionen ska ansvara för skapandet, tillgängligheten, underhållet och utvecklingen av en referensprogramvara som medlemsstaterna kan välja att använda som sitt back-end-system i stället för ett nationellt it-system. Skapandet, underhållet och utvecklingen av referensprogramvaran ska finansieras genom unionens allmänna budget.
2. Eurojust ska kunna använda den referensprogramvara som avses i punkt 1.
3. Kommissionen ska tillhandahålla, underhålla och stödja referensprogramvaran utan kostnad.
4. Referensprogramvaran ska erbjuda ett gemensamt gränssnitt för kommunikation med andra nationella it-system.

Artikel 27

Kostnaderna för det decentraliserade it-systemet

1. Varje medlemsstat eller enhet som driver en auktoriserad e-Codex-åtkomstpunkt enligt definitionen i artikel 3.4 i förordning (EU) 2022/850 ska bära kostnaderna för installation, drift och underhåll av de åtkomstpunkter för det decentraliserade it-systemet för vilka de är ansvariga.
2. Varje medlemsstat eller enhet som driver en auktoriserad e-Codex-åtkomstpunkt enligt definitionen i artikel 3.4 i förordning (EU) 2022/850 ska bära kostnaderna för att upprätta och anpassa sina relevanta nationella, eller i tillämpliga fall andra, it-system, för att göra dem driftskompatibla med åtkomtpunkterna och ska stå för kostnaderna för att administrera, driva och underhålla dessa system.
3. Eurojust ska bära kostnaderna för installation, drift och underhåll av de komponenter i det decentraliserade it-systemet för vilka Eurojust är ansvarig.
4. Eurojust ska bära kostnaderna för att upprätta och anpassa sitt ärendehanteringssystem för att göra det driftskompatibelt med åtkomtpunkterna och ska bära kostnaderna för att administrera, driva och underhålla det systemet.

Artikel 28

Statistik

1. Medlemsstaterna ska regelbundet samla in omfattande statistik för att kommissionen ska kunna övervaka tillämpningen av denna förordning. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska bevara denna statistik och årligen översända den till kommissionen. Medlemsstaternas behöriga myndigheter får behandla personuppgifter som är nödvändiga för att producera denna statistik.

2. Den statistik som avses i punkt 1 ska inbegripa följande:

- a) Antalet ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande, inbegripet kriterierna för ansökan om överföring, per ansökande stat.
- b) Antalet bifall av respektive avslag på ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande, inbegripet skälen för avslag, per anmodad stat.
- c) Hur lång tid det tagit för den anmodade staten att översända information om beslut att bifalla eller avslå ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

3. Den statistik som avses i punkt 1 ska även, om den finns tillgänglig på central nivå i den berörda medlemsstaten, inbegripa följande:

- a) Antalet utredningar och åtal som inte drivits vidare sedan ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande bifallits.
- b) Antalet fall där rättsmedel har använts mot beslut om att bifalla ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande, med angivande av huruvida varje fall har inletts av en misstänkt, en tilltalad eller ett brottsoffer, samt antalet beslut där överklagandet har varit framgångsrikt.
- c) Fyra år från dagen för ikraftträdandet av de genomförandeakter som avses i artikel 25.1, de kostnader som uppkommit enligt artikel 27.2.

4. Den referensprogramvara som avses i artikel 26 och, om de är utrustade för detta, de nationella back-end-systemen ska programmatiskt samla in de uppgifter som avses i punkt 2 i den här artikeln och årligen översända dem till kommissionen.

5. Den statistik som avses i punkterna 2 och 3 ska översändas från och med den 1 februari 2028.

6. Den statistik som avses i punkt 2 i denna artikel ska samlas in via det decentraliserade it-system som inrättats i enlighet med artikel 25 inom två år från dagen för ikraftträdandet av de genomförandeakter som avses i den artikeln. Så länge som det decentraliserade it-systemet inte är operativt och den statistik som avses i punkt 2 i den här artikeln därför inte samlas in automatiskt, ska denna statistik endast översändas om den finns tillgänglig på central nivå i den berörda medlemsstaten.

Artikel 29

Ändringar av ansökningsformuläret och övriga formulär

Kommissionen ges befogenhet att i enlighet med artikel 30 anta delegerade akter för att ändra bilagorna genom att uppdatera eller göra tekniska ändringar i ansökningsformuläret och övriga formulär. Sådana ändringar ska vara förenliga med denna förordning och ska inte påverka den.

Artikel 30

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 29 ges till kommissionen tills vidare från och med den 1 februari 2027.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 29 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 29 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 31

Kommittéförfarande

1. Vid tillämpning av artikel 25 i denna förordning ska kommissionen biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 32

Anmälan

1. Senast den 1 februari 2027 ska varje medlemsstat till kommissionen anmäla följande:
 - a) De myndigheter som i enlighet med sin nationella rätt är behöriga att i enlighet med artikel 2.3 utfärda eller godkänna ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande samt de myndigheter som är behöriga att i enlighet med artikel 2.4 fatta beslut om sådana ansökningar.
 - b) Information om övriga myndigheter som avses i artikel 2.4 andra stycket, om medlemsstaten utnyttjar den möjlighet som föreskrivs i det stycket.
 - c) Information om den eller de utsedda centrala myndigheterna, om medlemsstaten utnyttjar den möjlighet som föreskrivs i artikel 20.
 - d) De språk som godtas för ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande, för information som lämnas till stöd för sådana ansökningar samt för eventuell kommunikation mellan myndigheter när den agerar i egenskap av ansökande och anmodad stat.
2. Varje medlemsstat ska underrätta kommissionen om eventuella uppdateringar av den information som anmälts enligt punkt 1.

Kommissionen ska säkerställa att den information som mottas enligt punkt 1 är uppdaterad och offentliggörs på den del av webbplatsen för det europeiska rättsliga nätverket där det råder oinskränkt tillträde.

Artikel 33

Förhållande till internationella avtal och överenskommelser

1. Utan att det påverkar deras tillämpning mellan medlemsstater och tredjeländer ersätter denna förordning, inom ramen för sitt tillämpningsområde, från och med den 1 februari 2027 motsvarande bestämmelser i den europeiska konventionen av den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål och den europeiska konventionen av den 20 april 1959 om inbördes rättshjälp i brottmål, vilka är tillämpliga mellan de medlemsstater som är bundna av denna förordning.

2. Utöver denna förordning får medlemsstaterna ingå eller även fortsättningsvis tillämpa bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser med andra medlemsstater efter den 7 januari 2025 endast i den mån som sådana avtal eller överenskommelser gör det möjligt att ytterligare stärka syftena med denna förordning och bidrar till att förenkla eller ytterligare underlätta förfarandena för överföring av ett straffrättsligt förfarande och under förutsättning att de skyddsnivåer som anges i denna förordning respekteras.

3. Medlemsstaterna ska senast den 1 februari 2027 informera rådet och kommissionen om vilka avtal eller överenskommelser enligt punkt 2 som de har för avsikt att fortsätta att tillämpa. Medlemsstaterna ska också inom tre månader efter det att de har undertecknat nya avtal eller överenskommelser enligt punkt 2 informera kommissionen om detta.

Artikel 34

Rapportering

Senast den 1 februari 2033 ska kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet, rådet samt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av denna förordning som stöder sig på den information som medlemsstaterna lämnat i enlighet med artikel 28.1 och som sammanställts av kommissionen.

Artikel 35

Övergångsbestämmelser

Denna förordning ska tillämpas på ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande som översänds från och med den 1 februari 2027. Ansökningar om överföring av ett straffrättsligt förfarande som mottagits före den 1 februari 2027 ska fortsätta att regleras av befintliga instrument som rör överföring av straffrättsliga förfaranden.

Till dess att artikel 24 blir tillämplig enligt artikel 36 tredje stycket ska kommunikationen i enlighet med denna förordning mellan ansökande och anmodade myndigheter samt, i tillämpliga fall, genom centrala myndigheter, samt med Eurojust, ske på andra lämpliga sätt och med beaktande av behovet av ett snabbt, säkert och tillförlitligt informationsutbyte.

Artikel 36

Ikraftträdande och tillämpning

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 1 februari 2027.

Artikel 24 ska dock tillämpas från och med den första dagen i den månad som följer på perioden på två år från dagen för ikraftträdandet av de genomförandeakter som avses i artikel 25.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Strasbourg den 27 november 2024.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

BÓKA J.

Ordförande

BILAGA I

ANSÖKNINGSFORMULÄR FÖR ÖVERFÖRING AV ETT STRAFFRÄTTLIGT FÖRFARANDE

i enlighet med artikel 8.1 i förordning (EU) 2024/3011

Syftet med detta ansökningsformulär: ☐ Samråd om eventuell överföring av ett straffrättsligt förfarande ☐ Ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

AVSNITT A: Berörda myndigheter Ansökande stat: Ansökande myndighet: Anmodad stat: Anmodad myndighet: Myndighet i den anmodade staten med vilken samråd har ägt rum före denna ansökan (i förekommande fall):

SECTION B: Identity of the suspect or accused person

I. Identification of the suspect or accused person

The suspect or accused person is not yet identified

The suspect or accused person is identified

If the suspect or accused person has already been identified:

State all information, as far as known, regarding the identity of the suspect or accused person. If more than one person is concerned, please provide the information for each person¹.

(i) For natural person(s):

Last name:

First name(s):

Other relevant name(s), if applicable:

Aliases, if applicable:

Sex:

Nationality:

Identity number or social security number, if available:

Type and number of the identity document(s) (e.g. ID card, passport), if available:

Date of birth:

Place of birth:

Residence and/or known address (if address is not known, state the last known address):

Workplace (including contact details):

Other contact details (email, phone No):

Language(s) which the person understands:

Other relevant information:

Please describe the current position of the person concerned as regards the proceedings:

Suspect

Accused person

The suspect or accused person has been made aware by the competent authorities that that person is suspected or accused of having committed a criminal offence.

The suspect or accused person has not been made aware by the competent authorities that that person is suspected or accused of having committed a criminal offence.

An indictment has been issued against the suspect or accused person in the relevant criminal proceedings.

The suspect or accused person has been deprived of personal liberty for the purpose of the relevant criminal proceedings for the following period: from to (format: dd-mm-yyyy).

¹ A drop-down menu allowing different entries for each of the suspects/accused persons could be envisaged in the electronic request form.

ii) För juridiska personer:

Namn:

Form av juridisk person:

Namnforkortning, allmänt använt namn eller handelsnamn (i förekommande fall):

Adress för registrerat säte/kontor:

Registreringsnummer:

Den juridiska personens adress:

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer):

Namn på den juridiska personens företrädare:

Annan relevant information:

Beskriv den berörda juridiska personens aktuella ställning i förfarandet:

Misstänkt.

Tilltalad.

Den berörda juridiska personen har av de behöriga myndigheterna underrättats om att den är misstänkt eller tilltalad för att ha begått ett brott.

Den berörda juridiska personen har inte av de behöriga myndigheterna underrättats om att den är misstänkt eller tilltalad för att ha begått ett brott.

Åtal har väckts mot den berörda juridiska personen i det relevanta straffrättsliga förfarandet.

2. Den misstänktes/de misstänktas eller den/de tilltalades yttrande:

Den misstänkte eller tilltalade har föreslagit en överföring av det straffrättsliga förfarandet.

Den misstänkte eller tilltalade har informerats om avsikten att utfärda en ansökan om överföring.

Den misstänkte eller tilltalade har inte informerats om avsikten att utfärda en ansökan om

överföring/den misstänktes eller tilltalades yttrande har inte inhämtats av följande skäl:

Det skulle ha undergrävt utredningssekretessen eller på annat sätt påverkat utredningen negativt.

Personen har trots rimliga ansträngningar inte kunnat lokaliseras eller nås.

Den misstänkte eller tilltalade har yttrat sig om avsikten att utfärda en ansökan om överföring.

Yttrandet är bifogad denna ansökan. Se bilagan:

.....

.....

Den misstänkte eller tilltalade har inte yttrat sig om avsikten att utfärda en ansökan om överföring.

AVSNITT C: Brottsoffrets/brottsoffrens² identitet

1. Redogör för all känd information om brottsoffrets identitet. Om mer än en person avses, ange uppgifter om var och en av dessa.

i) För fysiska personer:

Efternamn:

Förnamn:

Kön:

Nationalitet:

Id-nummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:

Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar (t.ex. identitetskort eller pass) och nummer, om sådana finns:

Födelsedatum:

Födelseort:

Bostadsort och/eller känd adress (om okänd, ange senast kända adress):

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer):

Språk som förstås av den berörda personen:

Annan relevant information:

ii) För juridiska personer:

Namn:

Form av juridisk person:

Namnforkortning, allmänt använt namn eller handelsnamn (i förekommande fall):

Adress för registrerat säte/kontor:

Registreringsnummer:

Den juridiska personens adress:

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer):

Namn på den juridiska personens företrädare:

Annan relevant information:

2. Brottsoffrets/brottsoffrens yttrande:

Ett eller flera brottsoffer har föreslagit en överföring av det straffrättsliga förfarandet.

Ett eller flera brottsoffer som är bosatta eller etablerade i den ansökande staten och som erhåller information om det straffrättsliga förfarandet i enlighet med artikel 6.1 i direktiv 2012/29/EU eller, om det rör sig om en juridisk person, som erhåller sådan information i enlighet med nationell rätt, har informerats om avsikten att utfärda en ansökan om överföring.

Ett eller flera brottsoffer som är bosatta eller etablerade i den ansökande staten och som erhåller information om det straffrättsliga förfarandet i enlighet med artikel 6.1 i direktiv 2012/29/EU eller, om det rör sig om en juridisk person, som erhåller sådan information i enlighet med nationell rätt, har inte informerats om avsikten att utfärda en ansökan om överföring eftersom det skulle ha undergrävt utredningssekretessen eller på annat sätt påverkat utredningen negativt.

Ett eller flera brottsoffer har yttrat sig om avsikten att utfärda en ansökan om överföring. Yttrandet är bifogas denna ansökan. Se bilagan.

.....

Inget av brottsoffren har yttrat sig om avsikten att utfärda en ansökan om överföring.

² En rullgardinsmeny kan övervägas om fler än ett brottsoffer berörs.

AVSNITT D: Sammanfattning av sakförhållandena och brottsrubricering

1. Beskrivning av den gärning som ligger till grund för det eller de brott som ansökan gäller samt en sammanfattning av de bakomliggande sakförhållandena:
.....

2. Nuvarande skede i förfarandet:
 Utredning/åtal.
 Rättegång.

2.1 Ange närmare uppgifter om den aktuella statusen för utredningen/åtalet eller rättegången:
.....

3. Brottsstyp och brottsrubricering som denna ansökan gäller, inbegripet information om maximistraffet för det aktuella brottet/de aktuella brotten och relevanta lagbestämmelser om påföljder:
.....

4. Information om varje åtgärd som avbryter eller tillfälligt upphäver preskriptionstiden för det eller de brott för vilket eller vilka ansökan görs:
.....

AVSNITT E: Information om förfarandet i den ansökande staten

1. Alla utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder som vidtagits av den ansökande staten (beskriv):

i) Åtgärder för att förhindra att den misstänkte eller tilltalade avviker eller andra förebyggande åtgärder:
.....

ii) Åtgärder för frysning:
.....

iii) Utredningsåtgärder:
.....

2. Information om inhämtad bevisning:
Följande material och handlingar har inhämtats under det straffrättsliga förfarandet i den ansökande staten (beskriv):
.....

AVSNITT F: Skäl för ansökan

1. Skäl för ansökan, inbegripet en motivering av varför överföringen är nödvändig och lämplig, och en bedömning av överföringens effekt på misstänkta eller tilltalades samt brottsoffers rättigheter:

.....

.....

.....

2. Kriterier för ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande:

Brottet har helt eller delvis begåtts på den anmodade statens territorium, eller merparten av de effekter av brottet eller en betydande del av den skada som utgör en del av brottsrekvisiten har uppstått på den anmodade statens territorium.

En eller flera misstänkta eller tilltalade är medborgare eller bosatta i den anmodade staten.

En eller flera misstänkta eller tilltalade uppehåller sig i den anmodade staten och denna stat vägrar att överlämna dessa personer till den ansökande staten på grundval av i) artikel 4.2 i rambeslut 2002/584/RIF, ii) artikel 4.3 i rambeslut 2002/584/RIF, om vägran inte grundar sig på att personen omfattas av ett slutligt avgörande för samma gärningar som hindrar senare lagföring, eller iii) artikel 4.7 i rambeslut 2002/584/RIF.

En eller flera misstänkta eller tilltalade som är föremål för en europeisk arresteringsorder uppehåller sig i den anmodade staten och den staten vägrar att överlämna dessa personer, om den finner att det i undantagsfall, på grundval av precisa och objektiva uppgifter, finns grundad anledning att anta att ett överlämnande, mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i ärendet, skulle innebära ett uppenbart åsidosättande av en relevant grundläggande rättighet som stadfäst i artikel 6 fördraget om Europeiska unionen samt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Merparten av den bevisning som är relevant för utredningen finns i, eller majoriteten av de relevanta vittnena är bosatta i, den anmodade staten.

Straffrättsliga förfaranden pågår i den anmodade staten mot den misstänkte eller tilltalade avseende samma, delvis samma eller andra sakförhållanden.

Straffrättsliga förfaranden pågår i den anmodade staten mot andra personer avseende samma, delvis samma eller därmed relaterade sakförhållanden.

En eller flera misstänkta eller tilltalade avtjänar eller ska avtjäna ett straff som inbegriper frihetsberövande i den anmodade staten.

Verkställighet av påföljden i den anmodade staten förbättrar troligtvis utsikterna för social återanpassning av den dömda eller det föreligger andra skäl till varför verkställighet av påföljden i den anmodade staten vore lämpligare.

Ett eller flera brottsoffer är medborgare eller bosatta i den anmodade staten.

Medlemsstaternas behöriga myndigheter har i enlighet med rambeslut 2009/948/RIF eller på annat sätt nått samförstånd om att de straffrättsliga förfarandena ska koncentreras till en medlemsstat.

Andra skäl (ange vilka):

.....

.....

AVSNITT G: Ytterligare information och andra ansökningar (om tillämpligt)

1. Ange i förekommande fall om en europeisk arresteringsorder, europeisk utredningsorder eller annan ansökan om bistånd tidigare har utfärdats:

2. Övrig information, i förekommande fall:

3. Ange eventuella särskilda villkor för behandling av de översända personuppgifterna som den anmodade myndigheten måste uppfylla (artikel 9.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680³):

4. Förteckning över bilagor:

AVSNITT H: Närmare uppgifter om den myndighet som har utfärdat ansökan och, i förekommande fall, den utsedda centrala myndigheten

1. Namnet på den myndighet som har utfärdat ansökan:

Myndighetens företrädare/kontaktperson:

Ärendenummer:

Adress:

Tfn: (landskod) (riktnummer):

E-post:

Möjliga språk för kontakter med den ansökande myndigheten:

2. Kontaktuppgifter, om andra än ovan, till den eller de personer som kan kontaktas för kompletterande information eller för de praktiska arrangemangen för överföring av bevisning:

Namn/Titel/Organisation:

Adress:

E-post:

Tfn:

3. Central myndighet, i förekommande fall

Namn/Titel/Organisation:

Adress:

E-post:

Tfn:

4. Möjliga språk för kontakter med den centrala myndigheten:

Elektronisk signatur:⁴

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avscende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁴ I enlighet med artikel 7 i förordning (EU) 2023/2844.

AVSNITT I: Närmare uppgifter om den rättsliga myndighet i den ansökande staten som har godkänt ansökan (i förekommande fall)

1. Den godkännande myndighetens namn:

Myndighetens företrädare/kontaktperson:

Ärendenummer:

Adress:

Tfn: (landskod) (riktnummer)

E-post:

Möjliga språk för kontakter med den godkännande myndigheten:

2. Ange om den huvudsakliga kontaktpunkten för den anmodade staten bör vara

den ansökande myndigheten

den godkännande myndigheten

Elektronisk signatur:

BILAGA II

Formulär som avses i artikel 6.5 i förordning (EU) 2024/3011

Syftet med detta formulär är att begära er hjälp med att tillhandhålla den misstänkte/tiltalade information och inhämta ett yttrande från den misstänkte/tiltalade om avsikten att utfärda en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande. Vänligen återlämna del B i detta formulär när det fyllts i

Del A

I. Behöriga myndigheter

Ansökande stat:

.....

Ansökande myndighet:

.....

Målnummer i den ansökande staten:

.....

Anmodad stat:

.....

Anmodad myndighet:

.....

Information om ett motsvarande/parallellt straffrättsligt förfarande i den anmodade staten, om sådan finns:

.....

Myndighet i den anmodade staten med vilken samråd har ägt rum före mottagandet av denna begäran om hjälp (i förekommande fall):

.....

II. Den misstänktes/de misstänkta eller den/de tilltalades identitet

i) För fysiska personer:

Efternamn:

Förnamn:

Andra relevanta namn (i förekommande fall):

Alias (i förekommande fall):

Kön:

Nationalitet:

Id-nummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:

Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar (t.ex. identitetskort eller pass) och nummer, om sådana finns:

Födelsedatum:

Födelseort:

Bostadsort och/eller känd adress (om okänd, ange senast kända adress):

Arbetsplats (inklusive kontaktuppgifter), om sådan finns:

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:

Språk som förstås av den berörda personen, om sådan information finns:

Annan relevant information, om sådan finns:

ii) För juridiska ombud (i förekommande fall, om det anses nödvändigt på grund av den misstänktes eller tilltalades ålder eller fysiska eller psykiska tillstånd):

Efternamn:

Förnamn:

Andra relevanta namn (i förekommande fall):

Nationalitet:

Id-nummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:

Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar (t.ex. identitetskort eller pass) och nummer, om sådana finns:

Födelsedatum:

Födelseort:

Bostadsort och/eller känd adress (om okänd, ange senast kända adress):

Kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:

Språk som förstås av den berörda personen, om sådan information finns:

Annan relevant information, om sådan finns:

iii) För juridiska personer:

Namn:

Form av juridisk person:

Namnförkortning, allmänt använt namn eller handelsnamn (i förekommande fall):
.....

Adress för registrerat säte/kontor:
.....

Registreringsnummer:

Den juridiska personens adress:
.....

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:
.....

Namn på den juridiska personens företrädare:
.....

Annan relevant information, om sådan finns:
.....

Elektronisk signatur:

Del B

Formulär för tillhandahållande av information till den misstänkte/tiltalade och inhämtande av yttrande från den misstänkte/tiltalade om avsikten att utfärda en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande¹

A) Information som ska tillhandahållas den misstänkte/tiltalade (ska fyllas i av den ansökande myndigheten)

Den [ansökande myndighet] i [ansökande stat]² informerar härmed dig, [misstänkt/tiltalad], om avsikten att utfärda en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarande som inletts mot dig med referensnummer till [anmodad stat], i enlighet med artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 om överföring av straffrättsliga förfaranden.

Information om det straffrättsliga förfarande som ska överföras

Beskrivning av den gärning och de sakförhållanden som ligger till grund för det eller de brott för vilket eller vilka det finns planer på att utfärda en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet samt brottsrubriceringen:

.....
.....
.....
.....

¹ Ska tillhandahållas den misstänkte/tiltalade på ett språk som denne förstår.
² En rullgardinsmeny som möjliggör val av relevant medlemsstat kan övervägas i det elektroniska formuläret.

B) Yttrande från den misstänkte/tilltalade om avsikten att utfärda en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet (ska fyllas i av den anmodade myndigheten)

1. Du ges härmed möjlighet att, om du så önskar, yttra dig om att [ansökande myndighet] i [ansökande stat]³ avser att utfärda en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarande som inletts mot dig till [anmodad stat]⁴.

Min inställning till överföringen av det straffrättsliga förfarandet är

positiv

negativ

Lägg till skäl, om du så önskar:

.....

2. I tillämpliga fall: Informationen om avsikten att utfärda en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet och den misstänktes/tilltalades yttrande kan också lämnas muntligen och registreras i enlighet med dokumentationsförfarandet enligt den anmodade statens nationella rätt.

Den misstänkte/tilltalade har lämnat sitt yttrande muntligen. Utskriften av upptagningen bifogas och skickas till den ansökande myndigheten tillsammans med detta formulär.

Ditt yttrande kommer att beaktas av ... (den ansökande myndigheten) när den fattar beslut om huruvida den ska ansöka om överföring av det straffrättsliga förfarandet.

Den misstänktes/tilltalades underskrift:

Den anmodade myndighetens underskrift:

³ En rullgardinsmeny som möjliggör val av relevant medlemsstat kan övervägas i det elektroniska formuläret.

⁴ Som ovan.

BILAGA III

Formulär som avses i artikel 6.7 i förordning (EU) 2024/3011

Syftet med detta formulär är att begära er hjälp med att tillhandahålla den misstänkte/tiltalade information om utfärdandet av ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

I. Behöriga myndigheter

Ansökande stat:

.....

Ansökande myndighet:

.....

Målnummer i den ansökande staten:

.....

Anmodad stat:

.....

Anmodad myndighet:

.....

Information om ett motsvarande/parallellt straffrättsligt förfarande i den anmodade staten, om sådan finns:

.....

Myndighet i den anmodade staten med vilken samråd har ägt rum före mottagandet av denna begäran om hjälp (i förekommande fall):

.....

II. Den misstänktes/de misstänkta eller den/de tilltalades identitet

i) För fysiska personer:

Efternamn:
Förnamn:
Andra relevanta namn (i förekommande fall):
Alias (i förekommande fall):
Kön:
Nationalitet:
Id-nummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:
Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar (t.ex. identitetskort eller pass) och nummer, om sådana finns:
Födelsedatum:
Födelseort:
Bostadsort och/eller känd adress (om okänd, ange senast kända adress):
Arbetsplats (inklusive kontaktuppgifter), om sådan finns:
Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:
Språk som förstås av den berörda personen, om sådan information finns:
Annan relevant information, om sådan finns:

ii) För juridiska ombud (i förekommande fall, om det anses nödvändigt på grund av den misstänktes eller tilltalades ålder eller fysiska eller psykiska tillstånd):

Efternamn:
Förnamn:
Andra relevanta namn (i förekommande fall):
Nationalitet:
Id-nummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:
Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar (t.ex. identitetskort eller pass) och nummer, om sådana finns:
Födelsedatum:
Födelseort:
Bostadsort och/eller känd adress (om okänd, ange senast kända adress):
Kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:
Språk som förstås av den berörda personen, om sådan information finns:
Annan relevant information, om sådan finns:

iii) För juridiska personer:

Namn:

Form av juridisk person:

Namnförkortning, allmänt använt namn eller handelsnamn (i förekommande fall):
.....

Adress för registrerat säte/kontor:
.....

Registreringsnummer:

Den juridiska personens adress:
.....

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:
.....

Namn på den juridiska personens företrädare:
.....

Annan relevant information, om sådan finns:
.....

Elektronisk signatur:

Del B

**Formulär för tillhandahållande av information till den misstänkte/tiltalade
om utfärdandet av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande¹**

Information som ska tillhandahållas den misstänkte/tiltalade (ska fyllas i av den ansökande myndigheten)

I enlighet med artikel 6.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 om överföring av straffrättsliga förfaranden informerar härmed [ansökande myndighet] i [ansökande stat]² dig, [misstänkt/tiltalad], om att en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarande som inlets mot dig med referensnummer till [anmodad stat]³ utfärdades den [datum].

Information om det straffrättsliga förfarande som ska överföras

Beskrivning av den gärning och de sakförhållanden som ligger till grund för det eller de brott för vilket eller vilka det finns planer på att utfärda en ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet samt brottsrubriceringen:

.....
.....
.....
.....

¹ Ska tillhandahållas den misstänkte/tiltalade på ett språk som denne förstår.
² En rullgardinsmeny som möjliggör val av relevant medlemsstat kan övervägas i det elektroniska formuläret.
³ Som ovan.

BILAGA IV

Formulär som avses i artikel 15.2 och 15.4 i förordning (EU) 2024/3011

Syftet med detta formulär är att begära er hjälp med att tillhandahålla den misstänkte/tilltalade information efter det att ett beslut har fattats om ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

Del A

I. Behöriga myndigheter

Ansökande stat:

.....

Ansökande myndighet:

.....

Målnummer i den ansökande staten:

.....

Anmodad stat:

.....

Anmodad myndighet:

.....

Målnummer i den anmodade staten, om sådant finns:

.....

II. Den misstänktes/de misstänkta eller den/de tilltalades identitet

i) För fysiska personer:

Efternamn:.....

Förnamn:.....

Andra relevanta namn (i förekommande fall):.....

Alias (i förekommande fall):.....

Kön:.....

Nationalitet:.....

Id-nummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:

Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar (t.ex. identitetskort eller pass) och nummer, om sådana finns:

.....

Födelsedatum:

Födelseort:.....

Bostadsort och/eller känd adress (om okänd, ange senast kända adress):

.....

Arbetsplats (inklusive kontaktuppgifter), om sådan finns:

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:

Språk som förstås av den berörda personen, om sådan information finns:.....

Annan relevant information, om sådan finns:.....

ii) För juridiska personer:

Namn:.....

Form av juridisk person:

Namnforkortning, allmänt använt namn eller handelsnamn (i förekommande fall):

.....

Adress för registrerat säte/kontor:

.....

Registreringsnummer:

Den juridiska personens adress:

.....

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:

.....

Namn på den juridiska personens företrädare:

.....

Annan relevant information, om sådan finns:

.....

Elektronisk signatur:

Del B

Formulär för tillhandahållande av information till den misstänkte/tiltalade efter det att ett beslut har fattats om ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande¹

En ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarande som inlets mot dig [misstänkt/tiltalad] med referensnummer till [anmodad stat]² utfärdades den [datum] av [ansökande myndighet] i [ansökande stat].

1. Information om det straffrättsliga förfarande som ska överföras

Beskrivning av den gärning och de sakförhållanden som ligger till grund för det eller de brott för vilket eller vilka ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet utfärdats samt brottsrubriceringen:

.....
.....

2. Information om bifall av/avslag på ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

Du informeras härmed om att [anmodad myndighet] i [anmodad stat]³ den [datum] i enlighet med artikel 11.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 om överföring av straffrättsliga förfaranden

biföll ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet genom det motiverade beslut som bifogas detta formulär,

avslög ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet.

Du informeras härmed även om att du, om ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet bifalls, har rätt till ett effektivt rättsmedel i [anmodad stat]⁴ mot det beslutet. Du kan utöva denna rätt inom [antal] dagar från det att du har mottagit det motiverade beslut om att bifalla ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet som bifogas detta formulär, genom att göra anspråk på ett rättsmedel hos [behörig myndighet i den anmodade staten].

Närmare uppgifter om den behöriga myndighet i den anmodade staten hos vilken du kan göra anspråk på ett rättsmedel för att överklaga beslutet om att bifalla ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet, i förekommande fall:

Myndighetens namn:

Ärendenummer:

Adress:

Tfn: (landskod) (riktnummer)

E-post:

¹ Ska tillhandahållas den misstänkte/tiltalade på ett språk som denne förstår.

² En rullgardinsmeny som möjliggör val av relevant medlemsstat kan övervägas i det elektroniska formuläret.

³ Som ovan.

⁴ Som ovan.

BILAGA V

Formulär som avses i artikel 16.2 i förordning (EU) 2024/3011

Syftet med detta formulär är att begära er hjälp med att tillhandahålla brottsoffret/brottsoffrens information efter det att ett beslut har fattats om ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

Del A

I. Behöriga myndigheter

Ansökande stat:

.....

Ansökande myndighet:

.....

Målnummer i den ansökande staten:

.....

Anmodad stat:

.....

Anmodad myndighet:

.....

Målnummer i den anmodade staten, om sådant finns:

.....

II. Brottoffrets/brottoffrens identitet

i) För fysiska personer:

Efternamn:.....

Förnamn:

Andra relevanta namn (i förekommande fall):.....

Alias (i förekommande fall):.....

Kön:.....

Nationalitet:.....

Id-nummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:

Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar (t.ex. identitetskort eller pass) och nummer, om sådana finns:

.....

Födelsedatum:

Födelseort:.....

Bostadsort och/eller känd adress (om okänd, ange senast kända adress):

.....

Arbetsplats (inklusive kontaktuppgifter), om sådan finns:

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:

Språk som förstås av den berörda personen, om sådan information finns:.....

Annan relevant information, om sådan finns:

ii) För juridiska personer:

Namn:.....

Form av juridisk person:

Namnförkortning, allmänt använt namn eller handelsnamn (i förekommande fall):

.....

Adress för registrerat säte/kontor:

.....

Registreringsnummer:.....

Den juridiska personens adress:

.....

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:

.....

Namn på den juridiska personens företrädare:

.....

Annan relevant information, om sådan finns:

.....

Elektronisk signatur:

Del B

Formulär för tillhandahållande av information till brottsoffret/brottsoffren efter det att ett beslut har fattats om ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande¹

En ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet mot
[misstänkt/tilltalad] med referensnummer till [anmodad stat]²
utfärdades den [datum] av [ansökande myndighet] i [ansökande
stat].

1. Information om det straffrättsliga förfarande som ska överföras

Beskrivning av den gärning och de sakförhållanden som ligger till grund för det eller de brott för
vilket eller vilka ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet utfärdats samt
brottsrubriceringen:
.....
.....

2. Information om bifall av/avslag på ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

Du informeras härmed om att [anmodad myndighet] i
[anmodad stat]³ den [datum] i enlighet med artikel 11.1 i Europaparlamentets och
rådets förordning (EU) 2024/3011 om överföring av straffrättsliga förfaranden

biföll ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet genom det motiverade beslut som
bifogas detta formulär,

avslög ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet.

Du informeras härmed även om att du, om ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet
bifalls, har rätt till ett effektivt rättsmedel i [anmodad stat]⁴ mot det beslutet. Du kan
utöva denna rätt inom [antal] dagar från det att du har mottagit det motiverade beslut om att
bifalla ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet som bifogas detta formulär, genom
att göra anspråk på ett rättsmedel hos [behörig myndighet i den anmodade staten].

**Närmare uppgifter om den behöriga myndighet i den anmodade staten hos vilken du kan
göra anspråk på ett rättsmedel för att överklaga beslutet om att bifalla ansökan om
överföring av det straffrättsliga förfarandet, i förekommande fall:**

Myndighetens namn:

Ärendenummer:

Adress:

Tfn: (landskod) (riktnummer)

E-post:

¹ Ska tillhandahållas brottsoffret/brottsoffren på ett språk som denne/de förstår.

² En rullgardinsmeny som möjliggör val av relevant medlemsstat kan övervägas i det
elektroniska formuläret.

³ Som ovan.

⁴ Som ovan.

BILAGA VI

Formulär som avses i artikel 10.3 i förordning (EU) 2024/3011

Syftet med detta formulär är att begära er hjälp med att tillhandahålla den misstänkte/tilltalade information om återkallelsen av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande

Del A

I. Behöriga myndigheter

Ansökande stat:

.....

Ansökande myndighet:

.....

Målnummer i den ansökande staten:

.....

Anmodad stat:

.....

Anmodad myndighet:

.....

Information om ett motsvarande/parallellt straffrättsligt förfarande i den anmodade staten, om sådan finns:

.....

Myndighet i den anmodade staten med vilken samråd i förekommande fall har ägt rum före mottagandet av denna begäran om hjälp:

.....

II. Den misstänktes/de misstänkta eller den/de tilltalades identitet

i) För fysiska personer:

Efternamn:

Förnamn:

Andra relevanta namn (i förekommande fall):

Alias (i förekommande fall):

Kön:

Nationalitet:

Id-nummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:

Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar (t.ex. identitetskort eller pass) och nummer, om sådana finns:

Födelsedatum:

Födelseort:

Bostadsort och/eller känd adress (om okänd, ange senast kända adress):

Arbetsplats (inklusive kontaktuppgifter), om sådan finns:

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:

Språk som förstås av den berörda personen, om sådan information finns:

Annan relevant information, om sådan finns:

ii) För juridiska ombud (i förekommande fall, om det anses nödvändigt på grund av den misstänktes eller tilltalades ålder eller fysiska eller psykiska tillstånd):

Efternamn:

Förnamn:

Andra relevanta namn (i förekommande fall):

Nationalitet:

Id-nummer eller socialförsäkringsnummer, om sådant finns:

Typ av identitetshandling(ar) som personen innehar (t.ex. identitetskort eller pass) och nummer, om sådana finns:

Födelsedatum:

Födelseort:

Bostadsort och/eller känd adress (om okänd, ange senast kända adress):

Kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:

Språk som förstås av den berörda personen, om sådan information finns:

Annan relevant information, om sådan finns:

iii) För juridiska personer:

Namn:

Form av juridisk person:

Namnförkortning, allmänt använt namn eller handelsnamn (i förekommande fall):
.....

Adress för registrerat säte/kontor:
.....

Registreringsnummer:.....

Den juridiska personens adress:
.....

Andra kontaktuppgifter (e-post, telefonnummer), om sådana finns:
.....

Namn på den juridiska personens företrädare:
.....

Annan relevant information, om sådan finns:
.....

Elektronisk signatur:

Del B

**Formulär för tillhandahållande av information till den misstänkte/tiltalade om återkallelsen
av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande¹**

Information som ska tillhandahållas den misstänkte/tiltalade (ska fyllas i av den ansökande myndigheten)

..... [ansökande myndighet] i [ansökande stat]² informerar härmed dig,
..... [misstänkt/tiltalad], om att ansökan om överföring av det straffrättsliga
förfarande som inletts mot dig med referensnummer till [anmodad
stat]³, utfärdad den [datum], återkallats i enlighet med artikel 10 i Europaparlamentets
och rådets förordning (EU) 2024/3011 om överföring av straffrättsliga förfaranden.

Information om det relevanta straffrättsliga förfarandet

Beskrivning av den gärning och de sakförhållanden som ligger till grund för det eller de brott för
vilket eller vilka det straffrättsliga förfarandet har inletts mot dig samt brottsrubriceringen:

.....
.....
.....
.....

¹ Ska tillhandahållas den misstänkte/tiltalade på ett språk som denne förstår.

² En rullgardinsmeny som möjliggör val av relevant medlemsstat kan övervägas i det elektroniska formuläret.

³ Som ovan.

Sammanfattning av promemorian Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden (Ds 2025:14)

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden ska börja tillämpas från och med den 1 februari 2027. Genom förordningen införs gemensamma regler för överföring av straffrättsliga förfaranden mellan medlemsstaterna. I denna promemoria lämnas förslag till kompletterande bestämmelser till EU-förordningen.

I promemorian föreslås att det ska införas en ny lag och en ny förordning med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen som ska möjliggöra EU-förordningens tillämpning i Sverige. Den föreslagna regleringen innehåller bestämmelser om när Sverige ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat såväl som när en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige. Förslagen innebär bland annat att åklagare ska vara behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden till andra medlemsstater och pröva ansökningar om överföring till Sverige. Det lämnas också förslag på bestämmelser om bland annat hur rätten till ett effektivt rättsmedel enligt EU-förordningen ska utformas, om hur ett straffrättsligt förfarande som är eller har varit föremål för en överförandeprocess ska hanteras i Sverige och om rätten till rättsligt biträde.

Författningsförslagen föreslås träda i kraft den 1 februari 2027.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden

Härigenom föreskrivs följande

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden, i denna lag kallad EU-förordningen.

Ord och uttryck

2 § Ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen.

2 kap. När Sverige ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat

Ansökande myndighet

1 § Åklagare är behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden till andra medlemsstater.

Fortsatta åtgärder

2 § Åtal får inte väckas i Sverige för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat. Utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder får dock vidtas till dess åklagaren har mottagit ett slutligt beslut med anledning av ansökan.

Verkställighet i Sverige

3 § Om det har meddelats en dom mot en tilltalad för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat, får domen inte verkställas utom i den del domen avser enskilt anspråk med anledning av brottet.

Åtalspreskription

4 § En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat medför förlängning av tiden för åtalspreskription i Sverige med sex månader för brott som omfattas av ansökan.

5 § Om ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat efter att åtal har väckts vid svensk domstol, utgör det förhållandet rättegångshinder i brottmålet.

3 kap. När en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige

Anmodad myndighet

1 § Åklagare är behörig att handlägga och fatta beslut om att bifalla eller avslå ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden till Sverige.

Tvångsmedel och andra utredningsåtgärder

2 § Om åklagaren tar emot en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör ett brott som bara med stöd av artikel 3 EU-förordningen kan lagföras i Sverige och den misstänkte eller tilltalade befinner sig i Sverige får

1. de tvångsmedel användas som enligt svensk lag får användas i fråga om brottet, och

2. AI-system enligt 4 § 3 och 4 lagen (2026:000) om användning av AI-system för ansiktsigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål användas för att lokalisera någon som är anhållen eller häktad med stöd av 1.

I fråga om tvångsmedel enligt första stycket 1 tillämpas det som föreskrivs i svensk lag.

Vid användning av AI-system enligt första stycket 2 tillämpas bestämmelserna i lagen om användning av AI-system för ansiktsigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål, med undantag för 7 §.

3 § Åtgärder enligt 2 § får inte användas om det kan antas att ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet kommer att avslås.

Prövning i domstol

4 § Misstänkta, tilltalade och brottsoffer får inom 15 dagar från mottagandet av åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige begära rättens prövning av beslutet. Begäran om en sådan prövning ska göras skriftligen hos åklagaren, som med ett eget yttrande ska överlämna ärendet till tingsrätten.

5 § Behörig domstol är laga domstol i brottmål enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, är behörig domstol den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

6 § Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål.

Åtalsförordnande

7 § Bestämmelserna om krav på åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken gäller inte för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige med stöd av EU-förordningen har övertagit från en annan medlemsstat.

4 kap. Rättsligt biträde

Offentlig försvarare och målsägandebiträde

1 § Om en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör ett brott som bara med stöd av artikel 3 EU-förordningen kan lagföras här, har misstänkta, tilltalade och brottsoffer samma rätt till offentlig försvarare och målsägandebiträde som vid en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål.

2 § Staten ska stå för kostnader för offentlig försvarare och målsägandebiträde som uppstått med anledning av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

3 § Beslut i frågor om offentlig försvarare och målsägandebiträde fattas av behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, är behörig domstol den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

Offentligt biträde

4 § Misstänkta, tilltalade och brottsoffer som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har rätt till ett offentligt biträde, om det behövs.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2027.

Förslag till lag om ändring i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

Prop. 2025/26:298
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag äger enligt förordnande av regeringen *tillämpning i fråga* om överförande av lagföring för brott till eller från stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål. *I fråga om trafikbrott gäller lagen dock ej* i förhållande till stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 30 november 1964 om straff för vägtrafikbrott.

Denna lag är enligt *beslut* av regeringen, *tillämplig vid frågor* om överförande av lagföring för brott till eller från *en* stat som har tillträtt den europeiska konventionen *av* den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål. *Lagen gäller dock inte*

1. när det gäller trafikbrott, i förhållande till en stat som har tillträtt den europeiska konventionen av den 30 november 1964 om straff för vägtrafikbrott, eller

2. om Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden är tillämplig.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2027.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttrande över Departementspromemorian lämnats av Brottsoffermyndigheten, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Hovrätten för Västra Sverige, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern, Kammarrätten i Stockholm, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Linköpings tingsrätt, Lunds universitet (Juridiska fakulteten), Malmö tingsrätt, Migrationsverket, Nacka tingsrätt, Polismyndigheten, , Skatteverket, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Stockholms tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Svea hovrätt, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Domareförbund, Sveriges Kommuner och Regioner, Säkerhetspolisen, Södertörns tingsrätt, Tullverket, Uppsala universitet (Juridiska fakulteten), Ystads tingsrätt, Åklagarmyndigheten, Örebro tingsrätt, Övervakningsnämnden i Göteborg, Övervakningsnämnden i Uppsala

Riksdagens ombudsmän (JO) har avstått från att yttra sig.

Följande remissinstanser har inte inkommit med något yttrande: Amnesty International, Centrum för rättvisa, Civil Rights Defenders (tid. Svenska Helsingforskommittén för mänskliga rättigheter).

Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden, i denna lag kallad EU-förordningen.

Ord och uttryck

2 § Ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen.

2 kap. När Sverige ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat

Ansökande myndighet

1 § Åklagare är behörig att ansöka om överföring av straffrättsliga förfaranden till andra medlemsstater.

Fortsatta åtgärder

2 § Åtal får inte väckas i Sverige för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat. Utredningsåtgärder eller andra processuella åtgärder får dock vidtas till dess åklagaren har mottagit ett slutligt beslut med anledning av ansökan.

Verkställighet i Sverige

3 § Om det har meddelats en dom mot en tilltalad för ett brott som omfattas av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat, får domen inte verkställas utom i den del domen avser enskilt anspråk med anledning av brottet.

Åtalspreskription

4 § En ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till en annan medlemsstat medför förlängning av tiden för åtalspreskription i Sverige med sex månader för det eller de brott som ansökan omfattar.

Rättegångshinder

5 § Om ett straffrättsligt förfarande överförs till en annan medlemsstat efter att åtal har väckts vid svensk domstol, utgör det förhållandet rättegångshinder i brottmålet.

3 kap. När en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige

Anmodad myndighet

1 § Åklagare är behörig att handlägga och fatta beslut om ansökningar om överföring av straffrättsliga förfaranden till Sverige.

Tvångsmedel och andra utredningsåtgärder

2 § Om åklagare tar emot en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör ett brott som bara med stöd av artikel 3 i EU-förordningen kan lagföras i Sverige och den misstänkte eller tilltalade befinner sig i Sverige, får

1. de tvångsmedel användas som enligt svensk lag får användas i fråga om brottet, och

2. AI-system enligt 4 § 3 och 4 lagen (2026:000) om användning av AI-system för ansiktigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål användas för att lokalisera någon som är anhållen eller häktad med stöd av 1.

I fråga om tvångsmedel enligt första stycket 1 tillämpas det som föreskrivs i svensk lag.

Vid användning av AI-system enligt första stycket 2 tillämpas bestämmelserna i lagen om användning av AI-system för ansiktigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål, med undantag för 7 § andra stycket.

3 § Åtgärder enligt 2 § får inte användas om det kan antas att ansökan om överföring av det straffrättsliga förfarandet kommer att avslås.

Prövning i domstol

4 § Misstänkta, tilltalade och brottsoffer får inom 15 dagar från mottagandet av åklagarens beslut att bifalla en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige begära rättens prövning av beslutet. Begäran om en sådan prövning ska göras skriftligen hos åklagaren, som med ett eget yttrande ska överlämna ärendet till tingsrätten.

5 § Behörig domstol är laga domstol i brottmål enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, är behörig domstol den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

6 § Vid rättens handläggning tillämpas reglerna om domstols handläggning i brottmål.

7 § Bestämmelserna om krav på åtalsförordnande i 2 kap. brottsbalken gäller inte för brott som omfattas av ett straffrättsligt förfarande som Sverige med stöd av EU-förordningen har övertagit från en annan medlemsstat.

4 kap. Rättsligt biträde

Offentlig försvarare och målsägandebiträde

1 § Om en annan medlemsstat ansöker om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige som rör ett brott som bara med stöd av artikel 3 i EU-förordningen kan lagföras här, har misstänkta, tilltalade och brottsoffer samma rätt till offentlig försvarare och målsägandebiträde som vid en svensk förundersökning eller rättegång i brottmål.

2 § Staten ska stå för kostnader för offentlig försvarare och målsägandebiträde som uppstått med anledning av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande.

3 § Beslut i frågor om offentlig försvarare och målsägandebiträde fattas av behörig domstol i brottmål enligt 19 kap. rättegångsbalken.

Om behörig domstol enligt 19 kap. rättegångsbalken inte går att fastställa, är behörig domstol den tingsrätt där den åklagare som handlägger ärendet för talan i brottmål i allmänhet.

Offentligt biträde

4 § Misstänkta, tilltalade och brottsoffer som berörs av en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande har rätt till ett offentligt biträde, om det behövs.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2027.

Förslag till lag om ändring i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag äger enligt förordnande av regeringen tillämpning i fråga om överförande av lagföring för brott till eller från stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål. I fråga om trafikbrott gäller lagen dock ej i förhållande till stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 30 november 1964 om straff för vägtrafikbrott.

Regeringen får meddela föreskrifter om att denna lag helt eller delvis ska tillämpas vid överförande av lagföring för brott till eller från en stat som har tillträtt den europeiska konventionen av den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål.

Lagen gäller dock inte

1. när det gäller trafikbrott, i förhållande till en stat som har tillträtt den europeiska konventionen av den 30 november 1964 om straff för vägtrafikbrott, eller

2. om Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3011 av den 27 november 2024 om överföring av straffrättsliga förfaranden är tillämplig.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2027.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-05-22

Närvarande: F.d. justitierådet Kerstin Calissendorff, f.d. hovrätts-
presidenten Fredrik Wersäll och justitierådet Magnus Medin

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden

Enligt en lagrådsremiss den 7 maj 2026 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden,
2. lag om ändring i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Emma Martinsson.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden

3 kap. 2 § 2

Bestämmelsen i punkten 2 anger att 4 § punkterna 3 och 4 i lagen (2026:000) om användning av AI-system för ansiktsigenkänning i realtid för brottsbekämpande ändamål får användas för att lokalisera någon som är anhållen eller häktad i sin frånvaro med stöd av paragrafen. Hänvisningen till punkten 3 bör tas bort då den avser en situation som inte aktualiseras vid en ansökan om överföring av ett straffrättsligt förfarande till Sverige.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar övriga lagförslag utan erinran.

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 juli 2026

Närvarande: statsrådet Waltersson Grönvall, ordförande, och statsråden Strömmer, Forssmed, Forssell, Malmer Stenergard, Bohlin, Rosencrantz, Dousa, Lann

Föredragande: statsrådet Strömmer

Regeringen beslutar proposition Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om överföring av straffrättsliga förfaranden